

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YEREL YÖNETİMLERDE SOSYAL POLİTİKA UYGULAMALARI:
BAKIRKÖY ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülten TOZANLI

Y1412.180011

Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı

Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ercan EYÜBOĞLU

MAYIS 2016

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Tezli Yüksek Lisans Programı Y1412.180011 numaralı öğrencisi **Gülten TOZANLI**'nın "YEREL YÖNETİMLERDE SOSYAL POLİTİKA UYGULAMALARI: BAKIRKÖY ÖRNEĞİ" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 20.05.2016 tarih ve 2016/10 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından *ayb. lığı* ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak *kabul* edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi :31/05/2016

1)Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ercan EYUBOĞLU

2) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Uğur TEKİN

3) Jüri Üyesi : Doç. Dr. Ateş USLU

[Handwritten signatures of Prof. Dr. Ercan EYUBOĞLU, Prof. Dr. Uğur TEKİN, and Doç. Dr. Ateş USLU]

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “YEREL YÖNETİMLERDE SOSYAL POLİTİKA UYGULAMALARI: BAKIRKÖY ÖRNEĞİ” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (.../.../20..)

Aday / İmza

ÖNSÖZ

Sosyal Politika, Devletin sosyo -ekonomik hak ve özgürlüklere dayalı, sağlık, eğitim, sosyal koruma ve istihdam ve sosyal gibi politikaların uygulayarak herkes için asgari düzeyde yaşam hakkını ve toplumsal barışı sağlamak için uyguladığı politikalarıdır. Merkezi idare toplumun refahına yönelik , siyasal yönetim, adalet, dış ilişkiler ve savunma yerine getirirken, yerelde de hizmetin halka daha çabuk ulaşması, ihtiyaçlara cevap vermesi, katılımın sağlanması, şeffaf ve hesap verilebilir bir yönetim uygulanması için yetkinin yerele devredilmesi demokrasinin gereğidir. Sosyal Devlet yönetimi anlayışı ile halkına hizmet etmek için yetki devri yapılan Mahalli İdareler, Merkezi İdarenin yerel bazdaki zeminini oluşturmakla beraber kamu idaresinin de vazgeçilmez bir unsurudur. Yöresel alanlarda yada belirli bölgelerde mahalli halkın ortak olan ihtiyaçlarını karşılayan bu birimler bütün kamu idaresi içinde ayrı bir tüzel kişiliğe sahiptirler. Bu anlamda, kendi yapısına uygun olarak mal varlıkları ve gelir kaynakları mevcuttur. Günümüzde Merkezi İdarenin mahalli düzeydeki sosyal hizmet ve yardımların yapılmasında etkin olabilmesi için, Mahalli İdarelerin dolaylı desteği ile istenen başarıya ulaşılmadaki hızı üst seviyelerde olabilecektir. Ancak, Mahalli İdareler bu desteği sağlayamadıklarından dolayı Merkezi İdare istenilen başarıya daha uzun ve sıkıntılı bir süreç sonrasında ulaşabilmektedir.

Bu çalışmada, Bakırköy Belediyesi örneğinde Türkiye’de uygulanan sosyal devlet anlayışı çerçevesinde belediyelerin yapmış oldukları sosyal hizmetleri ve sosyal yardımları işlenmiştir.

Çalışmanın sürecinde, görüşlerine başvurduğum, Bakırköy Belediyesi Eski Başkanı Sayın H.Ateş ÜNALERZEN, Sayın Hocam Prof. Dr. Meryem KORAY, Sayın Hocam Prof. Dr. İlker BİRDAL, bana engin bilgi, tecrübe ve sabrı ile destek olan, yol haritamı belirleyen Değerli Hocam Prof. Dr. Ercan EYÜBOĞLU’na Aileme ve Dostlarıma teşekkür ederim.

Mayıs 2014

Gülten TOZANLI

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xi
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİL LİSTESİ.....	xv
ÖZET.....	xvii
ABSTRACT	xix
1 GİRİŞ.....	1
2 SOSYAL POLİTİKA KAVRAMI VE UNSURLARI	5
2.1 Sosyal Politikanın Tanımı ve Kapsamı	6
2.2 Sosyal Politikanın Türleri.....	6
2.2.1 Sosyal yardımlar.....	6
2.2.2 Sosyal hizmetler	16
2.3 Sosyal Politikanın Uygulanmasında Görev Alan Kurumlar ve Fonksiyonları	21
2.3.1 Merkezi idarenin fonksiyonları	22
2.3.2 Yerel yönetimler.....	23
2.3.3 Gönüllü kuruluşlar: Sivil toplum kuruluşları	27
3 YEREL YÖNETİMLER VE SOSYAL BELEDİYESİCİLİK.....	33
3.1 Yerel Yönetimler Kavramına Genel Bir Bakış	33
3.2 Adem-i merkeziyet anlayışı ve yerel yönetimler.....	34
3.2.1 Hizmette yerellik (subsidiarite) ilkesi	35
3.2.2 Yerel yönetimler kavramının tanımı	37
3.2.3 Yerel yönetimlerin önemi ve dayandığı değerler	39
3.3 Belediyelerin Görev Ve Yetkileri.....	41
3.4 Belediye Organları.....	42
3.5 Belediyelerin Bütçeleri	42
3.5.1 Belediye gelirleri	42
3.5.2 Belediye harcamaları.....	44
3.6 Türkiye’de Sosyal Belediyecilik	46
3.6.1 Sosyal belediyecilik uygulamalarındaki örnekler	49
3.6.2 Sosyal belediyeciliğin işlevleri	50
3.6.2.1 Sosyalleştirme	51
3.6.2.2 Sosyal kontrol ve rehabilitasyon	51
3.6.2.3 Mobilize etme ve rehberlik	52
3.6.2.4 Yardım ve gözetim	52
3.6.2.5 Meslek edindirme ve istihdam	52
3.6.2.6 Yatırım	53
3.7 Bir Sosyal Politika Hizmeti Olarak Sosyal Yardımlar	53
3.7.1 Sosyal yardımlara ilişkin hizmet alanları.....	54

3.7.1.1	Yoksullara yönelik uygulamalar	54
3.7.1.2	Yaşlılara yönelik uygulamalar	55
3.7.1.3	Engellilere yönelik uygulamalar	56
3.7.1.4	Çocuk ve gençlere yönelik uygulamalar	58
3.7.1.5	Kadınlara yönelik uygulamalar	59
3.8	Bir Sosyal Politika Hizmeti Olarak Sosyal Hizmetler.....	59
3.8.1	Kültürel alanda verilen hizmetler	60
3.8.2	Eğitim alanında verilen hizmetler	60
3.8.3	Sağlık alanında verilen hizmetler	61
3.8.4	Spor alanında verilen hizmetler.....	61
4	BAKIRKÖY BELEDİYESİNDE SOSYAL BELEDİYECİLİK	
	UYGULAMALARI.....	63
4.1	Bakırköy İlçesine Genel Bakış	63
4.1.1	Tarihi	63
4.1.2	Coğrafi konumu.....	64
4.1.3	Nüfus yapısı.....	65
4.1.4	Ekonomi	66
4.2	Bakırköy Belediyesi	67
4.2.1	Bakırköy Belediyesi'nin kurumsal yapısı	68
4.2.2	Bakırköy Belediyesi'nin misyonu	72
4.2.3	Bakırköy Belediyesi'nin vizyonu	73
4.2.4	Bakırköy Belediyesi'nin stratejik amaçları	73
4.2.5	Bakırköy Belediyesi'nin hedefi.....	75
4.3	Bakırköy Belediyesi'nin Genel Hizmetleri	75
4.4	Bakırköy Belediyesi'nin Sunduğu Sosyal Belediyecilik Hizmetleri.....	76
4.4.1	Sosyal yardımlar.....	77
4.4.1.1	Nakdi yardımlar.....	77
4.4.1.2	Yoksullara yemek yardımı	77
4.4.1.3	Ramazan ayı iftar yardımı	77
4.4.1.4	Asker maaşı yardımı.....	78
4.4.1.5	Hasta bezi yardımı.....	78
4.4.1.6	Eşya ve giyim yardımı.....	78
4.4.1.7	Eğitim yardımı.....	78
4.4.2	Sosyal hizmetler	79
4.4.2.1	Servis hizmeti	79
4.4.2.2	Çamaşırhane ve duş hizmeti.....	79
4.4.2.3	Toplu sünnet hizmeti.....	79
4.4.2.4	Cenaze hizmeti	80
4.4.2.5	Huzurevi ve yurt hizmeti.....	80
4.4.2.6	Engellilere yönelik hizmetler	80
4.4.2.7	Eğitim hizmetleri.....	82
4.4.2.8	Sağlık hizmetleri	84
4.4.2.9	Kültür ve sanat hizmetleri	87
4.4.2.10	Spora yönelik hizmetler	92
4.4.2.11	Denetim hizmetleri	93
4.4.2.12	Yapım hizmetleri.....	96
4.4.2.13	Diğer hizmetler.....	99
5	SONUÇ VE ÖNERİLER.....	107
	KAYNAKLAR.....	111
	ÖZGEÇMİŞ.....	121

KISALTMALAR

ŞNT	: Şartlı Nakit Transferleri
SYDV	: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları
TKİ	: Türkiye Kömür İşletmeleri'nden
SHÇEK	: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
SYDGM	: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü
AÇEV	: Anne ve Çocuk Eğitim Vakfı
ERG	: Eğitim Reformu Girişimi
KADER	: Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği
AB	: Avrupa Birliği

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 3.1: Türkiye'deki engellilerin gruplandırılması	57
Çizelge 4.1: Bakırköy İlçesinin 2013 Yılı Nüfusu	65
Çizelge 4.2: Bakırköy İlçesinin Mahalle Bazında Nüfus Dağılımı	65
Çizelge 4.3: Bakırköy Belediye Başkanlığı Personel Dağılımı	70
Çizelge 4.4: Personel Öğrenim Durumu	71
Çizelge 4.5: Bakırköy Belediyesi'nin Stratejik Amaçları	74
Çizelge 4.6: Kitap Yardımı Yapılan Okullar	83
Çizelge 4.7: Verilen Sağlık Hizmetleri ve Kişi Sayısı	85
Çizelge 4.8: Verilen Ağız ve Diş Sağlığı Hizmetleri	86
Çizelge 4.10: 2014 Yılında Yapılan Resim Sergileri	88
Çizelge 4.11: 2014 Yılında Sahnelenen Tiyatro Oyunları	89
Çizelge 4.12: 2014 BİMER Raporu	99
Çizelge 4.13: 2014 Çözüm Masası Raporu	105

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 3.1: Bakırköy İlçesinin İstanbul İlindeki Konumu	64
Şekil 4.2: Bakırköy Belediyesi Teşkilat Şeması.....	69
Şekil 4.3: Bakırköy Belediyesi'nin Personel Yaş Dağılımı	71
Şekil 4.4: Hizmet Sınıfına Göre Memur Sayısı	72
Şekil 4.5: Bakırköy Belediyesi Vizyonu	73
Şekil 4.6: Bakırköy Belediyesi Sağlık Hizmet Giderleri.....	84

YEREL YÖNETİMLERDE SOSYAL POLİTİKA UYGULAMALARI: BAKIRKÖY ÖRNEĞİ

ÖZET

Çalışmanın amacı, yerel yönetimlerden biri olan belediyelerde sosyal belediyeçilik hizmetlerinin ne düzeyde ve hangi alanlarda uygulandığını belirlemektir. Çalışma gerçekleştirilirken öncelikle geniş bir literatür taraması yapılmış daha sonra Bakırköy Belediyesi'nin, 2013 ve 2014 yılındaki sosyal belediyeçilik anlamındaki tüm faaliyetleri Bakırköy Belediyesi'nin faaliyet raporlarından, bülten, dergi vb. çalışmalarından hareketle tespit edilmiştir.

Günümüzde yerel yönetimler, sosyal yardımlar, eğitim, sağlık, konut gibi temel sosyal politikaların yerel düzeyde sağlanmasında ve kendi birimlerindeki vatandaşların refahının bizzat kendi faaliyetleri ile artırılmasında etkin bir kurum olarak görev almaktadırlar. 21. yüzyılın bir önceki yüzyıldan aldığı temel miraslardan biri küreselleşme olgusu ve süreçleri iken bir başkası yerelleşmedir. Yerelleşme eğiliminin bir ürünü olan yerel yönetimlerin, akla gelen en önemli birimi şüphesiz ki belediyelerdir. Bu nedenle hazırlanan çalışmada yerel yönetim kavramı, Türkiye'de uygulanan sosyal belediyeçilik faaliyetleri, bu çerçevede sosyal devlet ve sosyal sorumluluk kavramları ve örnek olarak Bakırköy Belediyesi incelenmektedir. Sonuç olarak, Bakırköy Belediyesi tarafından 2013 - 2014 yılları arasında sosyal belediyeçilik anlayışı çerçevesinde yerine getirilmesi gereken birçok hizmetlerin bir önceki yıla göre artış göstermek suretiyle gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Belediye tarafından yapılan bu çalışmalar, birçok fonksiyonları icra ettiği gibi, sosyal politikayı gerçekleştirmenin ve sosyal devlet olmanın gereğini de yerine getirmiş olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Sosyal Politika, Yerel Yönetim, Sosyal Belediyeçilik.*

APPLICATIONS OF SOCIAL POLITICS AND AN EXAMPLE OF BAKIRKOY

ABSTRACT

The aim of this study is to determine whether the social municipal services is one of the local governments in municipalities and at what level applied in what areas.

Work performed by firstly reviewing an extensive literature then searching Bakırköy Municipality's all activities in 2013 and 2014, and in terms of social municipality from the Bakırköy Municipality activity reports, news letters, magazines and so on.

Today, local governments, education, health, the provision of basic social policies at the local level, such as housing and welfare of the citizens are taking an active role in their own units to increase a company in it sown activities. One of the main heritage of the 21st century has received from the previous century Madiran globalization and localization processes while some one else. Local governments, which is a product of decentralization, that come to mind are undoubtedly the most important unit of the municipality. There fore, the concept of local government in work, social municipal activities implemented in Turkey, the welfarestateand social responsibility concepts in this context and as an example Bakırköy Municipality is examined.

As a consequence, by Bakırköy Municipality between 2013 and 2014 years must be fulfilled within the framework of social municipality understanding of many services have been identified as performed by increases compared to the previous year. This work done by them unicipality, as he performed many functions, it is fulfilling the need of achieving the social policy and the social state.

Keywords : *Social Policy, Local Authority, Social Municipality*

1 GİRİŞ

Sosyal Politika, yasal ve kurumsal düzenlemelerden önce oluşan bir politikadır. Bu nedenle Sosyal politikanın dünü, bugünü ile doğuşu ve gelişimi ekonomik, sosyal politik, siyaset ve hukuk alanlarında bir bütün olarak değerlendirilip, incelenmek gerekmektedir. (Koray, 2005: 22). İnsanlığın, ortaçağdan günümüz yüzyılına gelene kadar esaretten, karanlıktan ve baskıdan kurtulması pek kolay olmamıştır. Siyasetin ve sermayenin etkisi altında kalan feodal toplumlarda, ne insanlığın ne de hak arayışının yeri olmadığı görülmüştür (Koray, 2005: 35).

18. yüzyılda gelişen Sanayi Devrimi,ekonomik ve sosyal yapıda köklü değişiklikler ortaya çıkarmış, yeni sınıf ve toplum kesimleri, yeni örgütlenme biçimleri ve yeni kurumların meydana geldiği bir dönem başlatmış olup, aynı zamanda toplumlarda yoksulluk, sefalet, işsizlik ve adaletsizlik gibi büyük sorunların oluşmasına da neden olmuştur.

Özellikle II. Dünya Savaşı bitiminden sonra oluşan fakirlik ve eşitsizliklerle savaşım noktasında da sosyal devlet anlayışının ciddi işlevleri bulunmaktadır. Fakat 1970'li yıllardan sonra uygulanan sosyal politikalar devletlere büyük mali yükler getirmiş, bu mali yükler beraberinde krizlere sebebiyet vermiş, bunun paralelinde devletler sosyal devlet olmanın gereklerini yerine getiremez duruma gelmişlerdir. Bunun sonucunda yeni kamu yönetimi anlayışı ortaya çıkmıştır. Yeni kamu yönetimi olarak da kabul edilen anlayış, devletin küçülmesi, neo-liberal politikaların uygulanması, minimal devlet yani kamu girişimlerinin özel sektöre devredilmesi, devletin sadece faydası bölünemez ve fiyatlandırılmaz hizmetleri vermesidir. (Sağlık, sosyal, güvenlik, Eğitim, kamu bankacılığı gibi) (Sarioğlu, 2010: 10) Bu anlayışla Devlet küçülürken sorumlulukların bir kısmını sivil toplum kuruluşlarına ve yerel yönetimlere bırakması önem kazanmıştır. (Memişoğlu, 2006).

Ülkemizde ise temel sosyal hizmetlerin yerine getirilmesinde merkezi idare daha fazla rol almaktadır. Ancak son dönemlerde yerel yönetimler ve bilhassa kamuya en yakın birim olan belediyeler halk için sosyal yardım ve sosyal hizmet

politikalarını yürüttükleri görülmektedir. Bu nedenle sosyal politikaları yerel düzeyde başarı ile uygulayan belediyeler, sosyal devlet anlayışının yerel yansıması olarak “Sosyal Belediye” ismini almaya hak kazanmaktadır (Seyyar, 2009: 5-6).

Yeni kamu yönetimi anlayışıyla uygulanmak istenen sosyal politikaların kapsamında da farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Dolayısıyla Kapsamda oluşan bu farklılıklar, hem kamu politikalarını, hem de yerel yönetimlerin uyguladıkları sosyal politikaları da etkilemiştir. Yerel yönetimlerde kapsamda olan bu farklılıkları dikkate alarak, belde halkının yerel ve ortak ihtiyaçlarını dikkate alarak, şehir sakinlerinin yaşam standartlarını artırmaya, sosyal dengeyi sağlamaya, sosyal barışı ve adaleti oluşturma hedefi ile yerel ve bölgesel alanda kaliteyi arttırmayı hedeflemektedirler.

Bu hedef doğrultusunda yerel yönetimlerin yapılacak olan çeşitli çalışmalar ve projelerde bu asıl hakikatin farkında olan bir vizyon geliştirmeleri gerekmektedir. Özellikle konu sosyal belediyecilik faaliyetleri olduğunda, kaynakların verimli kullanılması, tasarrufun nasıl olduğu kadar hangi sahada ve o sahaların hedeflediği demografik etkenlerin kendi öznel koşulları da ayrı bir önem kazanmaktadır (Keleş, 2008: 2).

Burada temel belirleyici ise, sahip olunan ekonomik kapasitedir. Ülkemiz kaynaklarının hızla değişen toplum dinamikleri ve bu değişimlerin yarattığı beklentilere makul sürelerde yanıt verecek düzeyde olmaması; araştırma, tasarım ve uygulama süreçlerinin önündeki en büyük engeldir (Keleş, 2008: 1).

Bu çalışma, Yerel yönetimlerden biri olan Bakırköy Belediyesinin sosyal belediyecilik alanındaki hizmetlerini ortaya koymak, sosyal politika alanındaki performansını ele alarak sosyal belediyeciliğe yönelik çalışmalarını sosyal hizmet ve sosyal yardım uygulamaları kapsamında sahip oldukları yetki ve görevlerinin araştırılması ve üstlendikleri misyonların incelenmesidir.

Bakırköy Belediyesince, sosyal belediyecilik bağlamında her kalemde, hangi büyüklükte yardımların yapıldığı incelenmekte olup, yapılan bu yardımlar nitelik ve nicelik olarak değerlendirilmeye çalışılacaktır. Bu araştırmaya konu Bakırköy Belediyesi hakkında veri toplamak için belediyenin 2013-2014 yılı faaliyet raporları incelenmiş, gerekli görüldüğünde yetkili kişilerden bilgi talep edilmiş ve

Bakırköy Belediye’sinin resmi internet sitesinden faydalanılmıştır. Aynı zamanda yapılan çalışmanın ana temelini oluşturan sosyal politika, sosyal yardım ve sosyal belediyeciliğe ait geniş bir literatür çalışması yapılmıştır.

Çalışma dört ana bölüm ve bir sonuçtan oluşmaktadır. Birinci bölüm giriş, ikinci bölümde genel bir kavramsal çerçevenin ortaya konması adına sosyal politika kavramı, kapsamı ve sosyal politikayı sağlayan kurumlar üzerinde durulmuştur.

  nc  bölümde ise sosyal politikalar ve sosyal hizmetler konusu ele alınmıştır. Bu kapsamda; yerel yönetimler kavramı, yerel yönetimlerden biri olan belediye kavramı, belediyelerde sosyal politika ve sosyal hizmetler kavramı üzerinde durulmuştur.

Dördüncü bölümde ise: Çalışmada  rnek seçilen Bakırköy ve Bakırköy Belediyesi çok yönlü boyutlarıyla ele alınmıştır. Bu kapsamda Bakırköy Belediyesinin tarihsel gelişimi, demografik yapısı, ekonomik ve fiziksel özellikleri araştırılmış; 2013-2014 yılları arasında 2 yıllık hizmet döneminde gerçekleştirdiği faaliyetler ve hizmetler “sosyal belediyecilik” kapsamında incelenmiştir.

2 SOSYAL POLİTİKA KAVRAMI VE UNSURLARI

Sosyal politika içerik bakımından benzer politikaların belli bir seviyeye çıkartılıp, bunların icra edilmesinde etkin olan kurumlar ve örgütler açısından tam olarak kapsamı belirlenmemiş bir araştırma alanıdır. Günümüze gelene kadar yapılan araştırmalar irdelendiğinde ise, sosyal politikaya gerekli olan şartların oluşturulmasında devlet örgütünü kapsamayan kurumların iştiraki ve desteğinin çoğunlukla görmezden gelindiği, sosyal politikanın genellikle merkezi idareler vasıtası ile faaliyete konulan bilim alanıdır denebilir. Bu söyleme rağmen sosyal politika alanında merkezi idareler dışında da en az onlar kadar, gönüllü kuruluşlar, yerel idareler, dini organizasyonlar, özel sektör ve diğer örgütlerde bu alan içinde var olmaktadır. Ancak sosyal politika uygulamalarında merkezi yönetimlerden daha çok fayda sağlamakta olup, devletin dışındaki diğer bahse konu kurumların sosyal politikaların uygulanmasındaki katılımın fazlaca etkisi bulunmamakla birlikte, bu kurumlarca da sosyal politikaların devlet tarafından uygulanan politikalar olarak düşünölmektedir. Ülkemizde ise söz konusu uygulamaların yapılmasında sadece devlet ibaresini kullanılması, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve köylerden oluşan yereldeki kamu yönetimlerinin yapmış olduğu hizmetlerin gözardı edilmesine sebep olmaktadır. Oysa tarih boyunca merkezi yönetimden sonra ikinci büyük yönetim olan yerel yönetimler sosyal politikaların uygulanmasında büyük rol üstlenmişlerdir. (Ersöz). Bahsedilen kurumların bu alandaki rol ve destekleri ciddi boyuttadır. Yerel yönetim birimlerinden olan belediyelerin, sosyal politika alanı içinde sahip olduğu ehemmiyeti ilerleyen bölümlerde anlatılacaktır. Bu kısımda bahsedilecek olan sosyal politika kavramının ne olduğu açıklanacaktır.

2.1 Sosyal Politikanın Tanımı ve Kapsamı

Sosyal devlet işleyişinde uygulanan Sosyal politikanın dünü, bugünü ve yarınını ele almak için, “sosyal politika” kavramını iyi irdelemek gerekir. Sosyal politikayı anlamak, bireylerin ve devletlerin ihtiyaçlarının zaman içerisinde değişimin paralel olarak değişen politikaların rolünü ve niteliğini belirlemek açısından da oldukça faydalıdır.

Sosyal politika kavramı üzerinde uzlaşa sağlanmış açık ve net bir kavram değildir. Kavramın bir netliğe sahip olamaması da kavramın tanımlanmasını ve sınırlarının belirlenmesini güçleştirmektedir. Sosyal politikanın tanımının güç olması, zaman içerisinde farklı algılayışların ortaya çıkmasına ve hatta uygulamalarının farklılaşmasına neden olmuştur. Kessler, sosyal politika kuramcılarının öncülerinden birisidir. Kessler’e göre sosyal politika, toplumsal sınıflarca yapılanlar, sınıfların zıtlıkları tezatları ve savaşmaları karşısında devleti ve hukuk sistemini yaşatmaya ve devam ettirme hedefli bir siyasettir (Özaydın, 2008: 165).

Dolayısıyla sosyal politikanın kapsadığı ve odaklandığı konuları belirlemek ve sınırlarını çizmek sosyal politika kavramını tanımlamadaki en önemli sorunlardan birini oluşturmaktadır. Sosyal politikanın tanımlanmasındaki en önemli sorunlardan birisi de, çözüm teklifleri ele alındığında çözüme en uygun ve iyi bir teklifin olmamasıdır. Neden sorusunun cevabı ise toplum içinde bulunan kişiler ve gruplar arasında bulunan değer yargılarındaki farklılıklardır. Değer yargılarının öznelliği, sosyal politikaların bilimsel sonuçlarının gözlemlenmesinde sorun teşkil etmektedir (Özaydın, 2008: 165).

2.2 Sosyal Politikanın Türleri

Başlangıç noktasında insanı ele alan, fakat genel başlık altında sosyal politika olarak literatüre geçen kavram, Sosyal Hizmetler ve sosyal yardımlar olarak sınıflandırılmıştır.

2.2.1 Sosyal yardımlar

Sosyal yardımı tanımlayacak olursak, fakir olarak doğan ya da ellerinde olmayan sebeplerle sonradan fakir olan ve bu sebeple gerçek anlamda yardıma muhtaç olan ile asgari geçim gelirin sahip olmadıkları için ailesini ya da kendisini

kısmen geçindiremeyen kişilere, devlet tarafından karşılıksız olarak sağlanan maddi yardımlardır (Seyyar, 2002: 298).

Tanımlardan da anlaşıldığı gibi sosyal yardımlar, hiçbir maddi güvencesi bulunmayan kişilerin ve ailelerinin ihtiyaçlılık düzeyleri bitinceye kadar bahsedilen kişi ve ailelerin koruma altına alınması, maddi gereksinimlerinin giderilmesi ya da aza indirilmesi amaçlı uygulamalar olarak önem taşımaktadır.

Dünyada yoksulluğun, Sanayi Devrimi'nin bir sonucu olarak ortaya çıktığı düşüncesi yaygındır. İlk yıllarda yoksulluk bireyin yetersizliğine bağlanmış, fakat bu görüş zamanla değişikliğe uğrayarak çevrenin ve toplumun da yoksullukta önemli roller oynadığına inanılmaya başlanmıştır. Bu anlayış, sosyal yardımların uygulama biçimlerinin de farklılaşmasına neden olmuştur. Önceleri, sosyal yardımların belirli bir sınıfa yönelik gerçekleştirilmesi gibi ayrımcı yollar izlemiştir. Ama tarihsel süreç içerisinde, sosyal refah hizmetlerinin, bireylerde din, dil, ırk ve sınıf ayrımı yapılmadan toplumun her kesimine eşit ulaştırılması ve hizmetlerin belirli standarda oturtulması anlayışı hâkim olmuştur (Karataş, 1999: 42).

Sosyal yardım kavramının tam olarak anlaşılabilmesi için diğer kavramlarla olan ilişkisinin ortaya konulmasında yarar bulunmaktadır. Bu bakış açısıyla değerlendirildiğinde kavram, sosyal güvenlik kavramıyla doğrudan ilintilidir.

Literatürde kavram, sosyal güvenliğin yöntemi veya sosyal güvenliğin sağlanmasında bir araç olarak nitelendirilmektedir. O halde sosyal güvenlik kavramı içinde kabul edilen sosyal yardım kavramının içeriğini tam olarak ortaya koyabilmek için sosyal güvenlik kavramını da irdelemek gerekmektedir (Güzel, 2002: 2).

Sosyal güvenlik, elde edilen gelire göre toplumdaki kişilerin kendi istekleri dışında oluşan ve bireylerin mal varlığında, gelirlerinde ve işgücünde meydana gelen azalmalara sebep olan, öncelikle kendisi ve bununla birlikte ailesine maddi-manevi sorumluluğunu yerine getirmekte sıkıntı yaşayan ve hatta imkânsız noktasına getiren sosyal risklerin sonuçlarını yok etmek ya da azaltmak amacı ile alınması öngörölmüş tedbirler bütünüdür (Kocaoğlu, 1997: 226).

Sosyal güvenliğin bu bağlamda asıl fonksiyonunun, bir takım sosyal risklerin ortaya çıkardığı hastalık, işsizlik gibi maddi yitimlere ve çocuk yetiştirmek,

yemek ve yol giderleri gibi gider artışları için karşı telafi edici sosyal yardım olduğu da söylenebilir (Seyyar, 2014).

Sosyal güvenlik ihtiyacı, zamandan ve mekândan bağımsız olarak insanlık tarihi boyunca dünyanın hangi bölgesinde olursa olsun tüm toplumlarda gereksinim duyulan bir konu olmaktadır. Çünkü sosyal güvenlik ihtiyacının sebebini oluşturan tehlike evrenseldir. Bu tehlikenin kaynağı değişecek olmakla birlikte, tehlikenin ortadan kalkmayacağı düşünülmektedir (Alper, 1999: 12).

Sosyal güvenlik, bir ülkede sosyal refah ve sosyal adaletin sağlanmasının en önemli araçlarından biridir. O halde yapılan bu sosyal güvenlik tanımından sonra, sosyal yardımı, bazı sosyal risklerin olumsuz sonuçlarını ortadan kaldırmada ya da en aza indirmede ve bireylerin sosyal güvencelerini sağlamada kullanılan yöntemlerden biri olarak değerlendirmek yanlış olmayacaktır. Sosyal yardım, sosyal güvenlik sistemi oluşturulmadan önce de değişik önlemler ve faaliyetlerle hayata geçirilmiştir. Bu yardımlar, sosyal sigorta sisteminin öncesinde daha çok dini kurumlar ve vakıflar tarafından yerine getirilmiştir (Türkoğlu, 2013). Türkiye'de sosyal güvenlik sisteminin altlığını 1945 yılında kurulan Çalışma Bakanlığının kurulması ile birlikte yine 1945 yılında İş kazaları, Analık sigortası ve meslek hastalıkları kanununun kabul edilmesiyle başlar. 1946'da işçi sigortaları Kurumunun, 1949'da emekli sandığı çalışanlarının tek çatı altında toplanması, 1950 yılında ise sigortalı çalışan işçiler için emeklilik haklarını tanınması ve malullük sigortası hayata geçirilmesi ile başlar. Bu kanunların yürürlüğe girmesi, sorunun tam anlamıyla çözüldüğü anlamına gelmemiştir. Çünkü genel kanı sosyal güvenlik kurumunun işleyişi pahalı bir yöntem olup, bunun için milli gelirden % 10' a yakın bir pay ayrılması gerektiği, ancak ayrılan payın bunun yarısını bile bulmadığından bahisle, sadece işveren ve işçilerden kesilen primlerle bu sistemin sağlıklı yürümeyeceği tezi savunulmaktadır. Ancak zaman içinde devletin sosyal güvenlik kurumunun açıklarının kapatılması için daha fazla kaynak ayırdığı da söylenmekle birlikte bu işleyişin günümüze kadar geldiği de görülmektedir (Buğra, 2015: 161-162).

Bu bağlamda sosyal devletin işleyişinde, sosyal güvencesi olanlar, kendisinin ve ailesini geçimini sağlayacak bir gelire sahip olanların bu haklardan yararlanması, bu tür güvencesi olmayanların ise yaşamlarını devam ettirebilmek için devlet desteği alma zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Bunun için sosyal yardımdan

yararlanabilmenin koşulu, muhtaç durumda olmaktır. Amacı ise, muhtaç kişilere, anayasal hakları olan insan şerefine yakışır bir şekilde yaşam standardı oluşturabilmeleri için devlet tarafından kamusal desteğin sağlanmasıdır. Bunun yanında muhtaç kişilerin olabilecek en çabuk şekilde kendilerine yetebilen bireyler olmasının sağlanmasıdır (Seyyar, 2002: 299).

Muhtaçlıktan kurtulmak söz konusu olduğunda yardıma muhtaç kişilerin muhtaçlık kriterini belirlemek önemli hale gelmektedir. Bu kriterler belirlenirken nesnel, doğruluk, adaletli olma kriterlerine göre hareket edilmesi gerekmektedir (Çiçek, 2012).

Dini ve etnik bir grubun üyesi olmak, politik yaklaşım, sahip olduğu din ya da dinle ilgili düşünceler, siyasi görüşler ve bunlar gibi muhtaçlık kriterleri ile bağdaşmayan farklı şartların bu kriterlere dahil edilmesi sosyal hukuk ilkelerine ve sosyal devlet anlayışının dışındadır (Seyyar, 2003: 25).

Sosyal yardımlar ve hizmetler, gönüllü kuruluşlar ve esas itibarıyla devletin vatandaşlardan aldığı vergilerle desteklenen fonlardan elde edilen gelirlerle, devlet tarafından yerine getirilirken; sosyal sigortalar ise esas itibarıyla çalışan ve çalıştıranların ödediği primlerle ve devlet katkısıyla finanse edilir (Tuncay, 2002: 50). Sosyal yardımların içeriği parasal sosyal gelirler olabileceği gibi aynı yardımlar ve tedavi, bakım, rehabilite etme gibi hizmet şekli ağır basan nesnel sosyal gelirler biçiminde de sunulabilmektedir. Sosyal yardımlar, genelde devlet tarafından karşılanmasına rağmen aslında sosyal yardımın ilk örneklerinin gönüllü sosyal yardımlar şeklinde olduğunu görülmektedir. Bu sebeple sosyal yardımlar, kamusal sosyal yardımlar ve gönüllü sosyal yardımlar olarak ikiye ayrılabilir (Saracel, 1997: 10).

Bunlardan birincisi, finansmanı devlet bütçesinden sağlanan ve devlet organları tarafından yapılan sosyal yardımlar olan kamusal sosyal yardımlardır. Bu yardımlar, sosyal güvenlik sisteminin boşluklarını veya eksikliklerini doldurarak ve tamamlayıcı görevini üzerine alarak, sadece münferit durumlarda devreye girmektedir (Çiçek, 2012) Kamusal sosyal yardımların, mali biçimi ve yararlanma şartları, primli sisteme dayanan sosyal sigorta sisteminden farklıdır. Devlet bütçesinden sağlanan kamusal sosyal yardımlarda çoğunlukla muhtaçlık dışında bir şart aranmamaktadır. Sadece vergilerle karşılanmaları, karşı taraftan hiçbir

beklenti olmadan fakir, engelli, yaşlı ve kişisel sebeplere sahip bireylere tatbik edilmesi ve maddi kaynağı sadece devletten elde edilmesi sebebi ile sosyal sigortalardan farklıdır. Ayrıca kişinin hiçbir katkısının olmaması sebebiyle bu sisteme “primsiz sosyal güvenlik rejimi” olarak isimlendirilmektedir. (Tuncay, 2002: 13).Örneğin, kamu sosyal yardımlarının bir kısmı gaziler gibi kamu hizmetinde çalışırken zarara uğrayan bireylere yapılan parasal yardımlar şeklindedir. Diğer bir örnek, 65 yaşını doldurmuş muhtaç kimselere bağlanan aylıklar gibi korumaya yönelik olan sosyal yardımlardır (Saracel, 1997: 6). İkincisi ise, gönüllü sosyal yardımlardır. Bunların çoğunluğunu bağışlarla desteklenen yardım dernekleri, vakıflar ve özel kuruluşlar tarafından yapılan yardımlar oluşturmaktadır. Bu tarz yardımlarda dikkati çeken özellik, zorlamanın yerine hayırseverlik ve insan sevgisinin hâkim olduğu gönüllülüğün esas olmasıdır. İlk dönemlerde bu tarz yardımlar daha çok dini nitelikli olmuştur. İslam dinindeki sadaka gönüllü sosyal yardımlara bir örnek olarak verilebilir (Saracel, 1997: 10-11).

Sosyal yardımların, aynı ve nakdi olmak üzere iki çeşidi bulunmaktadır. Bunlardan ilki aynı yardımlardır. Bu yardımlar içinde yiyecek, içecek, giyecek, yakacak, kırtasiye, tıbbi araç gereç ve rehabilitasyon amaçlı protez araçları sayılabilir. Diğer bir ifade ile müracaatçıların ihtiyacına göre verilecek mal ve malzeme yardımlarına aynı yardımlar denilmektedir. İkinci yardım şekli ise nakdi yardımlardır. Nakdi yardımlar, sosyal inceleme raporu doğrultusunda müracaat edenin gereksinimlerine göre yapılacak olan parasal yardımlardır (Sheck, 2014).

Ülkemizde eğitim, sağlık, gıda, barınma, yakacak, giyim ve ev eşyası yaşlılara, özürllülere, işsizlere ve muhtaçlara vb. yardımlar yapılmaktadır. Ayrıca, bir sosyal yardım programı olarak Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu tarafından uygulanmakta olan ve Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlığı işbirliğiyle yürütülen Şartlı Nakit Transferleri (ŞNT) bulunmaktadır. ŞNT yapılmasının amacı, fakirlik sebebiyle eğitim alması gereken çocuklarına bu şansı yaratamayan ya da eğitim kurumuna devam ettiremeyen ve eğitim kurumundan çocuğunu ayırmak durumunda olan anne babalara düzenli olarak yapılan maddi yardımlarla yürütülen bir sosyal yardım programıdır. Ancak bu programın işletiminde yerine getirilmesi beklenen bazı koşullar vardır. Birincisi başında ebeveynlerin çocuklarını eğitim kurumlarına devam ettirmeleri koşuludur. 0–6

yaş grubu okul öncesi çocuklarının ise belli periyotlarla sağlık kontrollerinin yapılması bir diğer koşuldur (Eskişehir Belediyesi, t.y.). Bu yardımlardan ilki olan eğitim yardımları, öğrenciye harçlık niteliğinde burs verilmesi, kırtasiye giderlerinin karşılanması, giyiminin temin edilmesi, okula gidiş geliş masraflarının ödenmesi vb. eğitim alanındaki çok çeşitli ihtiyaçların karşılanmasına yönelik olarak yapılmaktadır. Eğitim yardımı düzenli aralıklarla yapılıyorsa genellikle okula devam şartını öngörmektedir. Öğrencinin kırtasiye, giyim ve okula gidiş geliş masraflarının karşılanmasına yönelik olarak yapılan eğitim yardımları aynı niteliktedir. Nakdi nitelikli eğitim yardımları, öğrencilere yapılan burs yardımı ya da ebeveynlere çocuklarını okula göndermeleri için teşvik etmeleri nedeni ile maddi yardım yapılmasıdır. Eğitim yardımları, Milli Eğitim Bakanlığı, SHÇEK, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından yapılmaktadır.

Eğitime destek amaçlı yapılan yardımlar, sosyal teşvik olarak adlandırılmaktadır (Sözer, 1994: 64-167). Sebebi ise, eğitimle ilgili verilen destek bireyin kişisel gelişimine direkt katkısı vardır. Ancak bu yardımlar ülkemizde çoğunlukla sosyal yardım çalışmalarını yapan kuruluşlarca yapılmaktadır. Bu durum sınıflandırma için gerekli olan ve ihtiyaçlılık koşullarına sahip olma, kamu eliyle verilme kriterlerini taşıması ve bunun paralelinde çalışmaları sosyal yardım olarak değerlendirmek daha doğru olacaktır.

Belirtilen yardımlardan ikincisi olan sağlık yardımları, çoğunlukla bireylerin sağlık harcamalarının karşılığı hedefini içermektedir. Yardım yöntemine bakıldığında yapılan yardım aynı yardım kapsamında yer almaktadır. Bununla birlikte, sağlık yardımından faydalananların sağlık kontrolleri için para yardımı almaları da sağlık yardımı içinde bulunmaktadır. Bu yardım, ŞNT kapsamında yapılan yardımdır. Bu kapsamda, 0-6 yaş grubu çocukların faydalanması için en temel sağlık kontrolü ve desteği için maddi katkı yapılmaktadır. Ek olarak anne olacak kadınların hamilelik ve doğum süreçlerinde gerekli sağlık hizmetini almaları ön koşulu ile maddi destek sağlanmaktadır (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, t.y.).

Türkiye’de, sağlık hizmetlerinin masraflarını sosyal güvencesi olanlar, sosyal Güvenlik Kurumu tarafından, sosyal sigortalar kapsamında sağlık güvencesine

sahip olmayan kişiler ise sağlık hizmetlerinin masraflarını kendileri karşılamaktadır. Sadece muhtaçlık durumunda ücretsiz olarak sağlık hizmetleri sunulduğu için devletin bu uygulaması sosyal yardım olarak nitelendirilmektedir (Şener, 2010).

Sağlık yardımlarını, Sağlık Bakanlığı (5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Sosyal Güvenlik Kurumu) ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYDV) yapmaktadır. Sağlık Bakanlığı muhtaç durumdaki kişilerin aldıkları sağlık hizmetlerinin bedellerini karşılamaktadır. SYDV'ler ise, hem sağlık masraflarının karşılanması şeklinde aynı nitelikte hem de sağlık kontrolü şartına bağlı olarak nakdi nitelikte sağlık yardımı vermektedir (31.05.2006 tarih ve 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, RG.16.06.2006, Sayı: 26200).

Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan, sağlık yardımları kapsamında bulunan ve sosyal devlet anlayışının bir gereği olarak ortaya konulan yardım ise yeşil kart uygulamasıdır. Yeşil kart, 3816 sayılı kanun hükmünce, Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılması, maddi gücü yeterli olmayan bütün vatandaşların ciddi sağlık problemleri ile karşılaştıklarında gerekli teşhis ve tedavi olanaklarından yararlanmalarını kapsamaktadır (18.06.1992 tarih ve 3816 Sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılması Hakkında Kanun, RG. 03.07.1992, Sayı: 21273).

Üçüncüsü ise yiyecek yardımlarıdır. Bu yardımlar, insanların gıdasal ihtiyaçlarının temini için gıda çeki vermek, yemek yardımı yapmak ya da gıda paketi olanağı sağlanması biçiminde yapılabilmektedir. Gıda yardımlarında amaç, gıda maddelerinin ulaştırılması olduğu için bu yardım parasal olarak da verilse aynı özellikte bir yardım olarak kabul görmektedir. Dünyada gıda yardımı verenlerin sağlıklı, dengeli beslenme ve temel sağlık bilgilerini içeren bir takım eğitimleri alma şartları vardır. Ama ülkemizdeki sosyal yardım programlarının içeriğindeki gıda yardımlarının bu tür koşullara bağlı olmaksızın yapılmaktadır (Rogers ve Coates, 2003: 1-8).

Değişik yollarla verilen gıda yardımlarının ortak özelliği, nasıl yapılırsa yapılsın, bu desteği alanların mevcut gelirlerini artırmaktadır. Rogers ve Coates, sıcak

yemek dağıtımının da ihtiyaç sahiplerinin maddi seviyelerine direkt olmasa da olumlu katkısı olduğunu belirtmektedirler (Rogers ve Coates, 2003: 12-14). Türkiye’de ise bu yardımlar SYDV’ler, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve belediyeler tarafından yapılmaktadır.

Dördüncüsü olarak barınma yardımı, parasal özellikte bir yardımdır. Bu yardımlar barınma veya konut yardımı olarak nitelendirilmektedir. İhtiyacı olan kişiye kiraladığı konut için ödediği bedelin tamamının veya bir kısmının kişiye ödenmesidir. Barınmaya politik olarak bakılacak olursa, sosyal devletin hedeflerinin arasında kişilere kalacak yer ya da bu noktada gereken desteği vermektir (Greve, 1998: 58). Bu faaliyetler, ihtiyacı olan bireylerin geçim giderlerinin farklı biçimlerle minimize edilmesi olarak yorumlanabilir. Bu giderlerin azaltılması; kalacak yer konusunda parasal yardım yapılması, bireylerin konut almak için çekecekleri banka kredilerinin faiz oranlarının azaltılması veya onlara yaşayabilecekleri konut bulunması biçimindedir.

Türkiye’de fazla görülmeyen bu uygulama daha çok yurt dışında kullanılmaktadır. Ancak, ülkemizde de bazı uygulamalar bulunmaktadır. Genellikle SYDV’ler barınma yardımı kapsamında sağlıksız, kalınması sakıncalı konutlarda yaşayan ihtiyaç sahiplerine konutlarının tamir ve tadilatı sebebiyle destek verirler. Belirtilen destek aynı yardım ya da nakdi yardım olarak yapılabilmektedir. Bazı belediyeler ihtiyaç sahiplerine barınacak yer, ev ya da bunun için nakdi yardımda bulunmaktadır. Fakat bu şekilde verilen destekler süreklilik taşımamaktadır (Kılıç ve Çetinkaya, 2012).

Beşinci yardım olarak yakacak yardımı ön plana çıkmaktadır. Yakacak yardımı aynı nitelikte bir yardım olarak ele alınmalıdır. Genellikle ihtiyaç sahiplerine kömür yardımı ile sağlanmaktadır. İhtiyaç sahiplerinin ihtiyacına göre değişik uygulamalar da olabilmektedir. Bunlar yakacak yardımı ya da doğalgaz faturalarında verilecek destekler gibi olmaktadır. Yakacak yardımı; SYDV’ler ve belediyelerce karşılanmaktadır. Verilen kömür Türkiye Kömür İşletmeleri’nden(TKİ) karşılanmakta ve yardımı sağlayan kurum vasıtasıyla dağıtımı yapılmaktadır. Ancak yakacak yardımları, SGK’nın aylıklarının dağıtımı kadar düzenli değildir. Bu yardım için belirli bir yaş şartı bulunmamaktadır. SGK’nın aylık olarak yaptığı yardımlar nakdi yardım kapsamındadır. SYDV’ler

ve belediyelerin yaşlılara ödediği sosyal yardımlar bazen aynı bazen nakdi özellik taşıyabilmektedir (Kılıç ve Çetinkaya, 2012).

Altıncı yardım, engellilere yapılan aynı ya da nakdi özellikteki yardımlardır. Bireylerin engellilik durumlarına göre yapılan kategorik nitelikli “yani belli bir kesime yapılan” yardımlardır. Engellilere yönelik nakdi yardımlar içerisinde ayrıntılı olanı 2022 sayılı Kanun’a göre ihtiyaç sahibi engellilere yönelik engelli aylığıdır. Engelliler için yapılan tekerlekli sandalye, işitme cihazı vb. tıbbi teçhizat ihtiyaçlarının ya da sağlık harcamalarının giderilmesi sebebiyle yapılan yardımlar engellilere yapılan aynı yardımlar olarak gözükmektedir.

Yukarıdakilere ek olarak, 2007 yılında yapılan bir yenilikle engellilere evde bakım olanağı verilmeye başlamıştır. 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 30. Maddesi ile 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Kanunu'na eklenerek 7. maddede “Sosyal güvenlik kurumlarına tâbi olmayan, bakıma muhtaç özürlülerden ailesini kaybetmiş olanlar ile ailesi ekonomik veya sosyal yoksunluk içerisinde bulunanlara bakım hizmetinin resmî veya özel bakım kurumlarında ya da ikametlerinde verilmesi sağlanır” hükmü getirilmiştir. Böylece bakıma ihtiyaç duyan engelli ya da engellinin aile üyelerinin herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı ise, bakım hizmetinden yararlanmasında sorun oluşturmaktaydı. Engelli kişiler için bu engelin ortadan kaldırılması sebebiyle 01.02.2007 tarihinde kabul edilen 5579 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu’nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 2. maddesi ile 2828 sayılı Kanun’un ek 7. Maddesi değiştirilmiştir (01.02.2007 tarih ve 5579 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu’nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, RG. 10.02.2007, Sayı: 26430). Bu kanun, engellilerin ailesinde sosyal güvenceye sahip ama kişi başına düşen geliri asgari ücretin üçte ikisinden az ise bakım hizmeti kamu yada özel bakım merkezlerinde veya ikametgâh adreslerinde verilmesini içermektedir. Kanuna göre, bakım ihtiyacı olan engellilere verilecek bakım hizmetinin karşılığı olarak, belirlenecek kişi başına aylık bakım ücret tutarı, 2 aylık asgari ücretten fazla olamayacaktır. Bakım ihtiyacı olan engellilerden, SHÇEK ve diğer resmi firmaların desteği ile birlikte onların bakım ücretleri, bunun için kurum bütçesine eklenecek ödeneklerden karşılanacaktır.

Ayrıca, henüz engelli aylığı bağlanmamış ya da engelli aylığı bağlanmış olsa dahi ihtiyaç sahibi olan bazı engellilere de SYDV'ler tarafından nakdi yardım yapılabilmektedir. Bu şekilde yapılan yardımlar, kategorik yardım sayılamazlar, çünkü burada önemli olan husus kişinin engelli olması değil, muhtaç durumda bulunmasıdır (Çiçek, 2012).

Giyim ve ev eşyası adına yapılan yardımlar aynı yardım kapsamındaki yedinci yardım çeşididir. Bu tür yardımlar, diğer yardım türlerine göre çok daha düşük bir miktardadır. Yapılan bu yardım çalışmalarının bir kısmı, desteği veren kuruma gelen yardımlardır. Bağış olan kıyafet ve eşyalar yeni olabileceği gibi kullanılmış olabilmektedir. Böyle yapılan yardımlar, belli bir sistem içinde rutin aralıklarla yapılan bir yardım çeşidi değildir. Göz önünde bulundurulan tek kıstas, bireyin muhtaç olmasıdır. Özellikle SYDV'ler açısından, muhtaç kişilere yılın belli dönemlerinde yapılması gibi bir durum söz konusu değildir. Belediyeler tarafından yapılan giyim yardımları da aynı dönemlerde bir kaç sene ardardayapılmış olsa da, aynı türde giyim desteğinin ertesi sene de yapılacağı yönünde bir süreklilik çalışması olmamaktadır. Son yıllarda bu anlamda yapılan destekler bazı SYDV'lerin desteği ile açılan sosyal mağazalar vasıtası ile gerçekleştirilmektedir. Sosyal mağazalarda, kişiler tarafından bağışlanan birinci ya da ikinci el kıyafetler ve evde kullanılan araç gereçler muhtaç olan kişilere verilmektedir (Çiçek, 2012).

Ev eşyası yardımı, giyim yardımına göre daha az sayıda yapılmaktadır. Bunun en önemli nedeni, ihtiyaç duyulan eşyanın genellikle dayanıklı tüketim malı olması sebebiyle bu malların temininin güç olması ve fazla yer kaplaması dolayısıyla muhafazasının zorluğudur. Kıyafet ve evde kullanılan araç gereç desteği, SYDV ve belediyeler üstelenmiştir.

Sekizinci yardım türü olarak işsizlere yapılan yardımlar yer almaktadır. Türkiye'de ihtiyaç sahibi işsizlere, sosyal yardım özelliğinde, düzenli olarak kazanç sağlanmasına karşılık bir yardım programı halen daha yürürlükte bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü (SYDGM) ve SYDV'ler aracılığıyla verilmekte olan proje destekleri önemli bir yer tutmaktadır. Bu projeler kişilerin kendi kendilerine geçinebilir hale gelebilmeleri hedefini tutturabilmek için sosyal yardımların vasıtası ile yürütülmektedir. Bilhassa işsizlerin sektörde işgücü olarak yer alması hedefiyle,

iş kurma desteği alınması, ilgili kurumlarla birlikte işçi çalıştırılması amaçlı eğitimler düzenlenmesi gibi konuları içermektedir (Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği, t.y.).

Son olarak, yukarıda bulunan yardım türlerinden birisi olmadığı halde kişinin başka bir türlü yardıma ihtiyaç duyması durumunda yapılan nakdi yardımlar da bulunmaktadır. Bu yardımlar, bireylerin ihtiyaçları karşısında verilmekte olup, bireyin özelliklerine göre gözetilmemektedir. Bu yardımlardaki tek kriter bireyin ihtiyaç sahibi olması ve ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.

Sosyal yardım yönteminden bahsederken bu yardımın ihtiyaç sahiplerine devamlı yardım yapmayı içeren bir yöntem olmadığı ve ihtiyacın karşılanarak ihtiyaç ortamının en kısa vadede yok edilmesini amaçlamaktadır. Bu yöntem, destek alanın olabildiğince kısa zamanda tekrar çalışabilmesini ve maddi boyutta idare edebilmesini amaçlamaktadır. Kişiye kendi gelirini vermektedir (Karataş, 2003). Tembellik ve savurganlığın önüne geçilmesi, bireyin sosyal varlığı güvence altına alınmakta ve onuru kollanmaktadır.

Sosyal yardımların özünü, doğal afetlerin yarattığı yıkımlar, iş bulma yardımı, okul çağındaki çocuklara öğrenim süresince yapılan yardımlar gibi belirli bir amaca yönelik yapılan ve süreklilik arz etmeyen yardımlar oluşturmaktadır. Fakat çalışamayacak durumda olan engellilere, yaşlılara hayatları bu yardımlarla desteklenen gruplara yapılan sürekli yardımlar da bulunmaktadır (Karataş, 2003).

2.2.2 Sosyal hizmetler

Sosyal hizmet kavramı, hem bir bilim dalı olarak tanımlanırken hem de bu bilim dalında faaliyet gösteren uzmanların çalışma alanı olarak tanımlanabilmektedir. İkinci anlatımıyla sosyal hizmet bir mesleği işaret etmektedir. Bilim olarak sosyal hizmet kavramı farklı biçimlerde tanımlanabilmektedir (Şeker, 2012).

Sosyal hizmetler, nedeni ne olurda olsun, sosyal, ekonomik ve ruhsal yoksunluklar içinde olan bireyler ve ailelere faydalı olmayı, sosyal ya da ruhsal açıdan destek olmayı, insan onuruna ve haysiyetine uygun yaşam biçiminin hayata geçmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Gelişmiş ülkelerde temelde ihtiyaç sahibi ve muhtaç insanları, aileleri ve toplumları işler duruma getirmeyi, toplumsal değişimi ve gelişimi hız kazandıracak çalışmalarını başlatıp sürekliliğini hedefleyen sosyal hizmetler, bu anlamda hizmet ve yardım programlarını

kapsamaktadır. Aileler, yaşlılar, gençler, çocuklar, engelliler, yaşamında zorluk çeken kadınlar, tıbbi ve ruhsal yönden yardıma muhtaç hastalar uyuşturucu madde ve alkol bağımlıları, afetzedeler, yoksullar ve suçlular gibi birey ve gruplar sosyal hizmetlerin hedef kitlesinde yer almaktadır.

Yoksulluk probleminin çözülmesine ilişkin sosyal politika uygulamalarının oluşturduğu alanlar, sosyal hizmet alanını en eski ve yerleşik alanı olarak tanımlanmaktadır. Yoksullara yapılan sosyal yardım uygulamaları, sosyal hizmetler açısından önemli bir araç olarak kabul edilmekte olup, yapılan sosyal yardımlar, sosyal hizmetlerin bir uygulama biçimi olarak önem kazanmaktadır.

Sosyal güvenliğin oluşturulmasında sorumluluğun paylaşılması anlayışıyla geliştirilmiş olan sistemin, ortak sosyal güvenlik teknikleri arasında yer alan ve sosyal güvenlik sistemini daha etkin kılmayı amaçlayan sosyal hizmetlerin, öğreti ve uygulamada farklı tanımlarına rastlanmaktadır. Sosyal hizmetler, bireylerin kendilerinden kaynaklanmayan nedenlerle muhtaç duruma düşmeleri, ya da fiziksel/ruhsal bir eksikliğe uğrayan kişilere, ülkenin genel koşulları bağlamında insana yaraşır, çevreleri ile uyumlu bir hayat sürdürebilmeleri için aynî ve nakdi olarak, ekonomik ve sosyal gereksinimlerinin giderilmesine yönelik, devlet ve gönüllü özel kuruluşlar aracılığıyla sağlanan hizmetler olmaktadır.

2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu'nda sosyal hizmetler; “ kişi ve ailelerin kendi durum ve şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan maddi, manevi ve sosyal yoksunluklarının giderilmesine ve ihtiyaçlarının karşılanmasına, sosyal sorunlarının önlenmesi ve çözümlenmesine yardımcı olunmasını ve hayat standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesini amaçlayan sistemli ve programlı hizmetler bütünü ” olarak tanımlanmıştır.

Kurumun yaptığı sosyal hizmet çalışmaları, toplumdaki ihtiyaç sahibi kişilerin çevreleri ile uyum sağlamasını kolaylaştırmak, onları topluma kazandırmak, yaşamlarında istenilen düzeye ulaşabilmelerini sağlamak amacıyla yapılmış kurumsallaşmış çalışmalar olarak da değerlendirilmektedir. Buradaki varılmak istenen asıl amaç, kişilere, gruplara ve topluluklara gereksinimlerini karşılamaya ve toplum yapısındaki değişimle uyumlu olarak sorunlarını çözmeye ve yaşamlarını devam ettirmeye yardımcı olmaya yönelik çalışmaları sistemli olarak gerçekleştirmektir. Bunun yanı sıra, sosyal ve ekonomik durumların

düzeltilmesine yönelik toplu önlemler alınması da sağlıklı bireylerin sağlıklı toplumu oluşturmada ki aynı amaca ilişkin olmaktadır.

Toplum içinde yaşayan birey ve gruplar için sosyal, fiziksel ve ruhsal açılardan, olanaklar dâhilinde en yüksek refah düzeyine ulaşabilmelerinin sağlanması için yapılan yardımlar sosyal hizmetler kapsamında değerlendirilir. Sosyal hizmetlerin en karakteristik özelliği, bireyden başlayarak, aile, grup, toplum ve devlete kadar uzanan bir grubun üyeleri olarak bütün insanlara yönelik olmasıdır. Sosyal hizmetler, devletin genel şartları yerine getirmesi bağlamında, bireylerin insana yaraşır bir şekilde varlıklarını sürdürebilecekleri ve ait oldukları grup ve toplumun bir üyesi olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirebilecekleri bir sosyal ortamı oluşturma amacındadır.

Çağdaş toplumlarda yaygın olarak uygulanan sosyal hizmet programlarının odaklandığı gruplar farklı olduğundan, sadece muhtaç olan kişilerle sınırlı kalmayacak düzeyde değişik hedef kitlelerine seslenmektedirler. Dolayısıyla, korunmaya muhtaç çocuklar, çalışan ya da sokaklarda yaşayan çocuklar, gençler, yaşlılar, aileler, engelliler, zor şartlarda yaşayan kadınlar, tıbbi ve ruhsal açıdan yardıma muhtaç hastalar, alkolik ve uyuşturucu bağımlıları, sığınmacı ve göçmenler, konutsuzlar, hastalar, suçlular gibi sosyal sapma gösteren oldukça geniş bir kitle sosyal hizmetlerin kapsamı içinde olmaktadır.

Türkiye’de sosyal güvenlik sistemi, esas itibariyle primli ücret sistemine dayanmakta olup, primsiz rejimin bir unsuru ise, sosyal hizmetler ile yukarıda ele alınan kişi ve gruplara ulaşılarak bazı sosyal sorunların çözümüne yardımcı olmak amacını taşımaktadır. Dolayısıyla, sosyal hizmetler kavramının Türk hukukunda ilk kez yer aldığı 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu’ndaki tanımı da buna karşılık gelmektedir. Aynı yasada belirlenen tanım çerçevesinde sosyal hizmet kavramı, sosyal devlet hizmetlerine oranla daha dar bir içeriğe ve uygulama alanına sahiptir. Sosyal hizmetler, sosyal devletin uygulamaları bağlamında, kişilerin insana yaraşır bir şekilde yaşamlarını sürdürebilecekleri ve ait oldukları grup ve toplumun bir üyesi olarak, işlev görebilecekleri ve sorumluluklarını üstlenebilecekleri bir sosyal ortamı yaratma amacını taşımaktadır.

Sosyal hizmetler, sosyal yardımlardan farklı olarak yapılan ve fakat yardımı da etkileyerek, onlara şekil veren önemli bir değişken olmaktadır. Bu tür hizmetler, genellikle uzmanlaşmış kuruluşlar tarafından yerine getirilirken, bazen de uzmanların ev desteğiyle yürütülen yoksul bireylerin yaşamlarında iyileştirme sağlanmasını ön plana alan uygulamalardır. Yoksulluk içinde yaşayan bireylerin, herhangi bir sosyal hizmet kuruluşu kapsamına alınmadan, kendi evlerinde ve sağlıklı ortamlarda korunmasına yönelik olarak gerçekleştirilecek hizmetler 2828 sayılı kanun uyarınca Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) tarafından yerine getirilmektedir.

Sosyal yardım ve sosyal hizmet kavramlarının her ikisi de, sosyal devlet kavramı kapsamında içinde yer almaktadır. Her iki kavram da, içerik açısından birbirinden tamamen farklı olsa da, sonuçta aynı amaca hizmet etmektedir. Sosyal devletin işlevi ise örgütsel olarak, gücü kullanarak, kişi, aile, grup ve toplumların, değişen şartlardan oluşan sosyal sorunlarını ortadan kaldırarak etkinlikler bütünü uygulamaktır. .

İlk olarak sosyal hizmetler amacı, belli bir nedenle sosyal veya ekonomik ihtiyacı olan toplumdaki bireylere ve ailelere yararlı olmak, insana yakışır şekilde düzgün bir yaşayış seviyesinde olmalarının sağlanması hedefi ile yapılan hizmetlerdir. Günümüz yaşam koşulları olan modern yaşamda sosyal hizmetler, birey, grup ve camiaların yapı ve koşullarından kaynaklanan veya kendi denetimleri haricinde oluşan zihinsel, fiziksel, ruhsal boyuttaki yoksulluk ve dengesizliği önlemek ya da eksiltmek, toplumsal başkalaşım şartlarından kaynaklanan sosyal problemleri gidermek, insan kaynaklarını geliştirmek, yaşam kalitesini geliştirmek, arttırmak, kişilerin kendi aralarında ve toplum içindeki ahengi sağlamak hedefiyle bireyin onur ve gururuna yakışan eğitim, müşavirlik, bakım, tıbbî ve psiko-sosyal rahatlık sağlayacak alanlarda resmi yahut özel kurumlarca belli bir sistemde yürütülen hizmet programlarının tümünü kapsamaktadır (1983 tarih ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu, RG.27.05.1983, Sayı: 18059).

İkinci olarak sosyal hizmetler, fakirlik dolayısıyla olsun yada olmasın, toplumdaki mevcut ortalama yaşayış ve algılayış düzeyini, kendilerinden kaynaklanmayan nedenlerle devamlı yada süreli olarak elde edemeyip sosyal ve ekonomik açıdan finanse edilme ihtiyacı olan kişilere nakdi ya da aynı olarak

verilen desteklerdir. Bu destekler karşılıklı ya da karşılıksız olarak yapılmaktadır (Çengelci, 1996: 4).

Üçüncü olarak sosyal hizmetler, bireylerin ve ailelerin kendilerinden ve yaşadığı toplum koşullarından kaynaklanan ya da kontrol edemeyecekleri sebeplerden kaynaklanan ekonomik, manevi ve sosyal eksikliklerinin karşılanmasına ve gereksinimlerinin giderilmesine, sosyal problemlerinin giderilmesine destek verilmesi ve yaşam koşullarının düzeltilmesini, arttırılmasını hedefleyen sistemli ve programlı hizmetler bütünüdür (1983 tarih ve 2828 sayılı SHÇEK Kanunu, RG.27.05.1983, Sayı: 18059).

Sosyal hizmetlerin alanı; yaşlı, özürlü, kadın, çocuk, aile, toplum, sokakta çalışan çocuklar, gönüllü hizmetler ve aynı-nakdi yardımı kapsamaktadır. Sosyal hizmet, sosyal boyuttaki farklılaşmayı, birey ilişkilerindeki sorunların giderilmesi, kişilerin refahları için daha kuvvetli olmalarını ve özgür olmalarını sağlar (Özdemir, 2006: 91).

Sosyal hizmet, özelde bireylerin genelde ise toplumun tümünün toplumsal, fiziksel ve psikolojik yönlerden en yüksek refah seviyesine çıkartılması için çözüm yolları bulmayı hedeflemiştir. Bunu gerçekleştirmeye çalışırken de bireylerin ekonomik, psikolojik, fiziksel özelliklerinin yanında, içinde yaşadıkları çevrenin de tüm dinamiklerini göz önünde bulundurmaktadır (Friedlander, Çev: Besin, 1965: 6).

Sosyal hizmet, çoğunlukla kişiler bir sosyal faaliyet sahibi olsalar da çocukların, yaşlıların, kadınların, özürlü bireylerin ve toplumsal boyutta haksızlığa uğrayanların ihtiyaçlarını gidermeye daha fazla yönelmiştir (Duyan, 2003:6). Ayrıca bu tarz işlevsellik sorunu olmayan insanların da yeteneklerini, performanslarını artırmak ve genişletmek de sosyal hizmetin ilgi ve faaliyet alanı içerisinde bulunmaktadır (Sheafor ve Horejsi, 2006: 7).

Tıbbi sosyal hizmetler, psiko-sosyal danışmanlık hizmetleri, kurumsal ıslah hizmetleri, kurumsal rehabilitasyon hizmetleri, çocuk koruma ve kurumsal yetiştirme hizmetleri, gençliğe eğitsel destek hizmetleri, yaşlılara bakım ve psiko-sosyal destek hizmetleri, tabii afetlerde ekonomik destek hizmetleri, aileye manevi destek hizmetleri, özürlülere yönelik mesleki, bakım ve psiko-sosyal hizmetler sosyal hizmetin ilgi alanına girmektedir (Seyyar, 2002: 519).

Sosyal hizmetin amaçları hedefleri içinde insanların sosyal yaşamlarında etkililiğini oluşturmak; kişilerin yaşamları ve yaşamlarının devamını sağlayan kaynaklarının denetiminde söz sahibi olmasını sağlamak, kişinin erk ve bağımsızlığını temellendirip verimliliğini, yaratıcılığını ortaya çıkarmak, kişinin insani koşullarda yaşamını, gelişim şartlarını yükseltebilmek; kişilerin yaşamlarında karşılaştıkları sorunları ile baş edebilme yollarını öğrenmelerini ve bu becerilerini hayata geçirmelerini sağlamak ve bu doğrultuda yaşam standartlarının yükseltilerek huzurlu, mutlu bir hayata sahip olmalarını sağlamaya çalışmaktır (Cılga, 2004: 32).

Sosyal hizmetlerin finansmanı da sosyal yardımda olduğu gibi devlet bütçesinden sağlanmaktadır. Sosyal hizmetler maddi yardım yerine hizmet sunmaya ve toplumun kalkındırılmasına yönelmiştir (Seyyar, 2002: 519).

2.3 Sosyal Politikanın Uygulanmasında Görev Alan Kurumlar ve Fonksiyonları

Devletin bütün kurum ve kuruluşları, sosyal politikaların devamlılığının sağlanmasında ve devam ettirilmesinde en baştaki görevli ve etkin devlet örgütleridir. İlk zamanlarda sosyal problemlerin çözülebilmesi ve ihtiyaç sahibi bireylerin ihtiyaçlarının giderilmesinde, ikili yardım kuralları anlamında, aileler, dini kurumlar ve hayır kurumları etkindi. İktisadi, toplumsal ilerlemeler, sosyal problemler ve sosyal huzur hizmetlerine dair isteklerin çoğalması ve çeşitlilik oluşturması, devletin geleneksel işlevlerinin yanı sıra olumlu işlevlerinin "en mühimi sosyal devlet anlayışıdır" oluşturulmasına neden olmuştur. Son 30 yıldaysa, kamu alanıyla birlikte STK'lar ve özel sektör gibi kurumların servis ettiği bu uygulamaların oluşturulmasında ciddi bir noktaya geldikleri görülmektedir. Bu kurumların sosyal huzurun oluşturulması ve müşterek çalışmaların karşılanabilmesindeki fonksiyonları birbirlerinden farklılıklar göstermektedir. Bu durum tarihsel gidiş kapsamında ulusların sahip oldukları hem sosyal hem de ekonomik boyuttaki değişim ve ilerlemeden dolayı ortaya çıkmıştır (Ciğerdelen, 2009).

Günümüz dünyasında devletin idari yapılarının kamusal hizmetleri merkezi yönetim ve yerinden yönetim olarak yapılmaktadır. Bu iki yönetimin ilkesi her ülkeye göre farklıdır. Bunun getirisi olarak sosyal hizmet ve yardımların yolları,

merkezi-yerinden yönetim kurumlarının sahip oldukları işlevler devletlere göre farklılık göstermektedir (T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2015).

2.3.1 Merkezi idarenin fonksiyonları

Sosyal politika kavramının kapsamı içinde bulunan konular, çoğunlukla merkezî yönetimin, ülkenin millî çıkarları, amaçları doğrultusunda tespitiyle oluşturulmaktadır. Bu noktada eleştiri noktası çoktur. Bununla beraber, düşünülmesi gereken soru şöyledir: Sosyal konuların oluşturulup, çözümleri hususunda plan ve programlar yapılması zaman diliminde kamu çalışanları ile hangi kişilerin birlikte olması gerektiği ve bunların ne tür çalışmalarda yer alacağıdır. Avrupa Birliği'ne kabul sürecinde sivil ve katılımcı demokrasiyi ilkesel boyutta özümseyen Türkiye, klâsik merkeziyetçi düşüncüyü bırakmış, hüküm aşamasında toplum bilimcilere ve STK'lara da söz verir konuma gelmiştir. Örneğin 1999 yılında Özürlüler İdaresi Başkanlığı'nca gerçekleştirilen "I. Özürlüler Şurası" ve yine 1999'da Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı tarafından "Aile ve Yoksulluk" konuları baz alınarak gerçekleştirilen "IV. Aile Şurası, değişik sosyal konulara dönük millî sosyal politikaların gerçekleştirilmesine önemli katkılarda bulunmuştur (T.C. Başbakanlık; Özürlüler İdaresi Başkanlığı, 1999; T.C. Başbakanlık; Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, 2004).

Merkezî ve yerel sosyal politikaların amaçları benzer olmakla birlikte, merkezî sosyal politika genellikle kanunî düzeni meydana getirmeye yönelik olmaktadır. Lokal sosyal politikacılar, bölgelerine ait olan sosyo-ekonomik koşullarına ve sosyal düzene elverişli olarak uygulamaktadırlar.

Avrupa Birliği'ne katılım müzakeresi aşamasında kamunun tekrar yapılandırılması noktasında yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri, özel sektör gibi sosyal politika aktörlerinde sosyal piyasa koşullarına elverişli yarış olacak gibidir. Fakat kapsam ve alan bakımından ilerleme aşamasındaki sosyal politika ve sosyal yardımın temsil eden valiler ve kaymakamlar önemli bir görev ve yere sahiptirler.

Topluma duyarlı devlet liderleri, farklı kurullarda (İl Sosyal Hizmetler Kurulu; İl İstihdam Kurulu; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Yönetim Kurulu, vb) vazifelerini yaparken, halkının haysiyet ve gururlarını korumalı aynı zamanda bu kurulları da geliştirmeleri önemlidir.

Ulusal ya da uluslararası sosyal vasıflı akitler, sosyal siyasetin ana unsurlarını oluşturmakla beraber, uygulamaya yönelik dikkat edilmesi gereken aşamalar konusunda da mühim mesajlar iletmektedir. Örnek oluşturması açısından uluslararası sosyal özellikli sözleşmeler arasında şu düzenlemeler anılabilir. Nisan 1949 Atlantik Paktı, Mayıs 1944 Filadelfiya Beyannamesi, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Sosyal Güvenliğin Asgarî Normlarına İlişkin 102 Sayılı ILO Sözleşmesi, Uluslararası Nakliyat İşlerinde Çalışan İşçilerin Sosyal Güvenliğine Dair Avrupa Sözleşmesi, Avrupa Ekonomik Topluluğu (Birliği) Antlaşması, Avrupa Konseyi Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı, Vatandaşlarla Vatandaş Olmayan Kimselere Sosyal Güvenlik Konusunda Eşit İşlem Yapılması Hakkında Sözleşme, Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu, Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi, vb. Bunların temelinde sosyal hakların, “ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasî veya diğer bir fikir, millî ve toplumsal köken, mülkiyet, doğum gibi herhangi bir statüye göre ayrımcılık yapılmaksızın kullanılmasının güvence altına alınması” gelmektedir (Birleşmiş Milletler, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi,m.2). Bununla birlikte sosyal devletin görevlerinin içinde sağlığın bozulmasına sebep olan nedenleri mümkün olduğunca ortadan kaldırmak, sağlıklı olmaya yönlendirmek ve sağlık açısından kişisel mesuliyetin ilerlemesine yardımcı olması nedeni ile eğitim ve danışma hizmetleri vermek vardır.

2.3.2 Yerel yönetimler

Tarihsel süreçte yerel yönetimlerin her dönem de önemli işlevler üstlendiği görülür. Sanayi devrimi, ekonomik ve sosyal yapıda köklü değişiklikler ortaya çıkararak yeni sınıf ve toplum kesimlerinin, yeni yönetim ve örgütlenme biçimlerinin ve yeni kurumların meydana geldiği bir dönemi başlatmıştır. Bu dönem de ekonomik üretim çok hızlı artarken nüfusta çok hızlı bir şekilde artmış, buna karşın geniş toplum kesimleri sefaletе düşmüştür. Demokrasinin gelişmesi, sefalet şartlarına karşı geniş kesimlerin örgütlenmeleri ve sosyalist fikir akımlarının etkisiyle müdahaleci devlet anlayışı ortaya çıkmıştır. Devletin etkinliğinin artışına bağlı olarak yerel yönetimlerin sosyal politika alandaki işlevlerinde de artış olmuştur. Kentleşme, yerel yönetimleri sosyal politika alanında her geçen gün daha aktif işlevler üstlenmeye iten bir olgu olarak ortaya çıkmıştır. Sanayileşmeyle hızlanan kentleşme gıda, altyapı, barınma, çevre,

sağlık, eğitim alanlarında sorunlar ortaya çıkarmıştır. Sanayi devriminden önce istekli kurumlar, dini kuruluşlar, yardım severlerce çözüme kavuşturulmaya çalışılan sorunlar hızla artan nüfus karşısında ve yerleşim birimlerindeki büyüme nedeniyle geleneksel örgütlerin altından kalkamayacağı noktalara gelmiştir. Bu şartlarda yerel yönetimler temel kamu hizmetleri ile birlikte sosyal politika fonksiyonlarını da üstlenmişlerdir (Çiçek, 2012).

1929 ekonomik krizin ardından devlet toplumsal yaşamda yeniden ağırlıklı bir rol üstlenmiştir. Bu dönem de yerel yönetimler merkezi yönetimin politikalarının uygulama birimleri olarak görülmektedir. İkinci dünya savaşı öncesinde başlayan bu misyon, savaşla birlikte sosyal devlet anlayışının gelişmesine bağlı olarak devletin ekonomik ve sosyal yaşama müdahalesini arttırmıştır. Bu dönemde devlet, sosyal politikaların uygulanmasında çok etkin bir şekilde görev yüklenmiş, buna paralel olarak da yerel yönetimlerde sosyal politikaların uygulanmasında önemli bir araç haline gelmiştir. Sosyal devlet anlayışında yerel yönetimler merkezi yönetimce tespit edilen ulusal iktisadi ve toplumsal kalkınma planlarının çok önemli birer uygulayıcısı olmuşlardır. Özellikle İskandinav ülkelerinde yerel yönetimler sosyal devletin yerel ölçekteki uygulayıcısı olmuşlardır. Ulusal düzeyde belirlenen sosyal politikalar yerel yönetimler tarafından uygulanırken yine bu ülkelerde “refah belediyesi” tanımı yerel yönetimlerin sosyal politika veriminde ne kadar etken olduğunu göstermek adına kullanılmaktadır. (Ersöz, 2005: 770).

1970’li yıllarındaki ekonomik krize kadar yerel yönetimler sosyal refah devleti işlevlerinin yerine getirilmesinde önemli bir araç olmuştur. Ancak 1970 dünya ekonomik krizinden sonra kentlerde ve diğer yerleşim yerlerinde sosyal politikalara duyulan ihtiyaç azalmamış artmıştır. Bu durum Sosyal Devlet anlayışının yerel yönetimlerin sosyal politika uygulamalarını yerine getirebilmek için ekonomik kaynakların yeniden dağıtılmasında bir araç olarak kullanmıştır. Günümüzde liberal politikalar doğrultusunda yerel yönetimlerin ekonomik ve sosyal yaşamdaki rolünün azaltılmasına bağlı olarak, yerel yönetimlerin yeniden dağıtım işlevi zayıflamıştır. Yerel nitelikteki kamusal hizmetlerin piyasaya açılması ve fiyatlandırılması sonucunda zayıf toplum kesimlerinin bu olanaklardan yoksun kalma sonucunu doğurmuştur. Yerel yönetimlerin sosyal

devlet anlayışındaki değişimlere bağlı olarak dönüşüm geçirdiği görölmektedir (Yıldırım, 2014).

OECD ölkelerinin yerel yönetimleri, refah devleti anlamında yaşanan değişim aşamalarında etkilenmişlerdir.

Devlet, merkezi yönetim bazlı tipi refahtan, adem-i merkezi refah merkezi doğrultusunda değişim gösterdiğinde, yerel yönetimlerin organizasyon sorunu ortaya çıkmaktadır. Refah devleti rekabet politikasını sahiplendiğinde, yerel yönetimlerin modeli piyasa merkezli olmaktadır. Refah hizmetlerinin lider üreticisi yerel yönetimdir. Fakat bu yönetimlerin refah hizmetlerini vermeleri görevi 1980 sonrası değişmiştir. 1980 öncesi bu görevi yerine getiren kurumlar iken, bu hizmetleri satın alan yahut bunların yapılmasını destekleyen kuruluşlar olarak sonrasında değişim göstermişlerdir. Refah devleti döneminde merkezi devlet bünyesindeki uygulamalar gibi yerel yönetimlerde ki uygulamalar da nihai aşama olup, yerel yönetimlerin sosyal politika fonksiyonları en üst seviyeye ulaşmıştır (Ersöz, 2005: 771-773).

Sosyal politika uygulamaları dinamik bir yapıya sahip olup çok geniş bir kapsam içermektedir. Geniş kapsamdaki bu politikaların çeşitli ekonomik politika ve sosyal politika araçları ile uygulamaya geçirildiği görölmektedir. Bununla birlikte sosyal politikaların araçları ve uygulanan ekonomik politikaları, yasal ve kurumsal düzenlemelerle oluşmaktadır. Günümüzde sosyal güvenlik ve vergi politikası, gelirin yeniden dağıtımını sağlamaya çalışırken, sosyal hizmet ve sosyal yardım politikaları ise gelirin dağılımının olumsuz sonuçlarını telafi edici niteliktedir olmaktadır. Ulusal düzeydeki bu araçların yanında, yerel yönetimlerin de uyguladıkları imar düzenlemeleri, vergiler, harçlar, hizmet fiyatları, kentsel alanların yönetimi, yerel düzeyde gelirin yeniden dağıtılması, sosyal politika uygulamaları ve faaliyetleridir. Bütün bu araçlar dışında yerel yönetimler hem aktif hem de pasif nitelikli sosyal ve ekonomik politikalar üretmek olanağına sahip kuruluşlardır (Nacar, 2005).

Yerel yönetimler yoksulluğa karşı vatandaşların korunmasını sağlarken yoksulluğun nedenlerine karşı da kapsamlı sosyal politika üretmelerine de ihtiyaç duyulmaktadır. Yerel yönetimler ekonomik ve sosyal sorunların olumsuz sonuçlarını önlemek için mutlaka çaba göstermelidir. Ancak yoksulluğu ve sosyal

sorunları ortadan kaldırarak kalkınmayı hedefleyen aktif nitelikli ekonomik ve sosyal politikalar uygulamak, yerel yönetimlerin önemli faaliyet alanı olmalıdır. Aksi halde işsizlik, yoksulluk nedeniyle çıkan sorunlar, yerel yönetimlerin sürekli olarak çözmeye çalıştığı bu nedenle kaynak ve zaman kaybı yaşadığı sorunlar olacaktır. Örneğin bir yerde gecekondulu sorunu arsa bunun nedeni arsa konut fiyatları ile alım gücünün yetersizliği temel sorunu oluşturmaktadır. Bundan dolayı Merkezi yönetimlerin gelir dağılımı politikalarının yanında yerel yönetimler gerek arsa arzını artırarak arsa fiyatları üzerinde ve konut yapımı ile konut arzını artırarak konut fiyatları üzerinde etkili olmaları gerekmektedir. Aynı şekilde çevre ve gıda sağlığı konusu, kayıt dışı ekonomilerden türeyen sorunlar, kentsel ölçekte yerel yönetimlerin girişimleri ve denetimleri ile çözülebilecek sorunlar olarak görülmektedir (Akpınar, Şahin ve Zengin, 2012).

Yerel yönetimlerin sosyal yardımlar kapsamında özellikle muhtaç kişilere maddi ya da ayni yardımlar yaptıkları görülmektedir. Sosyal yardımlar, alakalı kişinin katkısı olmadan, primsiz sosyal güvenlik sistemi olarak da adlandırılmakta olup, bu da yardıma muhtaç durumdaki kişilere, sosyal gelir sağlanması anlamını taşımaktadır. Sosyal yardım sistemi sosyal güvenlik ihtiyacı en fazla olan kesimlere sosyal güvenlik sağlanması açısından son derece önemlidir. Yerel yönetimler de çeşitli şekillerdeki sosyal yardım faaliyetleri ile yerel düzeyde sosyal politikalar ortaya koymaktadırlar. Fakirliğe dair verilen savaşımında önemsenmesi gereken mühim nokta, ihtiyaç sahibi kişinin muhtaçlık ölçütünün tespitinde nesnel, adaletli davranılmasıdır. Aksi halde yerel yönetimler politik kaygılarla sosyal yardım faaliyetlerine yön verebilmektedirler. Ayrıca sosyal yardıma muhtaç kişilerin karar verme yetkisini ellerinde bulunduranlar karşısında küçük düşmeleri ya da onurlarının kırılması gibi bir durumla karşı karşıya kalmaları önlenmelidir. Sosyal yardımlar insan onuruna yakışan bir şekilde yerine getirilmelidir (Gündüzöz, 2012: 16).

Yerel yönetimlerin daha çok kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde rol aldıkları görülmektedir. Ancak yerel yönetimlerin merkezi idare ile birlikte kamu hizmetlerini karşılarken, genellikle geniş kapsamda sosyal siyasetin kapsamında bulunan hizmetlerin yerine getirilmesinde yer almışlardır. Bunun nedeni ise, işçi sınıflı odaklı ve çalışma yaşamını tertip maksatlı sosyal politika tedbirlerinin hemen hemen bütünü yasama gücü olan merkezi idarece yürütülebilecek bölgesel

özelliği olmamakla birlikte ulusal nitelikte siyasetlerdir. Mesela çalışma şartlarını geliştirmeye dair kanuni önlemler hem devletteki çalışabilir personel, hem de patronlar adına etken teşkil edip, her yerel yönetimin birbirinden farklı düzenlenmelerine bırakılmaz (Ersöz, 2005:763). Yerel yönetimlere ilişkin yasal düzenlemeler bu yönetimlere gelir dağılımını düzenleyici ve gelir dağılımı adaletini sağlayıcı birçok yetki ve uygulama aracı vermesine karşın, yerel yönetimler gerek kaynak gerek nitelikli yönetim ve nitelikli personel gibi sorunları nedeniyle bu alanda yeterince etkinlik gösterememektedir. Örneğin yerel yönetimler konut alanında çok önemli işlevler üstlenecek yetki ve araçlara sahip olmakla birlikte bu alan inşaat müteahhitlerine terk edilmiş görülmektedir. Ayrıca yerel yönetimler piyasa başarısızlıkları ve yetersizliklerinin olduğu alanda ekonomik girişimlerde bulunarak hem ekonomik istikrarın sağlanmasında hem de gelir dağılımı adaletinin sağlanmasında önemli roller üstlenebilirler. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin belediyelerinin ekonomik girişimleri aracılığıyla kaynak dağılımını etkiledikleri görülmektedir. Böylece oluşturulan ekonomik girişimlerde yerel yönetimler önemli büyüklükte istihdam sağlayabilmektedirler. Özellikle gelişmiş ülkelerde devlet sektörü istihdamının mühim bölümü yerel yönetim birimlerinin kapsamındayken, dar anlamda sosyal politikanın oluşturulmasında rol almaktadırlar. Bu kurumlar toplu pazarlık görüşmelerinde takındıkları tavır ile ve toplu iş anlaşmalarında devlet genelinde model oluşturabilecek modern tertiplerle çalışma şartlarının geliştirilmesinde lider olabilirler. Böylece yerel istihdam çözümleri ve stratejileri oluşturabilirler. Başka şekilde ifade edildiğinde, yerel yönetimler kamu görevinin içinde olmalarının yanında daha dar açıdan değerlendirildiğinde sosyal siyaset sahasında da faaliyet gösterebilirler” (Ersöz, 2005: 764).

2.3.3 Gönüllü kuruluşlar: Sivil toplum kuruluşları

Yasa yapıcıların her konuyu derinlemesine bilmesine imkân olmadığı için STK’lar hakkında karar verirken yardıma ihtiyaçları vardır (Bovard, 2003:1). Söz konusu yasa yapıcı siyasetçi ve bürokrat, hangi STK’nın bilgi ve temsil erkiyle karar aşamasına destekte bulunabileceği ve toplumsal yarar dengesinin nasıl sağlanacağı konusunda en doğru kararı vermek ve bunun sorumluluğunu almak zorundadır (Kaleağası, 2006). STK’ların işlevi kamu politikalarına tesir etme noktasında belli başlı sistemleri yasal ve demokratik yöntemlerle

savunuculuktur. Savunuculuk süreci etkindir. Hedefi iktidarda olandan, başka bir deyişle karar verme yetkisine sahip olandan bir şey istemektir (Bovard, 2003: 3).

STK'ların sosyal fonksiyonlarından biri de, toplum hayatında mevcut problemler ve bu problemlerin çözümlerinde halkı aydınlatmakla birlikte, siyasi erkin sahip olduğu olumsuz siyasi ve haksız iktisadi uygulamalara muhalefet etmektir. Böylece sivil toplum kuruluşları yapılan yanlış kamu politikalarının tekrar gözden geçirilmesini sağlamaktadırlar.(Özer, 2008). Bu nedenle STK'ların amacı, oluşturulan lobi çalışmalarının bürokrat ve karar mercileri ile irtibatı sağlamak, gündemi oluşturan konulara yönelik araştırmalar yapmak, kararnamelerin ve yasa tasarılarının oluşturulmasında teklifte bulunmak, iktisadi ve politik boyutta müşavirlik çalışmaları yapmak, topluma dair lobicilik faaliyetlerinin yönetilmesi, çıkarları çakışan kişiler arasında koalisyonlar kurarak kolektif lobicilik çalışmaları oluşturmak gibi faaliyetleri kapsamaktadır (Dinçer, 2005).

Gerçek demokrasinin olduğu yerde isteyerek sivil toplum kuruluşlarının da yer alınması, iletişime açık bir kamu düzeni olduğunu gösterir. Ülkemizde ise yasal düzenlemelerle belirlenen dar kalıplar, demokrasinin ve sosyal diyalogun doğasına aykırıdır (Kaleağası, 2006). Bu belirlenen yasal çerçeve içerisinde Türkiye'de sosyal politikayı etkilemek amacıyla yapılan lobi çalışmaları kişisel ve kısa görüşmeler olarak yapılmaktadır. Başvurulan diğer lobicilik yöntemleri ise sektörü temsil eden ve üyesi bulunulan STK'larla işbirliğinde bulunmak, hemşehrilik anlayışı ile davranmak, bürokrat ve yasa çıkaranlar kişilerle iletişimde olmak, siyasi parti liderleriyle toplantılar yapmak ve açık hava görüşmeleri, sessiz yürüyüşler, basın toplantıları gibi etkinlikler düzenlemektedir (Dinçer, 2005).

Türkiye'de STK'ların sosyal adalet alanındaki faaliyetleri gittikçe artmaktadır. Son zamanlarda ailede yaşanan fiziksel ya da psikolojik baskılar, şiddetler, düşünce özgürlüğü, işkence, kadın hakları gibi birçok sahada aktif çalışan STK'ların sayısında artış görülmüştür. STK'ların amacı, çalışmalarının içinde sosyal alandaki düşük avantaj sahibi topluluklara destek sağlamak ve hükümetin bunlara dair ortaya koyacağı sosyal politika oluşum aşamasında destek ve etkili olabilmektir.

Ancak sosyal adalet adına hak eksenli sivil toplum hareketinin Türkiye’de gelişebilmesi, STK’ların gereken kaynak, üye, gönüllü ve vasıflı insan kaynağına sahip olmasına bağlıdır (Şahin ve Öztürk, 2016).

Türkiye’de bulunan STK’lar tüm bu olmazsa olmaz unsurların ihtiyacı içinde olmalarına rağmen hedef kitlelerine yönelik çıkarılan bazı yasaları etkileme başarısı gösterebilmişlerdir. Örneğin kadın hakları savunucusu STK’lar sayesinde Türk Ceza Kanunu’nda cinsiyet eşitliği noktasında olumlu bir gelişme sağlayabilmiştir (Aydın, 2006: 56).

İdare tarafından uygulanmak istenen projelerin ve lobi faaliyetlerinin sonuç verip vermediğini izlemek veya yasa koyucuların sosyal politika alanında ne gibi kararlar aldığını takip etmek STK’lar açısından büyük önem arz etmektedir. Türkiye’de ilk sivil izleme faaliyeti 2004 yılında, Anne ve Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV), Sabancı Üniversitesi Eğitim Reformu Girişimi (ERG), Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği (KADER), tarafından oluşturulmuş ve AB’den fon almayı başarmış bir projeye gerçekleşmiştir. “Eğitimde ve Toplumsal Katılımda Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanması” isimli proje kapsamında belirlenen illerde, kadınlara uzman eğitimciler tarafından okuma yazma öğretilerek onların toplum hayatına katılması sağlanmış, kız çocuklarının eğitime erişimindeki engeller araştırılmış, çözüm önerileri geliştirilerek ilgili kamu makamlarına sunulmuştur. Bu izleme Grupları ise ilgili STK temsilcileri, eğitimciler ve konuyla ilgili bireylerden oluşmuştur. Hazırladıkları “Eğitimde Eşitlik ve Kızlara Öncelik!” isimli bildirgenin bazı maddelerinin Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planına dahil edilmesi ve Talim Terbiye Kurulu’nun Sivil Girişim’den müfredatın konu dahilinde incelenmesini, kurumdaki görevli uzmanların konuyla ilgili eğitilmesini istemesi bu projenin başarısı olarak sayılabilir. Söz konusu proje 2007 yılında sona ermiştir. Ne yazık ki bu başarılar henüz istenilen seviyeye ulaşamamıştır (ACEV, t.y.).

Sosyal politika alanında kamu kararlarını etkilemeye yönelik olarak, Türkiye’de sosyal politikaya ayrılan kaynakları takip etmek amacıyla kurulan ”Sosyal Bütçeyi İzliyoruz Platformu”; Türkiye’nin önde gelen dernek, vakıf ve platformlarından oluşan bir izleme grubudur. Söz konusu grup ilgili milletvekillerine mektup göndermek ve basın bülteni yayımlamak suretiyle her yıl

Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ele alınmadan önce devletin sosyal politikaya daha çok kaynak ayırmasını talep etmektedirler). Her şeye rağmen bu gelişmeler sınırlı kalmakta ve yeterli olamamaktadır. Türkiye’de STK’ların sosyal politikayı etkileme çabalarını incelemek, konuya ilişkin uygulamaların sonuçlarına ışık tutacaktır (<http://www.erg.sabanciuniv.edu/>).

STK’ların etki alanları kısaca, kamu politikaları ile özel sektör ve kamu sektörünün hesap verebilirliğini sağlamak olup, vatandaşların bilinçlendirilip güçlendirilmesinde etkili olmak, aynı zamanda toplumsal sorunlara çareler bulmak ve toplumsal ihtiyaçlara cevap vermek olarak özetlenebilir (İçduygu vd. 2006: 95). Bu alanlarda STK’ların ne kadar etkili oldukları Türkiye’de yeni bir olgu olduğu için yeteri kadar veri bulunmadığından bu çalışmada sadece STK’ların kamu politikalarının bir çeşidi olan sosyal politikaya etkileri ele alınmıştır. Elde edilen bir diğer sonuç ise STK faaliyetlerine izin verilen alanın darlığı sebebiyle bu kuruluşların etkinliğinin kısıtlandığıdır (İçduygu vd., 2006: 95). Her şeye rağmen Türkiye’de STK’ların sosyal politikayı etkilemek adına gerçekleştirdikleri bazı çabalar umut vericidir.

Genel olarak Türkiye’deki durumu özetlemek gerekirse; STK’ların önündeki engeller şunlardır (STGM, 2008):

- i. Devlet ile STK’lar arasındaki diyalogun işlevsizliği,
- ii. Devletin STK’lara yaklaşımı ve samimiyetsizliği,
- iii. STK’ların kapasite yetersizliği,
- iv. STK’ların birbirleriyle sağlıklı bir şekilde işbirliği yapmamalarıdır.

Görüldüğü gibi STK’ların sosyal politika üzerindeki etkilerinin yetersizliği tek taraflı değildir. AB’ye uyum süreci sayesinde sosyal diyalog ve işbirliği girişimleri önem kazanmış olsa da Türkiye’de henüz AB ülkelerinin düzeyinde bir sivil toplum bilinci oluşmadığı gibi, aynı zamanda STK’larda yeteri kadar donanıma sahip değildir. Kamu kurumları açısından bakıldığında ise, STK’lara yönelik olarak yaptıklarını sadece AB müktesebatına uyum nedeniyle zorla yapmakta oldukları, projeler konusunda bile STK’ları kendilerine rakip olarak görmeleri, onların da bu konudaki samimiyetsizliğinin göstergesidir (STGM, 2008). Bu mevcut ortam göz önüne alındığında STK’ların sosyal sorunlara dikkat çekmeleri ve gerektiğinde baskı mekanizması olabilmeleri oldukça zor

görünmektedir. Tüm bunların yanı sıra STK'ların sosyal politikaları etkilemek, devletin hesap verebilirliğini sağlamak gibi faaliyetlerinin ölçümü epey zor olmaktadır.

Geçmişten gelen devletçi politikalar ve aşırı merkeziyetçi devlet anlayışı sonucu merkezi yönetim, STK'lara danışmak, onlarla işbirliği yapmak yerine; bu kuruluşları kontrol etmek istemiş ve gelişmelerini engellemeye çalışmıştır. Bu durum Türkiye'de devlet-STK ilişkilerinin ve işbirliğinin ilerleyememiş olmasının önde gelen sebeplerindendir. Buradan Türkiye'deki STK'ların devletle ilişkisinin sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla STK'lar sınırlı diyalog halindeyken devletin oluşturduğu sosyal politikalara müdahale edecek alan bulamamaktadırlar. Öte yandan toplumda bir STK bilinci oluşmamıştır. Geçmişte uygulanan devletçi politikaların izi hala görülmekte ve kamu hizmetlerinin sadece devletin uzmanlık alanı olduğu inancı hala geçerliliğini korumaktadır (Şahin, 2009: 229).

3 YEREL YÖNETİMLER VE SOSYAL BELEDİYECİLİK

3.1 Yerel Yönetimler Kavramına Genel Bir Bakış

Yönetim güncel ve bilimsel olarak çok değişik manalara sahip fazlası ile geniş çerçeveli kapsamı olan bir kavramdır. Sözcük manası, bir işi veya hizmeti düzenlemek ve yürütmek; bir işi çekip çevirmek bir topluluğun başında bulunmak veya bir kurumu sevk ve idare etmektir” (Ulusoy, 2010: 19).

Yerel yönetim, yerel toplumun bireylerinin müşterek ihtiyaçlarına cevap verebilmek, iktisadi, kültürel zenginliği ve huzuru ile ilgili lokal çalışmalarını kanunlar çerçevesinde yapmak ilksel temellidir. Çalışmaları çoğunlukla yetki ile kendi disiplini ve sorumluluğunda ve lokal toplumun faydalarına yöneliktir. Bu anlamda yetkilerini kullanarak görevlerini, ilkeyle yapan; yerine getiren; işleyişin şeffaflığı, insan haklarını, çoğulcu ve katılımcı demokrasi ilkelerini uygulayan; kanunla donatılmış olan yetkilerini yerel topluma en yakın yönetim birimlerince kullanan, kamu tüzel kişiliği olan otonom ve demokratik bir idaredir. Yerel yönetimlerin kamuyu ifade edebilecek idare yöntemi olduğu kabul görmüş olup, etkin oldukları saha, konusuna, özelliğine ve fonksiyonları doğrultusunda farklılık göstermektedirler.

Yerel yönetimlere gereklilik duyulmasına neden olan unsurlar, toplumun güveni, desteği ile, katılımcı, demokratik yollarıyla toplumun arzu ve teklifleri doğrultusunda çalışmalar ortaya koymaktadır (Yaman, t.y).

Yerel yönetimler, yöre halkının gereksinimlerini hizmetlerin etkinliği ve verimliliği kapsamında sunmak gayesi ile oluşturulmuş idari yapılanmalardır. Karar mercileri, yöresel halkı ilgilendiren kanuna göre seçilen kamu tüzel kişileridir. Zamanımızın yönetim tanımı, tek taraflı alınan ve uygulanan karar noktasından ayrılarak çok yönlü, diğer kurum, kuruluş ve STK’larla iş birliği yaklaşımı içinde yönetim kavramına doğru ilerleme eğilimindedir. Bu anlamda, yerel yönetimler kendi alanı ile ilgili konularda ve ihtiyaç duyduğu konularda belirli ölçüde kendi düzenini karıştırmayacak ve amacından sapmayacak şekilde

diğer yerel unsurlarla ortak bir çalışmaya gitmektedir. Bu ortak çalışmanın yapıldığı yerel unsurlar STK, özel sektör kurum ve örgütleridir. Bilhassa sosyal yardım ve hizmetlerin sağlanmasında, bölgesel düzeydedemokrasinin ilerlemesinin de bahsi geçen kuruluşlarla kurulan iletişim ve iş birliği yolu ile oluşturulan ilişkiler, ciddi bir yere ve ehemmiyete sahiptir (Yaman, t.y.).

3.2 Adem-i merkeziyet anlayışı ve yerel yönetimler

Adem-i merkeziyet, en temelde “idari” ve “siyasi” adem-i merkeziyet olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. (Keleş, 2009:22-23) Yönetimin kuruluş ve işleyişini belirleyen temel esasın “üniter” veya “federal” olması, adem-i merkeziyetin içeriğini tamamen farklılaştırmaktadır (Güler, 2015). İdari adem-i merkeziyet ile temel esasın üniter olmasına, siyasi adem-i merkeziyet ile de temel esasın federal olmasına atıf yapılmaktadır. Ancak siyasi adem-i merkeziyetin artık sadece federal devletlere ait bir olgu olarak değerlendirilemeyeceği de ileri sürülmektedir (Nalbant, 1997:40-41).

Federal esasa dayanan adem-i merkeziyet türü bu çalışmanın kapsamı dışında bırakılmakla beraber, bu kavramın üniter devlet sistemi içinde yer alan idari adem-i merkeziyet kavramı ile olan farkına kısaca değinmek gerekir. Federalizmde her bir federe hükümet, yönetsel yetkilerle beraber belli oranda yasama ve yargı yetkilerine de sahiptir. İdari adem-i merkeziyette ise merkezi idare içinde yer almayan kamu tüzel kişilerinin idari yetkileri dışında yasama ve yargı yetkileri yoktur (Günday,1996:58). Bunun doğal bir sonucu olarak, federalizmde eyaletlerin kendi yasama, yürütme ve yargı organları varken, idari adem-i merkeziyet sisteminde ise yerel birimler, yasama ve yürütme organlarına değil sadece idare organlarına sahiptirler. Federe devletlerin kendilerine ait anayasaları ve yasaları vardır. İdari adem-i merkeziyetçilikte ise merkez dışındaki kamu tüzel kişilerinin anayasa, kanun ve tüzük çıkarma yetkisi yoktur. Sadece yönetmelik çıkarma yetkisi vardır. Federalizmde, merkezî devletin eyaletler üzerinde vesayet yetkisi yokken, idari adem-i merkeziyet sisteminde merkezin yerel yönetimler üzerinde vesayet yetkisi vardır (Gözler, 2006:71).

Adem-i merkeziyet politikalarının tarihsel olarak bugüne kadar üç evre geçirdiği söylenebilir (Mengi, 2014). Birinci evre, 60’lı yıllara rastlamaktadır ve refah devleti döneminde, merkeziyetçi devletlerde yerel yönetimlerin yönetsel

sorunlarıyla uğraşmak anlamına gelmektedir. 80’li yılların başına rastlayan ikinci evrede, yurttaşların yönetime katılım talepleri, temsili demokrasinin yerini katılımcı demokrasiye bıraktığı tartışmaları çerçevesinde yerinden yönetim politikalarına egemen olmaktadır. Yeni sağ söylemlerin ortaya çıktığı, katılım, kamu-yerel-sivil-özel birlikteliği, yönetim (governance) gibi kavramların günümüz yönetim sorunlarına çözüm olarak sunulması da bu evreye denk gelmektedir. 90’lı yıllardan beri süren üçüncü evrede ise, sivil toplum, insan hakları, demokratik süreçler ve etnik öğeler yerinden yönetim politikalarının amacı durumuna gelmiştir. Sonuç olarak, adem-i merkeziyet kavramı ve bir ölçek olarak mekan son yirmibeş yıl içerisinde önemli ölçüde değişmiştir. 1980’lerin başına kadar gelişmekte olan ülkelerde kamu yönetimlerinin yapı, rol ve işlevleriyle ilgili tartışmalar merkezi yönetimin ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamadaki etkinliğine odaklanmıştır. Merkezi yönetimlerin yerel yönetimlere veya kendi taşra birimlerine yetki, görev ve kaynak aktarması da bu eylemin ekonomik ve sosyal gelişmeye ne ölçüde etki edeceği bağlamında önem kazanıyordu. Bu çerçevede adem-i merkeziyet; merkeze ait olan yetki, sorumluluk ve kaynakların çeşitli yollarla daha alt seviyelerdeki yerel birimlere aktarılması anlamına geliyordu. 1980’lerin ortalarından itibaren kamusal hizmetlerin özel sektöre açılmasıyla birlikte merkezin yetki ve sorumluluklarının özel sektöre devredilmesi de adem-i merkeziyetçiliğin tanımı içerisine girmiştir. 1990’lardan itibaren kamu hizmetlerinin görülmesinde sivil toplum örgütleri de önemli roller üstlenmeye başladığından merkezden sivil topluma görev ve yetki aktarılması da adem-i merkeziyetçiliğin içinde değerlendirilmeye başlanmıştır (Cheemaand Rondinelli,2015).

3.2.1 Hizmette yerellik (subsidiarite) ilkesi

Kökü ve anlamı itibariyle Türkçede tam karşılığı olmayan subsidiarite yani yerellik; kelime olarak, yetki ikamesi, yetki paylaşımı, yardımcı devlet, hizmette yerellik, hizmette halka yakınlık olarak ifade edilebilmektedir (Canatan, 2001:1) . İlke olarak hizmette yerellik, birçok düzeyde etkin olabilecek duruma göre örgütlenmiş yapıların eyleme geçmesi için, alt düzeylerin sorumluluklarını yapamadıkları zamanlarda devreye girmeleri gereğini öngörmektedir (Goldsmith, 1993: 685). Başka bir tanımla ifade edildiğinde, devlet ve devlet-altı düzeydeki siyasal yada yönetsel yapılar arasındaki ortak eylem alanlarında ilk eylem hakkı

vatandaşa yakın birimlere aittir. Alt birim yetersiz kaldığında üst düzey birimleri, alt düzey birimlerinin yeterli düzeye gelene kadar destek vermesidir (Canatan, 2001: 16) . Gerekli zamanlardaki bu müdahalenin belli bir seviyede olması önemlidir. Yerellik ilkesi, devlet ile vatandaşın ilişkisinde bulunabildiği gibi aynı zamanda kamu idareleri ve düzeyleri arasındaki ilişkilerde de bulunmaktadır (Özel, 2000: 73).

Yerellik kavramının resmiyette kabul gördüğü yıl 1931'dir. Bu ilkeyi ilk Katolik kilisesi tanımış ve bunu belli bir sisteme oturtmuştur. Dolayısı ile bu kavram Avrupa tekeline bulunmaktadır. Aslında bu kavram Aristoteles'e kadar dayanmaktadır. İlk olarak sosyal felsefe olarak oluşmuş, buradan hareketle hayatın her kademesinde kişiye ve ona yakın alt düzeylere öncelik verilmesini öngörmüştür (Canatan, 2001: 16-38).

Avrupa ülkelerinden örnek verecek olursak, Almanya'da federal yapının ne kadar önemli olduğu ifade edilirken, yerellik ilkesinin de Alman Anayasasının da sahip olduğu yerin önemli olduğu belirtilmektedir (Goldsmith, 1993: 92). Bu bağlamda Fransa'da ise 2003 yılında yapılan Anayasal değişikliği ile kamusal görevlerin kapsamında olması lazım gelen ahenk ve hassasiyet gösterilmektedir. Bununla beraber lokal idarelere merkezi idareden daha çok yetki verilmesinin nedeni Cumhuriyetin çok daha yetkin, direk kendini göstermesinin hedefidir. Fakat, bu bile ne alt düzey ne de üst düzey yönetimlerine genel bir yetki vermemektedir (Canatan, 2001: 41).

07.02.1992 tarihli Maastricht sözleşmesinin 3/b fıkrasının son paragrafına göre Avrupa Birliğinin amaçları yerellik ilkesi göz önünde bulundurularak gerçekleştirileceğini yinelemektedir (Güler, 2004: 57). Toplumsal ve kamusal etkinlikler açısından kapasitesi daha büyük olan üst birim, küçük birimin baş edemediği durumlarda müdahalede bulunmaktadır. Bu ilke Maastrich Sözleşmesinden önce Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının 4/3. maddesinde açıkça ifade edilmiştir. Tüm bunlar çerçevesinde bu ilkeyi bir hukuk ilkesi şeklinde ifade etmek zordur. Dolayısı ile de hukuk doktrini ve siyasal aktörlerin üzerinde anlaşığı bir tanıma ulaşılamamıştır (Canatan, 2001: 49).

Yerellik ilkesinin yönetsel yapılanmada heterojen bir çoğulculuğu öngören, yurttaşların ve yerel toplulukların farklı olma haklarını gözetten bu ilkenin,

yurttaşların mutlak eşitliğine ve egemenliğin tekliğine dayanan üniter devletlerde uygulanamayacağı modern devletin sade ve basit modeline sığmayacağı ileri sürülebilmektedir. Bu ilke Katolik kilisesi temelli olduğu için egemenliğin halk kökenli olduğunu savunan laik çıkışlı anayasalarca şüpheyile bakıldığı belirtilmektedir. Yine bu görüşten hareketle kanunlar boyutunda bu ilkenin olamayacağıdır. Bunun nedeni olarak da genel yetki sahibi olarak merkezin kabul edileceği, merkez ne zaman isterse yetkiyi geri alabileceğini belirtmektedirler. Tüm bunlardan hareketle, bu durumun üniter devlete göre federal yapılarda çok daha kolay yaşama geçirilebilecektir (Canatan, 2001: 49-52).

Yerellik ilkesinin net bir tanıma sahip olmaması ve bununla birlikte dinamikliği nedeni ile anayasalarda belli bir formüle sahip olması zor olsa da, daha alt normlarda formüle edilmesi mümkündür. Bu olasılığın üniter yapıları ülkelere göre olmadığını belirtmesine rağmen AB kapsamındaki üniter yapıları devletlerde bununla ilgili yapılan uygulamalar baz alındığında bu fikrin tam olarak doğruyu yansıtmadığı ifade edilebilir. Bu ilkenin üniter yapılarda özellikle merkez ve yerel otoriteler arasında yetki ve görev paylaşımında iyi bir belirleyici olarak kullanılması mümkündür (Dulupçu, Özkul, Ünlü ve Sayın, 2014).

Yerellik ilkesine göre, görevlerini yapmada başarılı olmadığı noktada, devreye üst düzeydeki birimler destek verebilir. Bu manada son yerel yönetimler reformunda da il özel idareleri ya da belediyeler yükümlü oldukları hizmetleri yerine getirmede sıkıntıya düştükleri takdirde Merkezi İdare bu hizmetleri üstlenebilmektedir. Bir başka tanımla belirtmek gerekirse, verilmesi gereken hizmet toplumca gereken seviyede yapılamıyorsa, bu hizmeti verecek olan devlettir. (Özel, 2000: 30)

Sonuç itibari ile yerellik ilkesinin demokratikleşme ve katılımı birlikte etkin bir denetimi meydana getirmekle birlikte merkeziyetçi eğilimleri engelleme noktasında fonksiyonu olacaktır. Yani yerellik hem özerk hem de kamu yönetimine farklı bir açı oluşturabilecektir.

3.2.2 Yerel yönetimler kavramının tanımı

Merkezi yönetimin yanında, merkezi yönetime yardımcı olmak amacıyla hemen hemen bütün toplumlarda yerel yönetim (mahalli idare) adı altında idareler oluşturulmuştur. Merkezi idareler ilke olarak tüm ülke vatandaşlarının

gereksinimlerini gidermeye dair çalışmalar hedeflenmişken, yerel yönetimler mahallindeki halkın gereksinimlerini gidermeyi amaç edinmiştir. Yerel yönetimlerin hizmet alanları kendi sınırları ile sınırlandırılmıştır (Seyidoğlu, 2002: 395). Yerel yönetimler, uzun yıllar genellikle merkezi yönetimle yetki ve kaynak paylaşan özerk kuruluşlar olarak görülmeyip, merkezi yönetimin birer teşkilatı olarak algılanmıştır (Bilgiç, 2005: 209). Merkezi ve yerel idarelerin bir arada bulunmaları çok katmanlı bir yönetim anlayışını ve hiyerarşisini de beraberinde getirmiştir. Yetki ve sahip oldukları olanaklar bakımından yerel yönetimler merkezi yönetimin vesayeti altında bulunmaktadır. Bu durum merkez ile yerel arasında, işlev ve finansman koordinasyonu yükümlülüğü getirir (Akalin, 1994: 11). Yerinden yönetim olarak da adlandırılan özerk yerel yönetim, mahallinde bulunan kamunun tercih ettiği organlar tarafından idaresini ifade eden sistemin adıdır. Yerel yönetim birimi ise merkezi yönetimce belli sınırlar çerçevesinde yasalar koymaya, mali sorumlulukları yapmada yetki verilmiş, bir yerel meclis tarafından denetim altında tutulan, yönetim birimine verilen addır. Komün adı da verilen bu birimler Fransa'da olduğu gibi bazı ülkelerde kırsal ve kentsel komünler şeklinde olmak üzere ikiye ayrılır. Kimi ülkelerde ise yerel yönetimler böyle bir ayrıma tabi değildirler. Yerel yönetim sisteminin, yerel yönetim birimleri ve bu birimleri idare eden kurullardan meydana geldiği söylenebilir. Ülkemizde ise yerel yönetim sistemi üç ögeden meydana gelir. Bunlar: belediyeler, il özel idareleri ve köy yönetimleridir. Yerinden yönetimlerin, yönetim bilimi açısından iki çeşidinden söz edilir. Birincisi; Siyasi yerinden yönetimdir ki bu eskiden çoğunlukla federal devletlerde ulusal kimlik taşımayan ve yerel birimlere tanınmış bulunan yarı özerk bir statüye dayanan yönetime verilen isimdir. İkincisiyse, Adem-i merkeziyet şeklinde isimlendirilir ve sistemde yasama ve yargı güçleri merkezde toplanır (Keleş, 2006: 22).

Yerel yönetimler, ülkenin tamamında halk idaresinin en önemli ve olmazsa olmaz ögesini ortaya koymaktır. Yerel yönetimin devletteki erki ve etkinlik derecesi mevzu bahis devletlerdeki demokrasi seviyesi ile doğrudan bağlantılıdır. Bu bakımdan yerel yönetimler demokrasinin sağlanması için ülkedeki en etkin unsurdur. Ülke içerisinde verilen hizmetlerin tamamının merkezden yürütülmesi mümkün değildir. Ayrıca bu mümkün olsa bile verimlilik sağlanamaz ve toplumun demokratik ve siyasi değerleri gelişemez ve vatandaşın kamunun

sunduğu hizmetlere karşı ilgisi azalır. Yerel yönetimlerin kararlarında isabetli olabilmeleri için verilecek kararları almadan önce değerlendirmeleri gerekir. İdarenin karar veren tek organ olarak hareket etmesi subjektif işlem yapma olasılığını da beraberinde getirebilir. İşte bu subjektif işlemi azaltmanın yolu, hizmeti alan bireylerin söz konusu hizmet hakkında önceden görüşlerinin alınması, hangi eğilime sahip olduklarının saptanması ile mümkündür. Bu ise, ancak halkın demokratik yollar ile yönetime katılmasıyla sağlanır. Bunun en etkili yolu yerel yönetimlerdir. Çünkü seçmenler, kendi seçtikleri temsilcilerin alacakları kararlara uyma konusunda daha yatkındırlar. Halk siyasi olarak temsil edildikleri olaylara karşı daha duyarlı ve ilgilidir. Siyasilerde, tekrar seçilebilmeleri için halkın duyarlılığını dikkate almak zorundadırlar. Aksi halde bir daha seçilmeleri mümkün olmayabilir. Yöneticiler aldıkları karar ve sundukları hizmetlerde halkı temsil etmenin sorumluluğunu taşırlar (Eryılmaz, 2002: 122).

3.2.3 Yerel yönetimlerin önemi ve dayandığı değerler

Yerel yönetimler, kamusal hizmet sunulmasında etkin bir role sahiptirler. Altyapıçevre temizliği, konut, sosyal ve kültürel etkinlik, eğitim, sağlık gibi hizmetlerin etkin bir şekilde yerine getirilmesinde, ileri düzeyde bir paya sahip oldukları söylenebilir (Oates, 1993: 237). Kent yönetiminde, yerel yönetimler giderek genel yetkili birimler olmakta birlikte kentsel alanda önemli yetkilerle donatılmaktadır. Decentralizasyon sürecinde yerel yönetimler, çevre açısından da önemli görevler üstlenmektedir (Holton, 1999).

Yerel yönetimler sivil toplum kuruluşları gibi merkezin elinde bulundurduğu tüzel yetkilerden ve otoriteden yoksundurlar. Güçlerini aldıkları kaynak ise halkın çeşitli kesimleri ve halka yakın olmalarıdır. Bu yönüyle yerel yönetimler için halka dayanan demokratik kuruluşlardır denebilir (Keleş, 1993: 4).

Kamusal hizmetlerin görülmesinde merkezi idare yanında kamu ekonomi üretici birimlerinin yer alması çeşitli nedenlere dayandırılmaktadır. Yerel yönetimlerin varlık nedenlerini açıklayan hukuki, siyasal ve ekonomik nedenler vardır (Sezer ve Vural, 2010).

Hukuki yönden varlık nedeni, hizmetin merkezden ayrı teşekküllere gördürülmesidir. Bu idareler hüküm verirken merkez için değil kendisi için karar

verir ve yetkiyi bu çerçevede kullanır. Siyasal açıdan yerel yönetimlerin varlık nedeni ise kişilerin veya toplumun gereksinim duyduğu ihtiyaçların giderilmesi için gerekli mal ve hizmetlerin, kamu ekonomisi veya piyasa ekonomisinde sağlanması zorunda olan, her iki ekonomi tarafından onlara ait mal veya hizmetlerin üretilmesi ve tüketicilere sunulmasıdır. Burada sorunun olduğu nokta üretilen mal veya hizmetin ne şekilde, kime ve hangi oranda üretileceğine karar vermenin ne şekilde sağlanması gerektiğidir. Yerel yönetimlerde insanlar bireysel seçimlerini merkezi idareye göre kolayca, tesirli olacak şekilde yansıtırlar. Yerleşimde gelirselsel, beğenimsel özellikler arttıkça etkinlik piyasa talebine benzeyecektir. İdari açıdan kamu ekonomisi üreticileri ile birlikte mahalli idarelerinde kendini hissettirmesi, toplumu ilgilendiren durumlarda etkili kararlara imza atmasına ve alınan kararları hayat geçirmesine olanak sağlayacaktır. Ekonomik açıdan yerel yönetimin varlık nedeni ise; hizmeti sunan idari birimin sorumlu olduğu alan ile hizmetin faydasının etkili olduğu alanın birbirine denk olduğu zaman optimum etkinlik sağlanıyor demektir. Bu nedenle bazı hizmetler için yerel yönetimin etkin olduğu alan optimal büyüklüğü teşkil eder. Yerel yönetimin hizmet sunduğu alandaki kişilerin tercihlerine uygun olarak mal ve hizmetin sunulması, aynı hizmetin merkezi yönetim tarafından sunulmasından ekonomik olarak daha etkin olacaktır. Böylelikle birçok bürokratik engelleme de aşılmış olacağından zaman açısından da etkinlik sağlanmış olacaktır (Öncel, 1992: 17-19).

Yerel yönetimler aşırı merkeziyetçiliği önleyici birer unsurdur. Yerel muhalefetin oluşması siyasi gücün bir merkezde toplanmasını engelleyip değişik grupların ve yönetim birimlerinin oluşmasını sağlar (Karaarslan, 2007).

Merkezi yönetimin yetkileri genişledikçe bürokrasi artar sistem hantallaşır ve işlemez bir hale gelir. Halkın yönetime katılma oranı azalır ve halk, yönetimde etkinliği sağlayacak bir denetlemede bulunamaz. Merkezi yönetimle yerel yönetim arasında dengeli bir ilişkinin kurulması günümüzde de önemli tartışma konularından birisidir. Merkezi yönetim ile yerel yönetim arasındaki ilişkilere netlik kazandıran ve daha özerk bir yerel yönetim imkanı sunan ülkelerin iktisadi ve sosyal gelişme hızları yüksek olmuştur (Ersoy, 1995: 12). Bazı ülkelerde yerel yönetimlerin sahip olduğu kaynaklar ve harcama düzeyleri, ülkede yapılan toplam harcamaların yarısına ulaşabilmektedir. Bu yerelleşmenin yüksek düzeyini ve

yerel yönetimlerin kamu mali yönetimi içerisindeki önemini gösterir (Dilinger ve Webb, 1999: 1).

3.3 Belediyelerin Görev Ve Yetkileri

03.07.2005 tarih ve 5393 Sayılı Belediyeler Kanunu'nda "Belediyenin görev ve sorumlulukları" Madde 14'te açıklanmıştır;

"Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

- i. İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, evlendirme, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50 000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar.
- ii. Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını
- iii. yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir, bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerektiğinde, öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir. Belediye, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahallî müşterek nitelikteki diğer görev ve hizmetleri de yapar veya yaptırır. Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate

alınarak belirlenir. Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özürü, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır. Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar. Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir. 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümleri saklıdır.”

3.4 Belediye Organları

03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanununa göre; Belediyelerin üç ayrı yasal organı vardır:

- i. Belediye meclisi
- ii. Belediye encümeni
- iii. Belediye başkanı

3.5 Belediyelerin Bütçeleri

Belediye bütçesi gelir ve gider bütçesi olarak sınıflandırılmıştır.

3.5.1 Belediye gelirleri

1948 yılında yürürlüğe girmiş olan 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun çok fazla yerden ölçsüz ve yetersiz bir şekilde maddi kazanç sağlamış olmasından dolayı, 1980 yılına kadar belediyenin gelir düzeneği, fazlası ile yetersiz ve herhangi bir şekilde belediyelere etkin gelir sağlamayan düzensiz, plansız ve karmaşık bir sistem ve yapıya sahipti. 1980'li yıllardan sonra karışık düzeni biraz daha ele avuca gelir bir şekilde düzenlenmeye ve gelir artırmaya çalışılsada hala bu düzen kaynak sağlayan değil kaynak arayan konum halindedir. Kısacası belediye tarihinde gelirler bazında olumlu yönde fazla hareketlilik görülmemiştir. Belediyelerin gelirlerini düzene sokmak ve daha aktif bir şekilde sürekliliğini sağlamak için 1981 yılında yürürlüğe giren “2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçeden Pay Verilmesi Hakkında Kanun” ile 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nda ve 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda,

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda ve bazı kanunlarda çeşitli düzenlemelerde yapılmıştır.

Belediyelerin genel toplam gelirleri içindeki kendi gelirlerine oranı 1923 ten – 1970 yıllarına kadar % 40 – 60 oranındayken, bu oran 1970'li yıllardan sonra devamlı olarak düşüş sergileyerek % 20 civarlarına kadar düşmüştür. 1980 sonrasıysa, merkezi idareye ait olan kaynaklardan % 70 – 80 belediye gelirini oluşturmaktadır.

Türkiye'de belediyeler, sosyal boyuttaki gelişim seviyesi birbirinden farklı olsa da temel olarak üç tür gelir kaynağına sahiptirler. Bu gelirlerden en büyük paya sahip olan ilki merkezi yönetim vergi gelirlerinden alınan paylar ve merkezi yönetim tarafından gönderilen yardımlardır. Bu gelirleri transfer gelirleri olarak adlandırılmak mümkündür. İkinci gelir türü ise, öz gelirler olarak adlandırılmaktadır. Bu tür gelirler, merkezi yönetim tarafından yönetimi kısmen veya tamamen belediyelere devredilmiş ve tahsil etme yetkisi verilmiş vergi, harçlar, katılım payı ücretleri, belediyelerin sahip oldukları taşınmazlardan elde ettikleri gelirler ve belediye işletmelerinin elde ettikleri öz gelirlerdir Üçüncü tür gelir ise küreselleşme süreciyle birlikte önemli bir kaynak haline gelen belediyelerin ulusal ve uluslararası mali piyasalardan almış olduğu borçlardır (Güner, 2006: 73).

Belediye gelirleri içerisinde en büyük paya sahip olan transfer gelirleri merkezi yönetimden alınan iki tür gelir kaleminden oluşmaktadır. Bunların ilki; merkezi yönetim vergi gelirlerinden alınan paylar (genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paylar)'dır. Türkiye'de, yerel yönetim birimlerinin gelirlerinin büyük bir kısmı merkezi yönetim bütçe gelirlerinden alınan paylardan oluşmaktadır. Yerel yönetimlere aktarılan gelir oranı çeşitli yıllarda çıkarılan kanunlar ile sürekli değişiklik göstermiştir. Transfer gelirlerinin oluşturan ikinci tür transfer geliri ise merkezi yönetim yardımlarıdır. Yapılan yardımlar zaman zaman genel bir vasıfta koşulsuz olarak yapılırsa da, genelde bazı kriterler doğrultusunda yapılmaktadır. Yardımların yapılmasının bazı nedenleri vardır. Bu nedenlere verilecek birkaç örnek belediyenin maddi getirilerinin azlığı, gereksinimlerin zamanında karşılanması, kamu fayda ve menfaatinin zarar görmemesi, gelir dağılımındaki adaletsizliğin giderilmesidir (Bülbül, 2006:197). Dolayısı ile yardımların belli bir sistemde yapılmasını öngören bir kanun veya yönetmelik yoktur. Yardımların

büyüklüğü konusunda net bir sayı verilememesinde, belediyelerin maddi kaynağının çoğunu merkezi yönetim yardımları meydana getirmektedir. Bir diğer büyük gelir kaynağı ise özel amaçlı yardımlardır (Tortop, 1996: 84-97).

Belediye gelirlerinin bir bölümünü oluşturan öz gelirlerin büyük bir kısmı Emlak Vergisi ve harçlardan oluşturmakta, diğer vergi gelirleri bütün içerisinde küçük bir pay teşkil etmektedir. Öz gelirler 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa dayanır. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda öz gelirler; belediye vergileri, belediye harçları ve harcamalara katılma payı maddeleriyle üç kısımda gösterilmiştir (R.G. 26.05.1981/17354).

Belediyelerin merkezi yönetimden transferler ve öz gelirler bütçesini oluşturan yerel gelirlerden almış olduğu paylardan farklı bir gelir türü de borçlanmadır. Borçlar diğer iki tür gelir kaynağından farklı olarak bir süreklilik arz etmemektedir daha çok geçici bir finansman kaynağı şeklindedir. Ayrıca diğer gelir kaynakları olan transferler ve öz gelir kaynaklarında geri ödeme bulunmaz iken borçlanmada geri ödeme bulunmaktadır. Diğer gelir kaynaklarından bir diğer önemli fark ise transferler ve öz gelirler çoğunlukla – özel durumlar hariç – bir şarta bağlı olmaksızın cari harcamalar için verilirken borçlanma çoğu zaman belirli bir proje ve zamana bağlı olarak oluşan gelir türüdür (Çınar ve Güler, 2004: 135). Bu nedenle borçlanma yoluna daha çok köprü, yol yapımı gibi imar faaliyetleri için alınan bir gelirdir.

3.5.2 Belediye harcamaları

Bütçe hukuku açısından belediye giderleri, kanunlarla bu kuruluşlar için verilmiş vazifelerle ki bunlar zorunlu ya da isteğe bağlı olabilir-gerçekleştirilebilmesi için belediye bütçesi ile verilen yetki sınırı içinde belediye gelirlerinden harcanan paraları ifade eder.

5393 sayılı Belediye Kanununun 60. maddesinde açıklandığı üzere; belediyelerin gider bütçelerini teşkil eden harcamalar ekonomik yönden;

- i. Cari,
- ii. Yatırım ve
- iii. Transfer harcamaları olmak üzere üç temel gruba ayrılmıştır.

Belediye giderleri bütçe hukuku açısından;

- iv. Zorunlu ve
- v. İsteğe bağlı olmak üzere ikiye ayrılırlar.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 60..maddesine göre belediye harcamaları ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Belediyelerin isteğe bağlı giderler için ödenek ayırmasının ön koşulu zorunlu giderleri karşılamaktır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75. maddesine göre ise Meclis Kararına ve bütçe durumuna göre diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yardım yapabilirler.

03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 60 maddesinde gösterilen Belediye giderleri aşağıdaki gibidir;

- i. Belediye binaları, tesisleri ile araç ve malzemelerinin temini, yapımı, bakımı ve onarımı için yapılan giderler.
- ii. Belediyenin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler.
- iii. Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri.
- iv. Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler.
- v. Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler.
- vi. Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri.
- vii. Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler.
- viii. Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ile sigorta giderleri.
- ix. Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürülere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar.
- x. Dava takip ve icra giderleri.
- xi. Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri.

- xii. Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler.
- xiii. Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve proje giderleri.
- xiv. Sosyo-kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler.
- xv. Belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri.
- xvi. Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.
- xvii. Şartlı bağışlarla ilgili yapılacak harcamalar.
- xviii. İmar düzenleme giderleri.

Her türlü proje giderleri.

3.6 Türkiye’de Sosyal Belediyecilik

Sosyal belediyecilik, yerel yönetimlerin sosyal alanda yapacakları planlama ve iyileştirme çalışmaları ile hedeflerinin belirlenmesi olup, kamu harcamalarının eğitim, sağlık, konut ve çevrenin korunması sahalarını kapsamış bir sosyal hedefe yöneltilmesidir. Bu sistem muhtaçlara destek verilmesi, sosyal dayanışmanın sağlanması ve sosyal, kültürel faaliyetlerin yapılması için gerekli olan alt yapının oluşmasını sağlayan, sosyal güvenlik ve adaleti sağlam bir temele oturtma hedefiyle yerel yönetimlere sosyal kontrol görevlerini veren bir yapıdır (Akdoğan, 2002).

Ancak, Türkiye gibi ülkelerde iç dinamiklerin ve sosyal devletçiliğin gelmiş olduğu nokta gelişmişlik değil, iradi bir seçim olarak bilinmektedir. (Koray, 2012) alıntı (Koray, Temiz, 2014) .

Sosyal devletin hayata geçirilmesi açısından 1961 Anayasasında demokratikleşme, modernleşme ve batılılaşma olması gerektiği gibi düşünülüp, tarihi-toplumsal koşullarda örtüştüğü görülebilir. 1960-1980 yılları arasında dünyada yaşanan konjonktürel gelişmeler, diğer yandan Keynesyen Politikaların rağbet gördüğü uygulamalar yanında, dışsal etkilerin yansımalarıyla sol siyasetin ülkemizde de güç kazanması, kalkınma planlarının uygulamaya konulması, sosyal

devlet anlayışının benimsendiğinin göstergesi olmuştur. Diğer yandan bu dönemler arasında sendikalaşmanın da kamu çalışanları açısından güçlendiği ve örgütlendiği görülmektedir. Kamu sektöründe güçlenen sendikalaşmanın özel sektörde çalışanların da önünü açmış emek-sermaye sarmalının o zaman ki şartlarına göre uzlaşmacı sonuçlar doğurduğu ortaya çıkmıştır. “ Devlet ile bu konuda bir uzlaşma sağlanıp, sağlanmadığı tartışılabilir.” 1980 sonrasında oluşan neo-liberal politikaların, toplumsal, ekonomik ve siyasal alanda gerilemelere neden olduğu da bir gerçektir. Özellikle ülkemizde 1980 sonrası dışa açık politik uygulamalara destek verilerek hem sermayesini dışa açarak, hem de dışarıdan sermaye beklentisi düşüncesi ile emekle uzlaşmak yerine tam tersi bu koşulları emeğe baskı unsuru olarak kullanılmıştır. Eğitim ve sağlık tamamen piyasa koşullarına göre oluşmaya başlamış, çalışma hakkı da düşük ücret veya işsizlik olarak emekçinin karşısına sorun olarak çıkmıştır. Bu durumun ne sosyal hizmet ve sosyal yardım devleti, nede liberal model olarak Türkiye'deki sosyal devlet anlayışıyla bir hizmet bütünlüğü oluşturmadığı gerçeğini göstermektedir. Özellikle son 20 yıl içinde sosyal devlet anlayışı ve uygulamalarının gerçekte bir sosyal devletin temeli olmadığı, daha çok kayırmacı ve oy kaygısı ile yapılan yardımların olduğu görülmektedir. Günümüzde ekonomik şartların giderek kötüleşmesi, sağlık ve eğitimin piyasa koşullarına göre oluşması, gelir adaletsizliği, çalışma koşullarının kötüleşmesi, işsizlik ve istihdam sorunu, iş güvenliği, çalışanların emek cephesinde örgütlenmelerinin önüne geçilmesi, yani sendikal örgütlenmenin neredeyse bitirilme noktasına getirilmesi, adam kayırmacılık ve yandaşlık, düşük ücret, hızlı nüfus artışı, barınma sorunu gibi sorunların gün geçtikçe arttığı görülmektedir. Bu sıkıntıların telafi edilmesi ve sorunlara çözüm bulunması hususunda merkezi idarece çıkarılan bir takım yasalar ve uygulamalarla yerel yönetimlerin görev paylaşımında yetki ve sorumluluğunun artması olumlu gibi gözükebilir. Ancak yerel yönetimler bu yetki ve sorumluluğu tam anlamıyla yerine getirebilecek kapasiteye sahip değiller. Vesayet altında olmaları, idari ve mali özerkliğe tam sahip olmamalarından dolayı sosyal devlet uygulamalarında kesin çözüm bulmaları pek olasıklı gözükmüyor. Sosyal devletin tam anlamıyla oluşması için devletin bütün faktörleri hayata geçirmesi gerekmektedir. Bunlar, vergi politikaları, sağlık, eğitim, barınma, çevre, kültür, gibi yaşam koşullarının oluşması, emek-sermaye dengesinin düzenlenmesi,

yaşlıya, engelliye, işsive çocuklara ve ihtiyacı olan muhtaçlara, verilecek hizmetlerde sosyal adaletin sağlanmasıdır.

Bu anlamda sosyal adalet sağlanırsa, sosyal devlet yönetiminden ve sosyal politika uygulamalarından bahsedilebilir. (Koray, 2014/3).

Merkezi idarenin genel sorunlara çözüm bulup, doğru politikalar üretmesi, bu politikaların hayata geçirilerek hem yerel yönetimlerle, hem de sivil toplum kuruluşları ile yetki ve sorumluluğunda özerk olarak kullanılması halinde sosyal devletten ve sosyal belediyeçilikten bahsedilebilir.

Sosyal belediyeçilikte önemli bir yere sahip olan yerel yönetimler, birçok vazifesinin yanında sosyal problemlerin çözüme kavuşmasında da görev üstlenmiştir. Ayrıca son yıllarda yapılan düzenlemelerde belediyeçilik için önemli bir gelişme olarak gösterilebilir (Aysan, 2007: 26).

Sosyal belediyeçilik faaliyetlerinin uygulanabilmesini sağlayacak olan hukuksal temeldir. Cumhuriyet döneminde çıkarılan 1930 tarih ve 1580 sayılı Kanunda belediye vazifeleri uzun maddelerle belirtilmiş olup, aynı zamanda toplumda her açıdan gereksinimleri olan kişiler için de bir takım düzenlemeler barındırmaktadır. Bu vazifeleri uygulamak belediyelere bırakılmıştır ancak belediyelerin bu anlamda hukuksal bir özerkliği bulunmamaktadır. Bu anlamda. İhtiyaç duyulan hukuki alt yapı 1980'lerde 1580 sayılı Kanun'da yapılan değişikliklerle ve 1984 yılında çıkarılan 3030 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunuyla sağlanmak istenmiştir. 1980 itibari ile belediyeler kısmi ekonomik özerkliğe sahip olmuşlardır.

1580 sayılı Kanun ile belediyelere verilen vazife ve işlevler çok kapsamlı olmasa da, yine de maddi anlamdaki yetersizlikler görevlerin yapılmasına engel olmuştur. II. Dünya Savaşı sonrasında, dünyada oluşan konjonktürden Türkiye'de etkilenmiş, bu etkinin getirdiği sıkıntılar sonucunda belediyeler ve il özel idarelerinin yetkileri kapsamındaki görevlerin çoğunluğu bakanlıklara aktarılmıştır. 1950'lerde yaşanan popülasyon artışı ve göçün beraberinde getirdiği kentsel hizmet isteği, belediyeleri sadece bu vazifelere yönlendirmiş, sosyo-kültürel hizmetleri ilgi alanı dışında bırakmıştır (Ersöz, 2007: 35).

Belediyelerin 1980'den sonra kısmi boyutta da elde ettiği siyasi ve ekonomik özerklik, sosyal belediyeçiliğin önem kazanmasının temel sebeplerinden biri

olmuştur. Ayrıca, dünyada oluşan hem sosyal hem de ekonomik alanlarda ki değişimler, sınıfsal dengesizliklerin artmasına sebebiyet vermiştir. Merkezi yönetimin asli vazifelerini yapmakta yetersizlik yaşaması, eşitsizlikleri çözüme kavuşturma görevi de bir bakıma belediyelere kalmıştır. Belediyeler halk için hizmetleri yerine getirirken, fakirlerin de dikkatini çekebilmek için belediye bütçesine ağır gelmeyecek sosyal transferler daha çok önemsenmiş ve önemseme sosyal hizmet ve sosyal yardım faaliyetlerini ön plana çıkarmıştır (Aysan, 2007: 28).

1990'lerden sonra büyükşehir belediyelerinin sahip oldukları görevlerinde ciddi artışlar olmuştur. Aslında buna dair yeni kanunsal düzenlemeler yapılmamış olsa da, bu artışın nedeni başkanların kişisel hizmet anlayışları olduğu düşünülmektedir. Refah Partili belediye başkanlarının büyükşehir belediye başkanı olmaları, yaptıkları hem sosyal hem de kültürel kapsamlı çalışmalarını giderek belediye başkanlarını da hem de diğer parti mensubu başkanları etkilemiştir. Sosyal belediyecilik kavramı da bu dönemde şekillenmeye başlamıştır (Ersöz, 2007: 36).

Belediyeler açısından en büyük değişim ise 2004 yılında çıkartılan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 2005 yılında çıkartılan 5393 sayılı Belediye Kanunu'dur. Bu kanunlarla, daha önceki kanunlarda sınırlı olarak değinilen engelliler, yaşlılar ve fakirler hedef kitleler arasındadır. Önceki dönemlerde engellilere dair düzenlemeler belediyelere bırakılmışken, son dönem kanun düzenlemeleriyle bunlar mecburi vazifeler olarak kabul görmüştür (Aysan, 2007: 28). Belediyelerin sosyal politikadaki vazifelerine gösterdikleri ehemmiyet son birkaç yılda oluşan değişimlerden oluşmamaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre 1988 yılında belediye bütçesinde sosyal harcamaların oranı binde 4 civarında iken 2014 yılında yüzde 10'lara kadar çıkmıştır.(TUIK, t.y.).

3.6.1 Sosyal belediyecilik uygulamalarındaki örnekler

Yerel yönetimlerin, Merkezi idarenin vesayeti altında olmasından dolayı idari ve mali özerkliği tam anlamıyla kullanamayan, ancak her şeye rağmen iyi hizmetler vererek belediyecilik sosyal hizmetlerini yerine getiren örnek Belediye Başkanları ve Belediyeler bulunmaktadır. Bu Belediye Başkanları sosyal belediyecilik

anlamında bugün hala devamlılığı olan ve halka hizmet eden birçok yatırıma imza atmıştır.

1973 yılında İstanbul Belediye Başkanı seçilen Ahmet İSVAN'ın, halkçı belediyecilik anlayışında hizmetleri bulunmaktadır.

1977 yılında İstanbul Belediye Başkanlığına seçilen Aytekin KOTİL "Toplumcu ve Halkçı" Belediye Başkanı olarak halkçı belediyecilik anlayışının temsilcisi olmuştur.

1973 yılında yapılan Belediye Seçimlerinde İzmir'den Belediye Başkanı seçilen İhsan ALYANAK, görev yaptığı süreler içinde halkçı Belediye Başkanı olarak çok önemli hizmetlere imza atmış ve İzmir'in kentleşmesi uygulamalarını hayata geçirmiştir. .

1999 yılında İzmir'den Belediye Başkanı seçilen Ahmet PİRİŞTİNA, İzmir için büyük projelere imza atmıştır. Farklı bir belediyecilik anlayışıyla İzmir'in gelişmesine büyük katkısı olmuştur.

1973 yılında Ankara Belediye Başkanı seçilen Vedat DALOKAY. Halkçı bir belediye başkanı aynı zamanda kentli bir belediye başkanı olarak Ankara halkına hizmet etmiştir.

1989 yılında Ankara Büyük Şehir Belediye Başkanı seçilen Murat KARAYALÇIN Halkçı ve Kentli bir Belediye Başkanı olarak Ankara için çok önemli projelere imza atmıştır. (<https://tr.m.wikipedia.org>).

3.6.2 Sosyal belediyeciliğin işlevleri

Türkiye'de son 20 yılda yaşanan gelişmeler ve uygulamalarla birlikte imzalanan Uluslararası sözleşmeler (Avrupa Birliği Özerklik Şartnamesi) belediyelerin yerine getirdikleri fonksiyonları da etkileyerek değişikliğe uğratmıştır. Bu değişimle birlikte merkeziyetçilikten uzaklaşmaya başlayan yerel yönetimler, merkezi hükümetin sosyal-ekonomik ve kültürel anlamda yaptığı hizmetlerin büyük bir bölümünün yerel düzeyde temsilcileri durumuna gelerek, imkânları ölçüsünde sosyal politikaların uygulayıcıları haline gelmişlerdir. Belediyelerin üstlenmiş oldukları sosyal belediyecilik hizmetlerinin temel fonksiyonlarını aşağıdaki gibi sıralamak mümkün olabilir (Sosyal Hizmet Uzmanı, t.y.).

3.6.2.1 Sosyalleştirme

İnsanın doğumundan ölümüne kadar uzanan bir süreç olan sosyalleşme, “biyolojik merkezli bir yapıdan sosyal bir varlık haline gelme” durumu olarak tarif edilmektedir (Arslantürk, Amman, 2000: 224). Biraz daha net bir ifade ile kişinin sahip olduğu toplumun kültürünü anlaması ve sahiplenmesi, yani toplumla entegre olmasını ifade eden temel sosyal süreçtir (Kızılcıkelik, Erjem, 1992: 383). Dolayısı ile bireyin aile içinde okulda, mensubu olduğu mesleki kurum ve kuruluşların içinde, kısacası toplumun beklentisi ve uygun gördüğü rollere göre davranması ve yaşamasıdır (Abay, 2008: 80). Şayet bu gerçekleşmez ise, toplumdan dışlanmış, toplumsallaşamamış bireyler toplum açısından ciddi problemlerin merkezi haline gelebilmektedirler.

Sosyalleşme yaşam boyu kesintiye uğramayan, devamlılığın olan bir süreçtir. Bu süreç içinde kimi zaman yaşının dışında tutumları olan, sahip olduğu toplumsal rollerini benimseyememiş kişilerin varlığı gibi, toplumun yeni üyesi olması nedeni ile kültürel uyumsuzluk sıkıntıları olan kişiler de olabilmektedir. Bu iki durumda da kişilerin yaşadıkları sosyal ortam adına bir takım faaliyetler yürütülmekte, bunlar yeniden sosyalleştirme adı ile anılmaktadır (Schaeffer, 1986: 93). Türkiye’de belediyelerin buna yönelik çalışmaları vardır. Yerel yönetimlerin göçle gelmiş kişiler için yürüttüğü çalışmalar sayesinde bu kişiler şehir yaşamına uyum sağlamaya başlamış, şehirle bütünleşme süreçlerinde Yerel yönetimlerinde pozitif desteği olmuştur. (Abay, 2004: 424).

3.6.2.2 Sosyal kontrol ve rehabilitasyon

Bir toplumun varlığını, fonksiyonunu, beraberliğini ve sürekliliğini sağlamak, yönetim tarafından üyeler üzerindeki her türlü etki ve denetim tedbirlerine sosyal kontrol denilmektedir (Kızılcıkelik, Erjem, 1992: 378). Sosyal kontrol işlevinin yapılması için gerekli olan güç ise otoritedir. Günümüz Türkiye’sinde yerel yönetimlerin halk üzerinde otorite uygulayabilmelerinin nedenleri arasında, halka en yakın olan kurum olmalarıdır. Halkla yakın ilişkide bulunmaları ve halk tarafından göreve getirilmeleri de diğer nedenlerinden biridir. Gerek statü, gerekse ekonomik anlamda, toplumun varlığı ve işleyişinin devamını sağlamak ve sürdürmede sahip oldukları gücü kullanma yetkisine sahiptirler.

Dolayısıyla toplumun sosyalleşmesiyle birlikte, sosyal kontrol de istenilen düzeye gelecektir. Sosyalleştirme gerçekleştiğinde sosyal kontrol mekanizması da harekete geçecektir. Yönetimsel düzeyde gerçekleştirilen kent konseyi toplantıları, demokratik katılım platformu, halk meclisleri, esnaf ziyaretleri, kültür merkezleri ve bilgi evleri gibi iletişim araçları sayesinde halka yakın olma, mesaj vererek sosyal kontrolü oluşturmak ve sağlamak belediyelerin sahip olduğu imkanlardır (Kızılcelik, Erjem, 1992: 461).

3.6.2.3 Mobilize etme ve rehberlik

Kültürel anlamda yapılan etkinliklerde genel olarak günün anlam ve önemi ile ilgili konular işlenmektedir. Bu çalışmalarda tarihi şahsiyetler öne çıkarılmakta, dini ve milli bayramlarla alakalı etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Bu tür faaliyetler vesilesi ile insanların kültürlerinden kopmadan, tarihleri ile barışık bir şekilde yaşama ve geçmişlerini unutmama gibi hassasiyetler de verilmeye çalışılmaktadır (Akdoğan, 2008).

3.6.2.4 Yardım ve gözetim

Belediyeler, kendi belediye sınırları içerisindeki yoksul ve desteğe gereksinim duyan yurttaşların bilgilerini rahat bir şekilde elde etmekte, yurttaşların onların sosyo-ekonomik açıdan vaziyetlerini belirleyebilmekte, en az geçim düzeyindekilere aynı ve nakdi her türlü gibi yardımı yapabilmektedirler. Aynı zamanda, kötü hava koşullarında vatandaşın ne çeşit gereksinimleri bulunduğu gibi hususları gözlemleyen sistem ve yapı da geliştirilmiştir (Akdoğan, 2008).

3.6.2.5 Meslek edindirme ve istihdam

Yerel yönetimler 1994 yılından sonra yerel kalkınma, yerel istihdam, fakirlikle savaş gibi birçok konuda kendi kararını almaya başlamışlardır. Bunda yerelleşme düşüncesinin tesiri çok fazladır. Kalkınma çalışmalarına yerelleşme öncesi merkezi devlet temelli bir yaklaşım varken, daha çok belediyeler yerel kalkınma projelerini devreye sokmuşlardır.

2000'li yılların başında ülkemizdeki belediyelerin fiziki ve ekonomik kalkınmaya da yöneldiği ve bu bağlamda istihdamla, meslek ve beceri eğitimi ile ilgili hizmetler üstlendiği görülmekte olup, günümüzde iyi denebilecek seviyeye gelmiş durumdadırlar. Bu durum Türkiye'de de yavaş yavaş belediyeçilik

anlayışının kent ve kentin tüm sorunlarını kapsayan bir anlayış değişikliği içinde olduğunu ortaya koymaktadır (Ersöz, 2010: 93).

3.6.2.6 Yatırım

Belediyeler, işsizliği tümüyle yok edebilecek alt yapıları olmamasına rağmen, işsizliği minimum düzeye indirecek, iş arayan ve iş veren arasında köprü görevini sağlayacak olan istihdam masaları kurma, yemek ihtiyaçlarını karşılayamayacak derecede mağdur olanların yaşamlarını bu anlamda kolaylaştıracak aşevleri, kültürel anlamda bilgi sahibi olabilecekleri kültür merkezleri ve bilgi evleri vb. yatırımlarla halkın sosyo-kültürel gereksinimlerini giderecek koşullara sahiptirler.

3.7 Bir Sosyal Politika Hizmeti Olarak Sosyal Yardımlar

Merkezi idarenin kanuni, ve idari planlamaları ile düzenlemeleri altındaki fonksiyonlarını devam ettiren belediye birimlerinin, toplum üzerinde sosyal huzurun oluşturmada korunmasında ve hizmetin sunulmasında önemli rolleri vardır. Sosyal yapının, çoğalan isteklerine bağlı bir şekilde sosyal huzur hizmetleri açısından beklentisi de tahmin edilemez ölçütlere varmaktadır.

Mahalli idareler, toplumsal politikaları, sosyal hizmet ve yardımları mahalli sorumluluk bilincinde hayata geçiren ve topluma en yakın amme yönetimi birimidir. Toplumsal politikanın giderek genişlemesi ile birlikte, yerel yönetimler kendilerine hem aynı hem de maddi kaynak arayışları içinde olmaktadırlar. 12 Eylül 1980'de kapanan bütün belediyeler 1984'te yapılan seçimlerle tekrar tüzel kişiliklerine kavuşmuşlardır. Türkiye'nin demokrasiye geçişi ile birlikte sosyal politika uygulamaları bu tarihten itibaren yeniden gündeme gelmiştir.. Bu yıllarda ve yıllardan sonra toplumsal hizmet ve sosyal yardım istekleri çoğalmış ve kamunun taleplerine cevap verme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Sosyal yardımlar talebelere burs verilmesi, yoksullara yemek evlerinin oluşturulması, tıbbi malzemeler, kuru gıda, giyecek ve yakacak yardımı v.b şeklinde olup, sosyal hizmetler ise yaşlı ve engelliler için yapılan faaliyetler, mesleki ve yetenek kursları geniş, geniş çerçeveli sosyal ve kültürel faaliyetlerin yapılması ve kadınlara yönelik barınma merkezlerinin oluşumu gibi hizmetlerdir. Bu hizmetler zamanla gelişmiş, büyümüş, çeşitlenmiş ve en mühimi hemen hemen hepsi kurumsallaşmıştır (Ersöz, 2015).

3.7.1 Sosyal yardımlara ilişkin hizmet alanları

Sosyal politika ve sosyal hizmet birbiriyle sıkı ilişki içindedir. Temel sosyal hizmet ve sosyal yardımların gerçekleştirilmesinde sosyal politika, sosyal hizmetlerin kanuni temellerini, imkânlarını, bürokratik sahasını belirler (Ferguson, 1975: 39- 40). Bu bağlamda sosyal hizmet, sosyal sorunların belirlenmesi, irdelenmesi, sorunların çözümü için gerekli ihtiyaçların tespiti ve bu ihtiyaçların sağlanmasına yönelik politikaların uygulamaya geçilmesi aşamasında sosyal politikadan fazlaca faydalanmaktadır (Danış, 2007: 52).

Sosyal hizmet ve sosyal yardımlar, sosyal güvenlik çatısı altında bulunan bir sosyal politika aracıdır ve sosyal politika açısından çok önemlidir. Çünkü sosyal hizmet ve sosyal yardımlar, toplumun genellikle dışlanmış, yoksul, hasta gruplarına yöneliktir. Bu gruplar her toplumda risk teşkil eden gruplardır. Dolayısıyla sosyal devlet bu grupları, topluma kazandırmaya yönelik çalışmalar yürütmektedir (Ermurat, 2010).

Toplumların devamı ve huzuru için devletler, sürekli politikalar üretmek durumundadır. Özellikle iç barışın sağlanmasında, sosyal hizmet ve sosyal yardım alanında geliştirilecek politikaların çok büyük önemi vardır. Günümüz devletlerinin ciddi sıkıntıları içinde açlık, yoksulluk, dışlanma, yalnızlık vb. sosyal sorunlar bulunmaktadır. Bu sosyal sorunların çözüme kavuşması, sosyal hizmet ve sosyal yardım alanında oluşturulacak projelerde bulunmaktadır. Sosyal politikaya verilen önem hem ekonomik hem de sosyal gelişmeyi sağlar. Sadece ekonomik alanda sağlanacak bir ilerleme devletin varlığını devam ettirmesi için yeterli değildir. Dolayısı ile sosyal politikanın araçları sosyal hizmet ve sosyal yardımlardır. Bu iki unsur giderek önem kazanmaya başlamıştır (Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, t.y.).

Zamanımız belediyelerinin en geniş çerçevede sosyal belediyecilik olarak isimlendirildiği çalışmaları, kültür, sağlık, eğitim, spor vb. alanlarında olup, ayrıca kentsel gelişim için yapılan hizmetleri de bulunmaktadır. Kültür, sağlık, eğitim, spor başlıkları bünyesinde aşağıdaki örnekler gösterilebilir.

3.7.1.1 Yoksullara yönelik uygulamalar

Belediyeler sundukları sosyal hizmet ve yardımlarla da özellikle yoksul kesimlerin yaşamlarını idame ettirmelerine katkıda bulunmaktadır.

Kaynaklarına bağılı olarak belediyeler sosyal hizmet ve yardımlar sunmaktadırlar. Örneğin aşevleri açılması ve evlere ücretsiz yemek servisi yapılması, aynı ve nakdi yardımlar, eğitim yardımları, sağlık yardımları, ücretsiz sağlık hizmetleri bu tür sosyal hizmet ve yardımlardandır. Bu faaliyetlerin yanı sıra belediyeler ayrıca düzenli olarak gerçekleştirdikleri kültürel etkinliklerle bireylerin sosyal ve kültürel gelişimine de katkıda bulunmaktadır. Ücretsiz veya düşük ücretler karşılığı gerçekleştirdikleri bu etkinliklerle, bu imkânlara erişimi olmayan vatandaşların kent yaşamına adaptasyonunu kolaylaştırmaktadırlar. Bu etkinlikler arasında ise ücretsiz spor etkinlikleri, kültür-sanat etkinlikleri ve ücretsiz veya düşük ücretli olarak düzenlenen geziler önemli yer tutmaktadır (Kılıç ve Çetinkaya, 2012).

3.7.1.2 Yaşlılara yönelik uygulamalar

Yaşlı nüfus popülasyonunda oluşan artışı nedeniyle, yaşlı nüfusunun refahlık düzeyinin devamı için gereken çalışmalar önem kazanmaktadır. Yaşlı nüfusunun artması beraberinde maddi boyuttaki bağımlılığında yükseliyor olması paralelinde harcamaları da arttırmaktadır. Bununla birlikte ailenin yapısal değişimleri, bunun getirisi olan mevcut refah rejiminde oluşacak olan değişim, yaşlı nüfusun ailedeki görevlerinin gerilemesine neden olmaktadır. Dolayısıyla yaşlı nüfusun ailenin desteği ile aldıkları sosyal desteği alamamak durumunda kalma tehlikesi ortaya çıkmaktadır (Taşçı, 2010: 181). Yaşlıların bu bakımdan mahrum kalma durumu, sağlık harcamalarının fazlalığı düşünüldüğünde daha büyük sorun doğurmaktadır. Ersöz, yaşlı nüfus için yapılan sağlık harcamalarının genç nüfusa oranla 6 kat daha fazla olduğunu vurgulayarak, gelişmiş ülkelerde yaşlılara yönelik uygulama örneklerini evde bakım hizmetleri, ev hizmetleri ve ulaşım hizmetleri, para yönetimi gibi finansal konularda danışmanlık hizmetleri şeklinde sunulmaktadır. (Ersöz, 2011: 170)

Bu ve benzeri sebepler çerçevesinde Türkiye’de de yaşlılara yönelik birçok sosyal politika uygulamasıyla karşılaşmaktadır. Bu uygulamalar içerisinde yerel yönetimlerin yaşlılara yönelik sosyal hizmetleri önemli yer tutmaktadır. Zaten belediyelerin görevlerini düzenleyen 5393 sayılı kanunun 14. Maddesi’nde de hizmetlerin yerine getirilmesinde gözetilecek kesimler arasında yaşlıların da bulunduğunu belirtilmiştir.

Belediyeler yaşlılara yönelik olarak birçok hizmet sunmakta, bu hizmet alanları sağlıktan kùltùre kadar geniş bir alanı kapsamaktadır. Belediyelerin bu uygulamaları; huzurevi yapımı ve işletilmesi, ücretsiz sağlık hizmetleri, fizik-tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri, evde bakım hizmetleri, ücretsiz veya ucuz ulaşım hizmetleri sağlanması, kùltürel etkinlikler ve geziler düzenlenmesi, yaşama ilgili konularda eğitim faaliyetleri düzenlenmesi vb.dir. Ayrıca bazı belediyeler tarafından huzurevi yapılmak üzere il ve ilçe sosyal hizmet müdürlüklerine arsa tahsisi yapılması bulunmaktadır. (Çiçek, 2012: 104). Bu hizmetler içerisinde kimsesiz ve bakıma ihtiyacı olan yaşlılara hizmet veren huzurevleri önemli bir yer tutmaktadır. Ancak birçok alanda olduğu gibi bu sosyal politika alanında da merkezi yönetim, yerel yönetim ve özel sektör gibi birçok aktör rol almaktadır. Bu aktörler içerisinde ise belediyelerin rolü oldukça sınırlı kalmaktadır. 2013 yılı rakamlarına göre Türkiye’de yalnızca 20 adet belediyeye ait ve toplam 2.013 kişiye hizmet verebilecek kapasitede huzurevi bulunmaktadır (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2014). Bu rakamsa toplam huzurevi kapasitesinin yalnızca % 8’ine denk düşmektedir.

3.7.1.3 Engellilere yönelik uygulamalar

Engelli; psikolojik veya fiziksel yapı ve işlevlerindeki eksikliği olan, normal kabul edilebilecek birine kıyasla iş yapma becerisinin kısıtlanması ya da kaybedilmesidir. Daha açık bir ifade ile bireyin yaş, cinsiyet, sosyal ve kùltürel vaziyetine göre normal kabul edilebilecek çalışmayı yapma becerisini kısıtlayan veya avantajsız bir durumu olarak tanımlanabilmektedir. Dünya Sağlık Örgütüne göre (World Health Organisation, WHO) Dünyada 650 milyon insan bir engel ile yaşamaktadır. Bu da Dünya nüfusunun %10 – 12’ si arasını oluşturmaktadır. Türkiye de Engellilerinde gruplandırılması gerekir ise (Sosyal Hizmet Uzmanı, t.y.); Örnek tablo aşağıda görülmüştür.

Çizelge 3.1:Türkiye'deki engellilerin gruplandırılması

Engel Grubu	Engelli Sayısı	Yüzde Oranları
Süreğen Hastalıklar	776.532	51%
Zihinsel	490.733	31,94%
Ortopedik	324.745	21,14%
Görme	216.268	14,08%
Ruhsal ve Duygusal	175.902	11,45%
İşitme	156.451	10,18%
Dil ve Konuşma	39.469	2,57%
Diğer	2.535	0,17%
Bilinmeyen	1.498	0,10%
TOPLAM	1.536.306	100%

*Bir kişi birden fazla engel grubunda yer alabilir.

Türkiye'deki yukarıdaki tabloda yer alan engelli gruplarının sosyal hayata tam iştiraki engelleyen etmenler hala yok edilememiştir. Eğitim, sağlık, mesleki rehabilitasyon, kültür, sanat, spor, kent standartlarının iyileştirilmesi, ulaşım psikolojik ve sosyal destek, bireysel ve aile danışmanlığı hizmetlerinden ihtiyaç duyulduğunda devamlı bakıma kadar uzanan gerçekten önemli, hassas ve çözümlenmesi gereken sıkıntıların hala çözülmediği ve mevcut olduğu görülmektedir. (Sosyal Hizmet Uzmanı, t.y.).

Engelli bireyler, kendileriyle beraber ailesi, yakınları ve komşuları açısından da ehemmiyet taşımaktadır.

Türkiye de rehabilitasyon hizmeti sunan birimler genellikle büyük kentlerde dir.(Sosyal Hizmet Uzmanı, t.y.). Bu bağlamda yine belediyelere düşen görevler, rehberlik ve Psikolojik danışmanlık adı altında engellinin aile ve çevresine hizmet sunmak, engellerini ortadan kaldıracak, sosyal hayata kazandıracak, engelli birimleri ya da kurslar açarak onların hayatlarını kolaylaştırmaktır. Son yıllarda ülkemizdeki bazı belediyelerin engelli vatandaşların eğitim ve öğrenimi için çeşitli birimler kurmakta ve engelli vatandaşlarımızı hayata tekrarından kazandırma çabasında oldukları görülmekte olup, bunu büyük bir ustalıkla başarmaktadırlar. Belediyelere genel anlamda, engellilere karşı her çeşit destek ve faaliyeti getirme yetkisi ve görevi verilmiştir. Fakat bu vazifeler, başka sosyal faaliyet ve yardım etkinliklerin içinde gözüktüğünden uygulama adı geçen görevli kurumların yetkili kısımlarının kararına bırakılmıştır. Engelliler için yapılan çalışmalar; desteğe ihtiyaç duyan engellilere bakım ve rehabilitasyon yerleri açmak, danışma ve rehberlik yerleri kurmak, parasız sağlık hizmeti, sosyal ve maddi destek vermek, belediyenin toplu

taşımalarından ücretsiz ya da indirimli olarak ulaşımdan faydalanmalarını sağlamak; özel eğitimler yapmak; yarışmalar, şenlikler, geziler ve sportif faaliyetler ayarlamak şeklinde belirtilmiştir (Sosyal hizmet Uzmanı, t.y.).

3.7.1.4 Çocuk ve gençlere yönelik uygulamalar

Belediyeler, çocuklar için çocuk yuvası ve kulüpleri, kreş, sahipsiz çocuklar adına yuvalar, oyun alanları, parklar, çocuk bahçeleri, trafik ve eğitim sahaları vs. hizmetleri sağlamaktadır. Ayrıca, başarılı öğrencileri değişik şekillerde taltif ederek ödüllendirmektedirler. (yaz okulları, kırtasiye malzemesi, bisiklet vb. hediyelerle) Belediyelerin çocuklar için yürüttüğü bir diğer çalışması da çocuk meclisleridir. Çocuklar burada; katılımı, tartışmayı, kendini savunup sahip çıkmayı ve çevresel konulara ilgi duymayı bu meclislerde öğrenmektedirler. Belediyeler, değişik problemleri olan çocuklara da hizmetler sunmaktadırlar. Belediyelerin çeşitli dernek ve kuruluşlarla yardımlaşma içinde çalışan çocuklar için gerekli önlemler aldığı, sokak çocukları merkezleri oluşturduğu, madde bağımlısı (tiner vb.) çocuklara için rehabilitasyon merkezleri oluşturduğu görülmektedir. Taciz görmüş çocuklar için yasal ve psikolojik destek merkezlerinin kurulması da hizmetler arasında bulunmaktadır. Büyük belediyeler, gençliğin şehir problemleriyle yakından ilgilenmesi için gençlik meclisleri ve konseyleri de kurmaktadırlar. Şehir problemleriyle ilgili aktif katılıma yönlendiren bu meclisler, gençlerin içinde buldukları beldelerine dayanışmacı ve ortak çözüm önerileri getirme olanağı oluşturmaktadır (Köyağasıoğlu,1998:77). Gençler, geleceklere sahip çıkmak için bu meclislerde toplumsal yaşamın gereklerini öğrendikleri gibi, beldelerinin sosyal, ekonomik, çevresel ve kültürel problem ve gereksinimlerini tartışma kültürü içinde ifade edebilmektedir.

Sokak çocukları genel olarak aile bakımından muhtaç barınacak bir yeri düzenli geçim kaynağı olmayan ve sağlık açısından elverişli ortamlarda hayatlarını idame ettiremeyen 05 – 17 yaş aralığındaki bireylerdir. Küçük yaşlardaki çocukların aileleri aracılığı ile ya da değişik yasa dışı örgütler tarafından vasıfsız işlerde çalışmaya mecbur bırakıldığı çeşitli haber ajansların ve internet haberlerinden dolayı bazı zamanlarda gündem oluşturmaktadır. Çocukların vasıfsız veya niteliksiz işlerde çalıştırılması geri kalmış ülkelerin veya gelişmekte olan ülkelerin büyük bir yarası olarak bilinmektedir. Çalışmaya mecbur bırakılmış

çocukların geneli şu tür işlerde çalıştırılmaktadır; seyyar satıcılık, oto tamirhanelerinde, trafik esnasında otomobil camı temizleme ve daha ileri giderek dilencilik gibi hiçbir güvencesi olmayan ve hayati risk taşıyan işlerdir. Sokak çocuklarına dönük olarak büyükşehir belediyelerinin ve ilçe belediyelerinin çeşitli önlemler aldığı ve buna bağlı olarak ta çeşitli hizmetler ürettiği ve sunduğu söylenebilir. Belediyeler, bazı üniversiteler, vakıf, dernek ve odalar ile işbirliği yaparak sokak çocuklarına yönelik hizmetleri rehberlik, rehabilitasyon ve psikolojik destek birimleri oluşturarak sokaklarda, caddelerde ve meydanlarda zor şartlarda çalışan ve hayatlarını sürdürmek amacını taşıyan çocukları bu yaşadıkları mücbir hayattan kurtulmalarına çaba göstermektedir.

3.7.1.5 Kadınlara yönelik uygulamalar

Belediyelerin sosyal hizmet ve yardım uygulamaları açısından hedef kesimlerden birinin de kadınlar olduğu görülmektedir. Belediyeler, aile içinde şiddet yaşamış, cinsel istismara uğramış, parasal olarak sıkıntı yaşayan ve sahipsiz kadınlar için korunma ve dayanışma evleri kurabilirler. Belediye kanununun 14. maddesinde korunmaya muhtaç kadınlar için belediyelere görev verilmiştir. Buna göre; Büyükşehir belediyeleri ile 50.000'inden daha fazla popülasyona sahip olan belediyeler, kadınlar için koruma evleri açmaları gerekmektedir. Kanun, kadınlar için koruma evlerini bütün belediyelerden ziyade Büyükşehir ve popülasyonu belirli bir limiti aşan belediyeleri yetkilendirmiştir. Kadınlara karşı yapılan bu faaliyetler belediyelerce 'kadın sığınma evleri, kadın konuk evi' vb isimler ile karşılanmaktadır. Bu sorumluluklarıyla birlikte belediyeler kadınlar için sağlıktan, eğitime, sanattan el becerilerine kadar çeşitli alanda hizmetler vermektedir. (Özden ve Arabacı, t.y).

3.8 Bir Sosyal Politika Hizmeti Olarak Sosyal Hizmetler

Türkiye'deki belediyeler her ne kadar belediyeler arasında bazı farklılaşmalarla olsa da genel anlamda amaçları istenilen kitle için sosyal hizmet ve yardım çalışmalarını yürütmekte; bu çalışmalar ise aşağıdaki başlıklarla sınıflandırılmaktadır (Çiçek, 2012: 104).

3.8.1 Kültürel alanda verilen hizmetler

Belediyeler, vatandaşın altyapı, imar, trafik, temizlik, sağlık, eğitim vb. fiziki ve maddi gereksinimlerini gidererek sosyo-ekonomik kalkınmaya yardımcı olurlar. Kişilerin temel ihtiyaçları giderildikten sonra, duygularına yönelik sanat, estetik, müzik ve edebiyat vb. kültürel-sanatsal etkinliklere de katılım sağlamak için alt yapıları oluşturur. İnsanların bu tarz gereksinimlerini karşılayabilmek için kültürel etkinlikleri belediyeler düzenlerken hem sanata ve sanatçıya destek olurlar, hem de halkın kültürel gereksinimlerini karşılarlar. Kütüphane, tiyatro gibi kültürel alanlar açmak; müzik, sinema, tiyatro, edebiyat vb. alanlarda ücretsiz veya düşük ücretli etkinlikler düzenlemek belediyelerin kültürel alanda sosyal politika uygulama faaliyetlerinden sayılabilir.

3.8.2 Eğitim alanında verilen hizmetler

Eğitim, kişilerin toplumsal standartlarını, düşünce ve inançlarını, hayat koşullarını oluşturma ve elde etme hedefinde etkin olan tüm sosyal süreçlerdir. Eğitim genel olarak binaların içinde yapılan bir faaliyet olarak görülmektedir. Hâlbuki tam aksine sosyal yapı içerisinde tüm kurum, kuruluş ve bireyler eğitim konusunda sorumluluk ve bir ödev taşımaktadır. Toplumsal mekanizmanın bütün olguları eğitime katkıda bulunarak fikri yapıyı oluşturmaktadırlar. Bu bağlamda toplum içinde yaşayan gençler sağlam bir fikri ve töresel eğitime tabi tutulurken, bu durumları korunmasını, gelişmesini sürdürebilmeleri için ev ve toplum çevrelerinin de aynı algı düzeylerine ulaşmaları gerekmektedir. Zira demokratik hayat sadece demokrasinin temelini meydana getiren ilke ve düşüncelerin toplumda yerleşmesiyle sağlam bir temel ve sistem oluşacaktır (Koçer, 1970: 32).

Eğitilmişler, halkın devlet ve kamu faaliyetlerine olan olumsuz düşüncelerinin pozitif dönüşmesini sağlayacaktır. Bununla beraber eğitim modern hayat ve refah toplum standartlarına ulaşmada etkin yol olup, Kamu kuruluşları ile yerel yönetim birimlerinin görevlerini hafifletecek, vatandaşlara verilen doğrudan bilgilerin yarattığı güvenle çağdaş dünya ile daha kolay bütünleşme sağlanacaktır (Şişli Belediyesi, t.y.).

Belediyelerin sosyal hizmetleri içerisinde yaygın eğitim etkin bir yere sahiptir. Eğitim, yalnızca belirli bir yaş grubuna (çocuklar ve gençler gibi) yönelik bir hak olarak değerlendirilmemelidir. Eğitimin halkın her kesimini içerecek şekilde ve

hayat boyu devam edecek bir öğrenme sürecine girmesi yaygın eğitimin hedefidir (Çorakçı, 1997: 168). Yaygın eğitim, halkın değişik kesimlerine eğitim verilerek bilgilendirme, destekleme ve sosyalleştirilmesidir. Bu etkinlikler arasında ‘Okuma yazma eğitimleri, çocuk bakımı ve eğitimi, çıraklık eğitimi kursları, madde bağımlılığının engellenmesi eğitim programları, beceri edinme kursları, trafik yaralanmalarında ilk yardım kursları’ vb. yer almaktadır. (Yener, 1998: 24.) Belediyeler, bu faaliyetleri gerek liderlik ederek gerekse yardımlaşma ile yaparlar. Belediyelerin sosyal maksatlar içeren eğitim hizmetleri arasında yabancı dil, bilgisayar, müzik, sağlık ve spor eğitimleri gibi faaliyetleri de topluma yönelik olarak sunmaktadır. Ayrıca kırsal kesimlerdeki belediyeler, çiftçilik ve hayvancılıkla uğraşan vatandaşın organik tarım, arıcılık vb. eğitimlerle daha işlevsel ve verimli hale getirmektedirler.

3.8.3 Sağlık alanında verilen hizmetler

Belediyeler; üniversite hastaneleri, devlet hastaneleri, araştırma hastaneleri ile işbirliği içinde veya kendi imkânları ile ilköğretim ve lise çağındaki çocukları sağlık taramalarından geçirmektedirler. Bu kapsamda ağız ve diş sağlığı konusunda muayene ve bilinçlendirme, genel sağlık taraması yapmaktadırlar. Bu sağlık taramaları okul, huzurevi, çocuk yuvası gibi yerlerde olduğu gibi kentlerin dışında yaşayan ve ulaşım imkânı zor olanlar içinde gezici sağlık taraması şeklinde olabilmektedir. Belediyeler yine halk sağlığına yönelik olarak halkı bilinçlendirici semt toplantıları yapmaktadırlar. Özellikle kentlerin mahrumiyet bölgelerine belediyelerin ana çocuk sağlığı seminerleri verdikleri görülmektedir. Belediyeler, kadın ve çocuklarla birlikte yaşlılar, gençler gibi toplumun birçok kesimini hastalık ve salgından koruma amacıyla kentlerde halk sağlığına yönelik faaliyetler göstermektedir (Keleş, 2008).

3.8.4 Spor alanında verilen hizmetler

Belediyeler spor alanındaki hizmetler için spor tesisleri açarak işletir. Ayrıca, spor etkinlikleri düzenler, başarılı sporcuları ödüllendirir, amatör spor kulüplerine yasada belirtilen oranda maddi veya ayni destek verirler. Görüldüğü üzere birçok alanda hizmet sunmakta; bu yolla kentin ve kentlilerin gelişimine katkıda bulunmaktadır (Zengin ve Öztaş, t.y.).

4 BAKIRKÖY BELEDİYESİNDE SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI

4.1 Bakırköy İlçesine Genel Bakış

Bakırköy Belediyesinin; coğrafi konumu, nüfus yapısı, belediyenin misyonu, vizyonu ve stratejik planı, vb. hakkındaki bilgiler alt başlıklarda açıklanacaktır.

4.1.1 Tarihi

Bakırköy tarihi, İstanbul tarihini yansıtmaktadır. Bakırköy M.S. 384 senesinde İstanbul'un batısında kurulmuştur. Bakırköy'ü Konstantin, eğlence, sayfiye, askeri alan düşüncesi ile inşa ettirmiştir. Bakırköy bölgesi zaman ilerledikçe Jeptimun, Makrohori, Makriköy (Uzunköy) isimlerini almıştır. Bugünkü ismi olan Bakırköy ise 1925'de verilmiştir. Türkler Bakırköy bölgesine 15. Yüzyılda yerleşmeye başlamışlardır. Bakırköy sınırlarında bulunan Yeşilköy (Ayastefanos), 1877-1878 yıllarında Rusların fethini görmüştür. 3 Mart 1878 yılında ise Ayastefenos anlaşması bulunduğu bölgesinin ismini almış ve imzalanmıştır. Osmanlı padişahı II. Abdülhamit bu bölgede tahttan indirilmiştir. Fransız işgalinin ve tarih boyunca farklı işgallere maruz kalan Yeşilköy (Ayastefenos)çeşitli kültürlerin gelmesi ile beraber bölgesel olarak kalkınmış ve Osmanlı döneminde önemli bir sanayi, askeri ve ticaret bölgesi olmuştur. Değişik kültürlerin etkileşimi İstanbul'un Cumhuriyet döneminde işgalci güçlerden kurtarılması ile sona ermiştir (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

Bakırköy tarihi gelişimi içinde Antik çağdan günümüze kadar çeşitli tarihi eserler bırakmıştır. Bunlardan bazıları ise, Bizans dönemine ait Fildamı (Fildamı Sarnıcı), 17. Yüzyıl Osmanlı yapımı Baruthane ve yine o dönemlerde inşa edilip, restorasyonunu Sultan Abdülaziz'in yaptığı Çarşı Camii ve Çeşmesi, o dönemlere ait olan Şifa Hamamı, 19. Yüzyıl'da yaptırılan Bez Fabrikası (Bakırköy Pamuklu Sanayi İşletmesi) Yeşilköy yalıları, Kiliseler, Köşkler ve Florya Deniz Köşkü sayılabilir. Bakırköy, 1989 yılına kadar İstanbul'un en büyük yüz ölçümüne sahip

olan ilçelerinden idi. O dönemde Bakırköy'ün çevresi; batı tarafta Çatalca, kuzey tarafta Eyüp ve Gaziosmanpaşa yer almakta idi. 1989 ve 1992 Yerel Genel Seçimlerinde Küçükçekmece Bakırköy'den ilçe olarak ayrılmış ve sonraki dönemlerde bunu Bahçelievler, Bağcılar ve Güngören ilçeleri takip etmiştir. Bunun devamında Bakırköy şu anki yüz ölçümüne ve haline ulaşmıştır (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

4.1.2 Coğrafi konumu

Bakırköy, hem İstanbul'un hem de Türkiye'nin önemli bölgelerinden biridir. İstanbul'un batı yakasında 35 km² alana konumlanan ilçenin doğusunda Zeytinburnu, batısında Küçükçekmece, kuzeyinde Güngören ve Bahçelievler; güneyinde ise Marmara Denizi vardır. Bahçelievler, Güngören ve Bağcılar ilçeleri, 1992 yılı itibari ile Bakırköy'den ayrılıp ilçe olmuşlardır. Ayrıca Zeytinburnu 1957 yılı, Küçükçekmece ve Avcılar ilçeleri de 1989 yılına kadar Bakırköy ilçesi bünyesinde idi (Faaliyet Raporu,2013:1).

Şekil 3.1: Bakırköy İlçesinin İstanbul İlindeki Konumu

Kaynak: [http://nl.wikipedia.org/wiki/Istanboel_\(provincie\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Istanboel_(provincie))

İstanbul'un eski ilçelerinden olan Bakırköy; Osmaniye, Yenimahalle, Kartaltepe, Zuhuratbaba, Zeytinlik, Yeşilköy, Yeşilyurt, Ataköy 2 - 5. Kısım, Ataköy 3 - 4 - 11. Kısım, Ataköy 1. Kısım ve Ataköy 7 - 8 - 9. Kısım, Cevizlik, Basıncıköy, Şenlikköy ve Sakızağacı mahallelerinden meydana gelmektedir (Faaliyet Raporu, 2013:1).

Bakırköy düz plato, hafif dalgalı yüzeye sahiptir. Aşınılma ile birlikte hissedilir oranda aşınmıştır. Aşınma yüzeyi birkaç parçaya bölmüştür. Ama oluşan vadilerin önem derecesi düşüktür. Bakırköy'ün Marmara Denizi kıyılarının engebesi az olmakla birlikte geniş koylar ve burunlar bulunmaktadır. Çırpıcı, Çavuşpaşa ve Uzundere'nin aktığı kıyı alanları, alüvyonlara dolmuştur. Sakızağacı ve Bakırköy burnunda ise dalgaların etkisiyle aşınan falezler ve bunların önünde aşınma düzlükleri görülür. Bakırköy'ün Florya dışında Marmara Denizi kıyıları geniş bir alanı kaplamaktadır (Faaliyet Raporu, 2013: 1).

4.1.3 Nüfus yapısı

2013 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) veri tabanı verileri Bakırköy ilçesinin nüfusunun 220.974 olduğu bilgisini vermektedir. 220.974 'in 104.526'ini erkekler, 116.448'sini de kadınlar oluşturmaktadır. Ayrıca Bakırköy komşu ilçelere göre daha merkezi konumda olması sebebiyle, gün içinde nüfusun 1,5 - 2 milyona dayandığı tespit edilmiştir (Faaliyet Raporu, 2014: 2).

Çizelge 4.1: Bakırköy İlçesinin 2013 Yılı Nüfusu

2013									
Yaş Grubu	TÜRKİYE			İSTANBUL			BAKIRKÖY		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
'0-4'	8,10	8,28	7,90	7,79	7,97	7,61	4,39	4,76	4,06
'0-14'	24,59	25,15	24,02	22,99	23,54	22,40	14,14	15,31	13,10
'15-64'	67,73	68,20	67,26	71,16	71,57	70,74	72,82	73,28	72,41
65+	7,68	6,66	8,72	5,85	4,89	6,83	13,03	11,41	14,49
Bağımlı Nüfus (0-14, 65+)	32,27	31,80	32,74	28,84	28,43	29,26	27,18	26,72	27,59

(Kaynak: Bakırköy 2014 Faaliyet Raporu:4)

Bakırköy ilçesinin mahalle bazında nüfus dağılımı alttaki tablodadır. Tabloya göre nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu bölge Kartaltepe mahallesidir. Bununla birlikte Basıncıköy, Zeytinlik, Cevizlik ve Ataköy 1. Kısım mahalleleri Bakırköy popülasyonunun %3'ünün altında kalan küçük ölçekli yerleşim birimleridir (Stratejik Plan, 2015:3).

Çizelge 4.2: Bakırköy İlçesinin Mahalle Bazında Nüfus Dağılımı

Sıra	Mahalle	Toplam	(%)	Yüzölçümü	Nüfus Yoğunluğu
1	Kartaltepe	38683	17,5	1,32	28.961,19
2	Şenlikköy	26914	12,2	3,03	8.873,782
3	Yeşilköy	24742	11,2	12,05	2.052,83
4	Osmaniye	23615	10,7	2,35	9.879,504
5	Ataköy 7-8-9-10.	22568	10,2	2,05	11.026,99
6	Zuhuratbaba	22333	10,1	1,74	12.116,49
7	Ataköy 2-5-6.	12642	5,72	1,21	10.430,62
8	Sakızağacı	8448	3,82	0,33	22.354,6
9	Ataköy 3-4-11.	7990	3,62	0,64	12.404,61
10	Yeşilyurt	7329	3,32	1,74	3.979,339
11	Yenimahalle	7097	3,21	0,24	30.156,9
12	Basıncöy	5965	2,7	1,54	3.876,306
13	Zeytinlik	5576	2,52	0,24	19.233,15
14	Cevizlik	5365	2,43	0,19	28.790,01
15	Ataköy 1.	1707	0,77	0,55	326,46

Kaynak:2015-2019 Bakırköy Stratejik Planı

4.1.4 Ekonomi

Türkiye'nin ilk metropoliten şehirleri arasında yer alan İstanbul büyükşehir belediyesi sınırları içinde yer alan Bakırköy ilçesinin ekonomisi sanayi ve ticaret temellidir. Bakırköy'ün ilk sanayi kurumları 1768 yılı ile Baruthane ve 19. yy.'ın ikinci yarısında üretime açılan Bez Fabrikası olmuştur. 1947 yılında Bakırköy belediyesi imar müdürlüğünce yayımlanan bir yönetmelikle Yedikule ile Bakırköy arası olan bölge örgütsel sanayileşmeye açılmış oldu. 1949 yılında yayımlanan ikinci bir yönetmelikle sanayi alanı olan bu bölgelerin sınırları arttırılmış ve beraberinde Bakırköy'ün dışı ile Yeşilköy, Küçükçekmece ve Zeytinburnu çevresi de bu kapsama alınmıştır. İlçenin diğer ekonomik önemli özelliklerinden bir diğeri ise Büyük alışveriş merkezleri gibi merkezlerin olmasından dolayı ticari yapının hareketliliğini sürekli hayatta tutmaktadır. Bakırköy belediyesi tarafından, 1989 yılında yaptırılmaya başlanan 1991 yılında hizmete açılan "Bakırköy Yeraltı Çarşısı" 101 ticari faaliyet gösteren dükkân bulunmaktadır. Bakırköy ilçesinin 2012 yılı resmi nüfus sayımlarına göre 221.336 olarak saptanmıştır. Yine 2012 yılına göre kadın nüfus sayısı 116.412 erkek nüfus sayısı

ise 104.924 kişi olarak belirlenmiştir. Bakırköy ilçesi sağlık tesisleri açısından da yoğun bir Şekilde Bakırköy halkına ve İstanbul halkına hizmet sunmaktadır. Bu sağlık tesislerinin sayısı 30'un üzerinde olmakla beraber Türkiye'nin 1927 yılında kurulmuŐ ve köklü bir geçmiŐi olan Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi'dir. Bakırköy ilçesi batı kanadında yer alan diğer önemli tesislerden bir tanesi ise Atatürk Havalimanı'dır. Atatürk Havalimanı 11.77 km²'lik yüz ölçümüne sahiptir. Bu da Bakırköy' n 3 / 1 yüz ölçümü demektir. Atatürk Havalimanı  lkemizin en büyük havalimanı özelliğini taşımaktadır. Havalimanı Yeşilköy, Yeşilyurt, Florya ve Sefaköy semtleri arasındadır. 1912 yılında ilk olarak askeri amaçlar için inşa edilmiş olan Havalimanı Yeşilköy'de hizmete girmiştir. 1912 den 1985 yılına kadar yer aldığı Yeşilköy Havalimanı olarak adlandırılan havalimanı 1985'te isim değişikliği ile Atatürk Hava Limanı olmuştur (YerelNet, t.y.).

4.2 Bakırköy Belediyesi

Bakırköy belediyesi, 19. yüzyılın sonlarından itibaren İstanbul gibi büyük bir Şehrin hızlı kentleŐmesinden neticesinde tarihte önemli bir yeri olan Bakırköy bölgesi İstanbul için daha da önemli hale gelmiştir. 1924 senesinde ülke sınırlarında kalmış yabancı isimlerin değişimi sırasında aldığı isim Bakırköy olmuştur. Yasal ve idari boyuttaki yapısı 30 Mayıs 1926 tarihli ve 877 sayılı Mülki Teşkilat Kanunu ile ŐekillenmiŐtir.

1984 yılında, ilk olarak 195 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'den sonra 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin deėiŐtirilmesi ile belediye iŐlerinin büyükşehir belediyeleri tarafından takip edilmesi sureti ile kısmen merkezileŐtirilmiŐ ve büyükşehir belediyesine bağlı belediye durumuna getirilmiştir.

Bakırköy belediyesi sınırlarındaki Küçükçekmece Belediyesi 19.06.1987 tarih ve 3392 sayılı 103 ilçe kurulmasına dair kanun ile Bakırköy ilçesi sınırlarından ayrılırken, Avcılar, Bağcılar, Güngören ve Bahçelievler 27.05.1992 tarih ve 3806 sayılı 13 ilçe ve 2 il kurulması hakkında kanun ile belediye sınırlarından ayrılmış ve kendi tüzel kişiliklerine kavuşmuşlardır (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

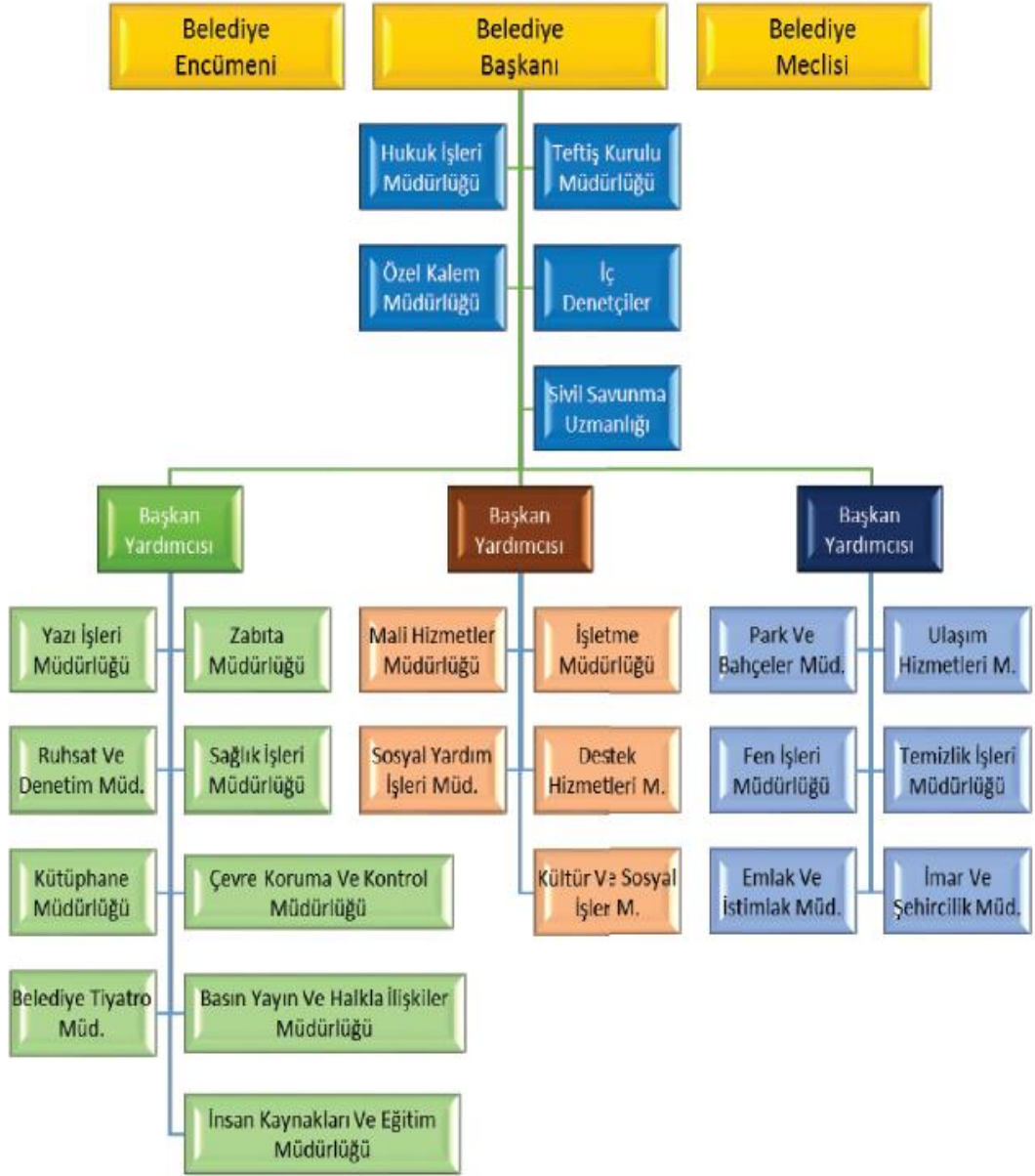
4.2.1 Bakırköy Belediyesi'nin kurumsal yapısı

Bakırköy belediyesi teŖkilat Ŗemasında 2006 yılına kadar 25 müdürlük bulunurken, 5393 sayılı belediye kanunu dayanarak yeni bir düzenleme yapılarak y r rl ge konulan 2006/9809 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ‐Belediye ve Bağlı KuruluŖları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına İliŖkin Esaslar‐ kapsamında C-14 grubunda kalan Bakırköy Belediyesi dokuz tane ana müdürlük ve Meclis kararıyla oluŖturulan diğer müdürlükle olmak üzere toplamda yirmi  c müdürlüğü bünyesinde barındırmaktadır. On adet müdürlük ilgili kararnamede belirtildiği üzere Meclis Kararı ile diğer alt birim olarak müdürlüklere baėlanmıŖtır. Bu doğrultuda ilgili kanun ve mevzuatlar gereği 16.10.2006 tarih ve 80 sayılı Bakırköy belediyesi Meclisi Kararıyla tekrar bir yapılanma sürecine gidilmiŖtir.

5393 sayılı belediye kanununun 49. maddesine istinaden, Norm Kadro İlke ve Standartlarına İliŖkin Esaslar  er evesinde Bakırköy Belediyesi Nüfusuna bağlı olarak C-11 grubunda kalmaktadır. 26.10.2009 tarih ve 1622 sayılı başkanlık makam onayına istinaden belediye bünyesindeki müdürlük sayısı 21 olarak yeniden belirlenmiŖtir. 2010 yılında Sağlık İŖleri müdürlüğü kaldırılarak Veteriner İŖleri müdürlüğü altında  alıŖılması uygun g r Ŗm Ŗt r. Yine 2010 yılında C-11 grubunda yer alan Bakırköy belediyesi turizm adı eklenerek C-13 grubuna dâhil edilmesi deėerlendirilmiŖ ve bu doğrultuda yine 2010 yılında Sağlık İŖleri Müdürlüğü kurularak, Veterinerlik Müdürlüğünün Sağlık İŖlerine bağlanması  ng r lm Ŗ ve veteriner Ŗefliėi olarak Sağlık İŖleri Müdürlüğüne baėlanmıŖtır. 2013 yılında Destek Hizmetleri Müdürlüğü kurulmuŖtur. 2014 tarihinde yine Meclis Kararı ile Sosyal Yardım İŖleri ve Emlak ve İstimlak Müdürlüğü kurulmuŖtur. Bu kurulan müdürlükler çerçevesinde norm kadro dâhilinde yeniden personel ve iŖ i düzenlemeleri yapılmıŖtır (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 48. Maddesi doğrultusunda Bakırköy belediye teŖkilatı kurulmuŖtur. Öncelikle Yazı İŖleri, Mal  Hizmetler, Fen İŖleri ve Zabıta bölümleri bahsi geçen Kanun'un 49. Maddesi yönlendirmesiyle ‐belediye ve bağlı kuruluŖları ile mahalli idare birlikleri norm kadro ilke ve standartlarına dair yönetmelik‐ e göre oluŖturulan müdürlüklerin yer aldığı  rg t Ŗeması aŖaėıda yer almaktadır (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

Şekil 4.2: Bakırköy Belediyesi Teşkilat Şeması

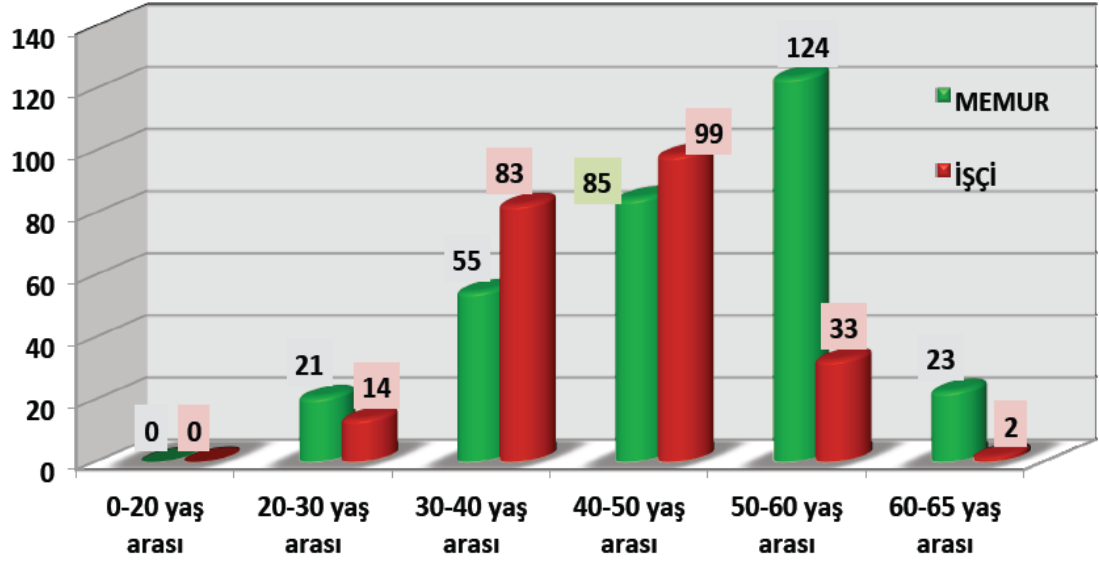
Bakırköy Belediyesi iş görenlerinin 2009–2014 senelerinde çalıştıkları statü ve mevkilerine göre hareketlilikleri aşağıdaki grafikte bulunmaktadır. Çalışan memur rakamlarında 2013’e kadar ciddi bir artış yoktur. Ama 2013 itibari ile alınan memur statüsündeki sözleşmeli personeller nedeni ile sayıda artış tespit edilmiştir. İşçi statüsündeki iş gören azalmış, 2011–2012’de sözleşmeli personelde artış tespit edilmiştir. 2014 yılsonu itibariyle belediyenin mevcut personel sayısı 541 kişidir (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

Çizelge 4.3: Bakırköy Belediye Başkanlığı Personel Dağılımı

Bakırköy Belediye Başkanlığı Personel Dağılımı-(2009-2014)				
Yıl	Memur	Sözleşmeli	İşçi	Toplam
2009	287	0	288	575
2010	269	0	267	536
2011	266	4	251	521
2012	268	31	241	540
2013	296	1	234	531
2014	306	3	232	541

Bakırköy Belediyesi'nin personel yaş dağılımına bakıldığında; 20-30 yaş aralığında 35 personel, 30-40 yaş aralığında toplam 138 personel, 40-50 yaş aralığında toplam 184 personel, 50-60 yaş aralığında 157 personel, 60-65 yaş aralığında ise 25 personel çalışmaktadır (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

Çalışan memur ve işçi personelin ekonomik olarak hayat standartlarını yaşayabilmek adına sosyal devlet anlayışının tam olarak uygulamasının görüldüğü bir kurum olarak çalışan işçi ve memurların sendikal örgütlülükleri bulunmakta olup, her kategoride çalışanların periyodik zamanlarda kurum ile sözleşme imzalayarak ücret politikalarının da iyileşme yapıldığı görülmektedir. Günümüz şartlarında halen asgari ücretin vergi dışı kalması tartışılırken, Bakırköy Belediyesi çalışanlarının ülke genelinde kamu kuruluşu çalışanı olarak ücret politikasında özel sektörde çalışanlardan daha iyi durumda olduğu çok açık söylenebilir.

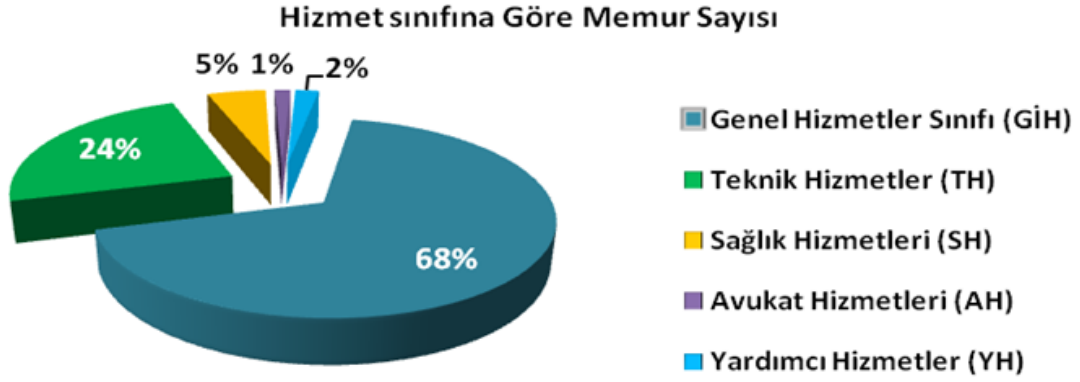
Şekil 4.3: Bakırköy Belediyesi'nin Personel Yaş Dağılımı

Eğitim durumuna göre personel durumuna bakıldığında okur-yazar olmayan 1 kişi, ilkokul mezunu toplam 59 kişi, ortaokul mezunu 53 kişi, lise mezunu 203 kişi, meslek yüksek okul mezunu 60 kişi, lisans mezunu 150 kişi, lisans üstü 15 kişi Bakırköy Belediyesi'nde çalışmaktadır (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

Çizelge 4.4: Personel Öğrenim Durumu

PERSONEL ÖĞRENİM DURUMU ANALİZİ				
	MEMURLAR	ORAN	İŞÇİLER	ORAN
Okur Yazar	0	0,00%	1	0,43%
İlkokul Mezunu	2	0,65%	57	24,57%
Ortaokul Mezunu	13	4,21%	40	17,24%
Lise Mezunu	99	32,04%	104	44,83%
Yüksekokul Mezunu	54	17,48%	6	2,59%
Üniversite Mezunu	126	40,78%	24	10,34%
Yüksek Lisans	15	4,85%	0	0,00%
TOPLAM	309	100,00%	232	100,00%

Hizmet sınıfı bakımından personel çizelgesindeki dağılım; %68 ile Genel Hizmetler, %24 Teknik Hizmetler, %5 oranıyla Sağlık Hizmetleri, %1 Avukat Hizmetleri sınıflarında gerçekleşirken, %2'lik kısım ise Yardımcı Hizmetler kadrosunda bulunmaktadır (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

Şekil 4.4: Hizmet Sınıfına Göre Memur Sayısı

4.2.2 Bakırköy Belediyesi'nin misyonu

Bakırköy Belediyesinin Misyonu; “Bakırköy'deki kişi ve kuruluşlara yönelik, başta eğitim, sağlık, çevre ve bayındırlık alanlarında olmak üzere, yasalarla belirlenen tüm kamu hizmetlerini; katılımcılık, etkinlik, saydamlık, hesap verebilirlik ilkeleri çerçevesinde yürütmek; turistik yerler ve ticari potansiyel gibi zenginlikleri de değerlendirerek, beldenin kaynaklarının bir plan dâhilinde, rasyonel biçimde dağıtımını ve kullanımını sağlayarak halkın yaşam kalitesini ve Bakırköy'ün refah düzeyini yükseltmektir” (Faaliyet Raporu,2013:3).Bu amaca uygun olarak, çağdaş yaşam hakkı her bireyin hakkı olduğunu kabullenmiştir. Bakırköy belediyesi İstanbul ilinin ilk ilçe ve belediyelerinden olduğunu kabul ederek kent yönetiminde deneyim, özgüven ve birikmiş tecrübeye sahip yapısı ile söz konusu amaç ve amaçlara ulaşabilecek yetenek, güç ve liderliğe sahip olduğu düşüncesindedir. Belediye yönetimi Bakırköy ve Bakırköylü olma bilincini ilerleterek ve kent kimliğine benimseyerek belediyeler kapsamında liderliği yeniden ele alma hedefini kabullenmiştir (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

Bakırköy belediyesi kendi tüzel kişiliğini, vatandaşa en yakın hizmet sunma durumunda olan bir tüzel kişilik olarak kabul eden ve gören belediye sosyal siyasetin yerel uygulayıcısı olduğunu ileri söylemektedir.

4.2.3 Bakırköy Belediyesi'nin vizyonu

Bakırköy Belediyesinin Vizyonu, "Hizmet kalitesinden ödün vermeden, en iyi hizmeti sağlayan ve sürdürülebilir kalkınma yolunda liderliği kabul edilen bir kuruluş olmaktadır"(Faaliyet Raporu, 2013: 3).

Şekil 4.5: Bakırköy Belediyesi Vizyonu

4.2.4 Bakırköy Belediyesi'nin stratejik amaçları

Bakırköy Belediyesi'nin stratejik amaçları yukarıdaki Őemada da olduğu gibi yedi baŐlıktan oluşmaktadır. Bunlar sosyal koruma, marka ve  nder kent olma, kurumsal kapasitenin arttırılması, çevrenin korunması, e-belediye, çok kültürlülük ve kentsel yaşamın standardını geliŐtirmektir (Bakırköy Belediyesi, t.y).

Çizelge4.5: Bakırköy Belediyesi'nin Stratejik Amaçları

STRATEJİK AMAÇ-1. SOSYAL KORUMA	
ST.H-1.1.	Sosyal Belediyecilik anlayışımızın bir gereği olarak plan dönemi sonunda mevcut yoksulluğun %30 oranında azaltılması
ST.H-1.2.	İlçe sınırları dahilinde mutlak yoksulluk sınırının altında hane kalmamasını sağlamak
ST.H-1.3.	İlçe sınırları dahilindeki engelli ve diğer dezavantajlı grupları uygun çevre şartlarını ve diğer olanakları sağlamak
ST.H-1.4.	Hayırseverlerin sosyal hizmet ve yardımlara katılımını organize etmek
ST.H-1.5.	Hızlı kentleşmenin getirdiği olumsuz etkileri azaltmak amacıyla kadın sığınma evi, çalışan personel çocukları için kreş, gençlik merkezleri, yaşlılar bakımevi vb. hizmet ve tesislerin yaygınlaştırılması
STRATEJİK AMAÇ-2. MARKA/ÖNDER KENT OLMA	
ST.H-2.1.	Doğumdan ölüme kadar sağlık hizmetleri konusunda örnek belediye olmak
ST.H-2.2.	Eğitimin tüm kademelerine her türlü desteği vererek örnek belediye olmak
ST.H-2.3.	Halkın spor etkinliklerine katılımı konusunda her türlü olanağı sunarak örnek belediye olmak
ST.H-2.4.	Kültürel, sosyal, sanatsal etkinlikler düzenlemek ve her yaşta yurttaşımızın sanat eğitimine katılımını sağlamak suretiyle örnek belediye olmak
ST.H-2.5.	Bakkart projesi kapsamında üye sayısını ve hizmet çeşidini arttırmak suretiyle örnek belediye olmak
ST.H-2.6.	İlgili kurumlara işbirliği içinde güvenli bir kent yaratmada örnek belediye olmak
ST.H-2.7.	Ekonomik, sosyal, kültür ve sanat alanlarında örnek işbirlikleri oluşturarak uluslararası alanda marka belediye olmak
ST.H-2.8.	Belediye mevzuatını iyileştirecek öneriler içeren raporlar sunmak ve yaptığı yayınlarla adından söz ettiren örnek belediye olmak
ST.H-2.9.	Hizmet kalitesini sürdürülebilir hale getirerek örnek belediye olmak
ST.H-2.10.	Marka ve önder kent oluşturacak prestij projeleri gerçekleştirecek örnek bir belediye olmak
ST.H-2.11.	Tiyatromuzun dünya tiyatrosundaki yerini almasını sağlamak
STRATEJİK AMAÇ-3. KURUMSAL KAPSİTİNİN ARTTIRILMASI	
ST.H-3.1.	Belediye hizmetlerini daha iyi ve kaliteli ve zamanında yürütebilmesi için karar verme ve iş süreçlerini geliştirerek birimleri mevzuata ve dünya gerçeklerine uygun bir şekilde 2 yıl içinde organize etmek
ST.H-3.2.	Personelin kapasitesini, verimliliğini, motivasyonunu yükseltmek ve insan kaynakları yönetimini geliştirmek
ST.H-3.3.	Destek hizmetlerini geliştirmek
ST.H-3.4.	Birimler arası koordinasyonu geliştirmek
STRATEJİK AMAÇ-4. ÇEVRENİN KORUNMASI	
ST.H-4.1.	Çevre koruma planı hazırlamak ve uygulamak
ST.H-4.2.	Çevre konusunda ilçe halkının duyarlılığını yükseltmek, katılımını sağlamak ve belediyenin teknik kapasitesini yükseltmek
ST.H-4.3.	İlçemizde çevre kirliliği oluşturan tüm faktörlerin tespitini yapmak ve tespit değerlerini her yıl bir önceki yıla oranla %15 azaltmak
ST.H-4.4.	Geri dönüşüm alanında dünya standartlarını yakalamak
ST.H-4.5.	Mevcut park ve yeşil alanların %50'sini rehabilite etmek, alanları %5 arttırmak, etkili ve rasyonel kullanmak
ST.H-4.6.	Hayvanları korumak, hayvan sevgisini aşlamak, hayvanlardan kaynaklanan olumsuzlukları gidermek
ST.H-4.7.	Alternatif enerji imkanlarından yararlanmak
STRATEJİK AMAÇ -5. E-BELEDİYE	
ST.H-5.1.	Türk Belediyeciliği için örnek, etkin e-belediyecilik uygulamaları geliştirmek
ST.H-5.2.	Sağlıklı çalışan bir yönetim bilgi sistemi oluşturmak
STRATEJİK AMAÇ-6. ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK	
ST.H-6.1.	Bakırköy'ün çok kültürlü yapısını koruyarak banş ve hoşgörü kenti kimliğini pekiştirmek ve dünyaya duyurmak.
STRATEJİK AMAÇ-7.KENTSEL YAŞAMIN STANDARDINI GELİŞTİRMEK	
ST.H-7.1.	Altyapı – üstyapı işlerini teknik standartlara uygun olarak gerçekleştirmek
ST.H-7.2.	İmar planına uygun yaşanabilir bir kent yaratmak
ST.H-7.3.	Halkın doğal afetler konusunda alınacak tedbirler ile yapı denetimi hususlarında broşür, toplantı, seminer vb. yollarla bilgilendirilmesi ve teknik destek sağlanması

4.2.5 Bakırköy Belediyesi'nin hedefi

Bakırköy Belediyesi'nin hedefi; ağdaş, insan odaklı hizmet sunan, halk ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte yerinden yönetim anlayışını esas alarak güvenilir bir ortam yaratmaktır. Aynı zamanda kaliteli hizmet sunumu bazlısosyal belediyeçilik prensibinden hareketle gelecek dönem adına faaliyet üreten, gereksinimleri önemseyen, tüm negatifikleri ortadan kaldıracak alternatif çözümler yaratan ve temel sloganı 'Bakırköy'de Geri Dönüş Yok' prensibinin kabullenmiş bir kuruluş olmasıdır (Faaliyet Raporu, 2013: 3).

Bu amaçla;

- i. Demokrasi ve insan hakları konularında fazlasıyla hassas,
- ii. Kişi başına düşebilecek yeşil alan oranının artmasını sağlayan,
- iii. Kişi başına daha çok sanatsal ve kültürel faaliyetlerin oluşturulduğu,
- iv. Sağlıkta Dünya Sağlık Örgütü kriterlerini yakalayan,
- v. Kentli vatandaşının dünya kriterlerinde eğitim seviyesine ulaşmasına yardımcı olmayı hedefleyen,
- vi. Eğitimli, iş bilgi ve becerisi iyi, gerekli sayıda, işine sadık ahlaki değerleri yüksek, güler yüzlü hizmet prensipli personelin desteğiyle,
- vii. Yeterli araç ve ekipmanlarla yeterli hizmeti olan,
- viii. Birimlerin işbirliği ve uyumunu sağlamış, düzenli işleyen bir hiyerarşik yapıda, bir Bakırköy Belediyesi çalışmaları hedeflenmiştir.

4.3 Bakırköy Belediyesi'nin Genel Hizmetleri

Bakırköy Belediyesi'nin hedefi, hizmetin niteliğinde gerilemeye yer vermeden, en kaliteli hizmeti sağlayan, devamlı bir ilerleme ve kalkınma hedefinde önderliği ve yöneticiliği benimseyen bir kurum ve tüzel kişilik olmasıdır. Bakırköy Belediyesi olarak üstlenilen misyonu harekete geçirebilmek, vizyonu oluşturabilmek amacı ile önem verilmesi gereken temel değerleri şu şekilde sıralanabilir;

- i. *Tarafsızlık*; faaliyet alanında bulunan tarafların eşit muamele görmesi, tüm ayrımcılıktan uzak durulmasıdır.

- ii. *Şeffaflık Ve Hesap Verebilirlik*; belediye faaliyetleri ile ilgili halka rutin aralıklarla bilgi aktarımının sağlanması, kamusal değerlendirme ve denetim kapılarının her daim hazır olmasıdır.
- iii. *Etkinlik*; çalışmaların fayda-maliyet bilinci hesaba katılarak yapılması ve kalifiye çalışanla beraber yapılmasıdır.
- iv. *Katılımcılık*; düzenlemelerin, çalışmaların şekillendirilmesi, bu çalışmaların faaliyete geçmesinde ilgili tarafların görüşlerinin önemsenmesidir.
- v. *İşbirliği*; ilgili ulusal ve uluslararası kurum-kuruluşlarla işbirliği temel alınarak, dayanışma ve destekle çalışılmasıdır.
- vi. *Profesyonellik*; amaçları elde etmek noktasında kamunun çıkarlarına göre hareket edilmesi, sorumluluğun sahiplenilmesi ve hesap verme sorumluluğunun kabul etmesidir.
- vii. *Vatandaş Odaklı Hizmet Anlayışı*; yurttaşların hizmetlere dair getirdiği olumlu ya da olumsuz eleştiriler doğrultusunda düzenleme ve faaliyetlerin tekrar elden geçirilmesidir.
- viii. *Saygı*; çalışma alanlarının kapsamındaki bütün taraflara karşı belli bir saygı, adalet, anlayış prensibi içinde olunması ve ona göre davranılması; farklı fikirlere de değer verilmesi ve sorumlulukların yerine getirilmesinde profesyonelce hareket edilmesidir.
- ix. *Sosyal Belediyecilik*; işi ve kimsesi olmayan vatandaşlara yardımda bulunulması, sosyal dayanışma ve entegrasyonun oluşturulmasıyla sosyo-kültürel çalışmaların yerine getirilebilmesi için lazım olan altyapı yatırımlarının yapılmasını öngören; bireyler ve toplumsal kesimler arasında zayıflayan sosyal güvenlik ve adalet kavramını güçlendirmeye yönelik çalışmalar yapılmasıdır (Bakırköy Belediyesi).

4.4 Bakırköy Belediyesi'nin Sunduğu Sosyal Belediyecilik Hizmetleri

Bakırköy Belediyesi'nin sunmuş olduğu sosyal belediyecilik hizmetleri; sosyal hizmet ve sosyal yardımlar ana başlıkları altında detayları olan, eğitim hizmetleri, sağlık hizmetleri, altmış yaşın üzerindeki verilen huzurevi hizmetleri, kreş hizmetleri kültür ve sanat hizmetleri, spora yönelik hizmetler,

denetim hizmetleri, çevre koruma hizmetleri, yapım hizmetleri ve diğer hizmetler olmak üzere incelenecektir.

4.4.1 Sosyal yardımlar

4.4.1.1 Nakdi yardımlar

Bakırköy Belediyesi, 2014 yılında 519 kişiye temel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri destek BAKKART yardımı, 231 kişiye nakdi yardım olmak üzere toplam 750 vatandaşa yardım yapmıştır. Bakırköy Belediyesi, belediye çalışanlarının ve Bakırköy ilçe sınırlarında bulunan fakirlerin yiyecek gereksinimlerinin sağlanması için de ayrıca nakdi yardım yapmaktadır (Bakırköy Belediyesi, t.y).

4.4.1.2 Yoksullara yemek yardımı

Bakırköy Belediyesi, ilçede bulunan fakirlerin yiyecek gereksinimlerine destek verme noktasında, başta ihtiyaç sahibi vatandaşlar olmak üzere, belediyenin huzurevi ve kreşlerine, ilçe sınırlarında bulunan başka kamu kurumları ve STK'lara, sıcak yemek üretilmesi ve erzak dağıtılmasını sağlamaktadır. 2013 yılında başta ihtiyaç sahibi vatandaşlar ve belediye çalışanları olmak üzere toplam 380.640 öğün, 2014 yılında ise toplam 613.758 öğün yemek dağıtımı yapılmıştır (Bakırköy Belediyesi, t.y).

4.4.1.3 Ramazan ayı iftar yardımı

Bakırköy Belediyesi tarafından Ramazanda fakirlerin ve iftara yetişemeyen, evlerinin dışında olmak durumunda olan kişilerin iftar saatinde yemek yiyebilmeleri için iftar çadırları kurmuş olup, ilçenin çeşitli mahallelerinde sokak iftarları düzenleyerek, 2013 yılında 7.200 öğün yemek dağıtmıştır. Ayrıca ilçedeki ihtiyaç sahibi vatandaşlara 16.500 adet Ramazan erzak kolisi ay boyunca dağıtımı yapılmıştır. 2014 yılında ise Ramazan ayı süresince mobil ile belediyenin uygun gördüğü yerlerde haftanın 5 günü, sabit olarak Fil damında, paket olarak ise Bakırköy Devlet Hastanesi önünde Ramazan ayı süresince ilçe halkına yemek hizmeti verilmiştir. 2014 yılı Ramazan ayı boyunca 13.850 adet Ramazan Erzak kolisi ihtiyaç sahibi vatandaşlara ve belediye personeline dağıtılmıştır (Bakırköy Belediyesi, t.y). Ayrıca bütün dinlere eşit mesafede davranarak, muharrem ayında toplu cem törenleri düzenleyerek alevi vatandaşlara hizmet verirken, Hıristiyan

vatandaşları da unutmayarak sevgi günlerinde ve paskalya bayramlarında cemaatlere aynı özende hizmet vermiştir.

4.4.1.4 Asker maaşı yardımı

Bakırköy Belediyesi, vatani görevini yapan 6 askere 2014 yılında asker maaşı yardımı yapmıştır. Yararlanmak isteyen asker adayları için de yeni başvurular almaktadır (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

4.4.1.5 Hasta bezi yardımı

Bakırköy Belediyesi, 2014 yılında yardıma muhtaç, hasta yatalak ve alım gücü olmayan vatandaşlarına talepleri doğrultusunda ihtiyaçları giderecek hijyen malzeme (hasta bezi vb) yardımı yapmaktadır. (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

4.4.1.6 Eşya ve giyim yardımı

Bakırköy Belediyesi, Bakırköy'de yaşayan vatandaşların kullanmadıkları giysi ve eşyaları toplayarak depolarda muhafaza eder. Eşyaların tamiri gerekiyorsa tamir edilir, giysiler ise temizlenip, ayıklanır, ambalajlanır ve ihtiyaç sahipleri ile paylaşılır.

4.4.1.7 Eğitim yardımı

Bakırköy Belediyesi, Bakırköy'de yaşayan ve maddi sorunlar sebebi ile çocuklarının eğitim masraflarının altından kalkamayan ailelerin, ilkokul, ortaokul ve lisede eğitim gören çocuklarına maddi olarak eğitim yardımı yapmaktadır. 2012-2013 eğitim öğretim yılı, kasım ve mayıs ayları arasında ilk ve ortaokul 752 öğrenci, lîssa 626 öğrenci olmak üzere toplamda 1378 öğrenciye eğitim desteği vermiştir. 2013-20014 öğretim yılının Ekim, Kasım, Aralık aylarında 1389 öğrencinin 764'ü ilk ve ortaokul, 625 ise Lise öğrencisi olmak üzere eğitim yardımı desteği verilmiştir. 2014 yılında ise ilkokulda okuyan 253 öğrenci, ortaokulda okuyan 375 öğrenci ve lisede okuyan 502 öğrenci olmak üzere toplam 1130 öğrenciye eğitim yardımı yapılmıştır.(Bakırköy t.y) Ayrıca her yıl ihtiyaç sahibi ailelerin çocuklarına okul kıyafetleri yardımı yapılmaktadır.

4.4.2 Sosyal hizmetler

4.4.2.1 Servis hizmeti

Bakırköy Belediyesi, ekonomik durumları iyi olmayan ailelerin çocuklarına okul servis hizmeti vermektedir.

Ayrıca farklı nedenlerle şehir dışına taşınmak isteyenlere eşya taşıma için araç desteği sağlamaktadır.

İlçedeki vatandaşların, bütün amatör spor kulüplerinin, okulların, birtakım kamu kurumlarının, kamu faydası için çalışan dernek ve STK'ların şehirde yapacağı hizmetler, geziler, kültürel, eğitim, sosyal ve sportif etkinlikleri için araç tahsis etmiştir (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

İlçenin de kurulan semt pazarına gidecek olan vatandaşlar için ring seferleri düzenleyerek vatandaşların gidiş ve dönüş ulaşımını sağlamaktadır.. (Yeşilköy pazarı, organik Pazar vb)

İlçe sakinlerinin düğün, nişan, gezi programları gibi etkinlikleri için araç temin etmektedir.

Ayrıca çalışanları içinde işe gidiş geliş ulaşımını sağlamaktadır

4.4.2.2 Çamaşırhane ve duş hizmeti

Bakırköy Belediyesi, ilçe dâhilinde evinde çamaşır makinesi olmayan, evsiz vatandaşların kişisel temel temizlik ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla 'duş ve çamaşırhane' hizmeti vermektedir. 2013 yılında belediye tarafından ihtiyaç sahibi olan ilçe vatandaşlarına ait toplam 21.770 kg kişisel eşyalarının yıkanması hizmeti sunulmuştur. Ayrıca evsiz vatandaşlar ile kimsesiz sokak çocuklarının çamaşır temizlik ve duş ihtiyacı hizmeti vermekte olup, bu hizmetten 2013 yılında 1.859 kişi faydalanmıştır (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

4.4.2.3 Toplu sünnet hizmeti

İlçe sakinlerinden ekonomik gücü olmayan ailelerin çocuklarına Sünnet kıyafetleri dağıtılmış, Eyüp Sultan ziyareti gerçekleştirilmiş, anlaşmalı hastanelerde hijyen şartlarda sünnetlerini yapılmıştır. Kültürel anlamda da ise geleneklere uygun olarak çocuklara Atatürk Spor ve Yaşam Köyü'nde Sünnet şöleni organizasyonu yapılmıştır (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

4.4.2.4 Cenaze hizmeti

Bakırköy Belediyesi, ilçe vatandaşlarının ihtiyaçları doğrultusunda, il dışı ve içine ücretsiz cenaze nakilleri gerçekleştirilmektedir. Bununla beraber cenaze sahiplerine de ulaşım hizmeti amacıyla toplu taşıma araçları da cenaze anında tahsis edilmektedir (www.bakirkoy.bel.tr). Ayrıca cenaze evlerine talep doğrultusunda yemek göndermektedir (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

4.4.2.5 Huzurevi ,yurt ve kreş hizmeti

Bakırköy Belediyesi, altmış yaş üzeri olup, kalacak yeri olmayan veya ihtiyaç sahibi olan ilçe sakinlerine sembolik ücretlerle huzurevi hizmeti vermektedir. Ayrıca aileleri Şehir dışında olan  niversiteli kız öğrencilere bedelsiz olmak üzere yurt hizmeti vermektedir. 2013 yılında kız yurdundan 165  ğrenci faydalanmıştır.Kurum çalışanlarına yönelik ve aynı zamanda çalışan anne ve babaların çocuklarının yararlanabileceği ocuk evlerinden 2013 yılında; Barış Manço ocuk Evi'nden 80 ocuk, Osmaniye Zübeyde Anne ocuk Evi'nden 100 ocuk yararlanma imkânı bulmuştur. Eğitimi ve öğrencileri birbirleri ile tanıştırma ve kaynaştırmayı amaçlayan Bakırköy belediyesi Barış Manço ocuk Evi'nde işitme engelli öğrencilerle diğer öğrencileri kaynaştırma yolunda gözle görülebilir bir ilerleme kayıt edilmiştir. Ayrıca,  lk  Adatepe ocuk Evi'nde bedensel engelli öğrencileri de diğer öğrencilerle kaynaştırma çalışması 2014 yılı itibari ile başlatılmış ve 2013 yılı bütünü ile 80 ocuk yararlanmıştır. Bunların yanında, 2013 yılının eylül ayında hizmet sunmaya başlayan Muazzez İlmiye ığ ocuk Evi'nde 2013 yılı sonuna kadar 80 ocuk yararlanmış ve halen hizmet sunmaya devam etmektedir. Yine 2013 yılında hizmet sunmaya başlayan Hasan Ali Yücel ocuk Evi'nde yıl sonuna kadar 60 ocuk yararlanmıştır. (Bakırköy Belediyesi, t.y).(www.bakirkoy.bel.tr).

4.4.2.6 Engellilere yönelik hizmetler

i. Kesintisiz Ulaşım Hizmeti

Bakırköy Belediyesi ilçesi bünyesinde yaşayan engelli vatandaşların rahat ve kesintisiz ulaşım kolaylığını sağlamak, tüm sıkıntılarınıozmek hedefindedir.

ii. Sesli Kütüphane Hizmeti

Bakırköy Belediyesi, engelli vatandaşlara sesli kütüphane hizmeti vermektedir. Bakırköy Belediyesinin 400  yesi bulunan Görme Engelliler Sesli Kütüphanesinden 2013 yılında 1200 kişi, 2014 yılında 120 kişi faydalanmıştır.

iii. Alfabe Kursu

Bakırköy Belediyesi, 2013 tarihinde itibaren haftada iki gün olmak üzere görme engelli üyelere Braille Alfabe kursu vermiştir. 2014 yılında ise 6 görme engelli vatandaşa Brail Alfabe kursu vermiştir.

iv. Fizik Tedavi Hizmeti

Bakırköy Belediyesi, Engelsiz Bakkart  yesi olan engelli vatandaşlara fizik tedavi hizmeti vermektedir. 2013 yılında 925 engelli vatandaşlara 4.156 seans fizyoterapi hizmeti, 4.200 seans hidroterapi hizmeti verilmiştir. 2014 yılında ise 1600 seans fizyoterapi hizmeti, 1408 seans hidroterapi hizmeti olmak üzere 222 kayıtlı hastaya hizmet verilmiştir (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

v. Kamp Ve şenlikler

Bakırköy Belediyesi, 2013 yılında 3. Engelliler Termal Kampı düzenlenmiştir. Aynı yıl engelliler, dezavantajlı gruplar ve onların refakatçileri ile 08-18 yaş grubu aralığındaki  ocuk ve gençlere  cretsiz “Yaz Spor ve Kültür Kampı” düzenlenmiştir. Kampa 2400  ğrenci katılırken, engelliler ve aileleri de kampa dahil edilmiştir. Ayrıca 2013 yılında engelliler ve ailelerinin de olduğu Kapalı Yüzme Havuzu’nda 700 kişi ile “Engelliler Su şenliği” etkinliği yapılmıştır (www.bakirkoy.bel.tr).

Bakırköy belediyesinin her yıl düzenlemiş olduğu Engelliler Termal Kampı Projesi yoğun ilgi görmektedir. Öncelikle Bakırköy halkına bu hizmeti sunan belediye diğer ilçeden gelen engelli yurttaşlara da hizmet sunma çabasındadır.   günlük Periyotlarla engelli yurttaşları kampa götüren belediye bu projenin yoğun ilgi görmesinden yeni farklı projeleri de hayata geçirmişlerdir. Bu projelerden bir tanesi Engelli yurttaş ve ailelerini yaz mevsiminde Fethiye’ye tatile götürmek olmuştur. Bakırköy belediyesi sadece 2013 yılında 740 engelli yurttaşı ailesi ile birlikte termal kapma g t rm ştir. Bu kampın planlaması ise, dört dönemde   günlük tatillerle dört yıldıztlı otelde termal kamp yapılmasına yönelik, ulaşım

dâhil üç öğün yemekleri ve diğer tüm ihtiyaçlarının Bakırköy belediyesi tarafından karşılanmıştır. Yarı olimpik termal havuzlarda uzman eğitimcilerle engelli çocuklar yüzme eğitimi almış ve gönüllerince eğlenme imkânı bulmuşlardır (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

4.4.2.7 Eğitim hizmetleri

Bakırköy Belediyesi'nin sunmuş olduğu eğitim hizmetleri; eğitim yardımı, yurt hizmeti, staj hizmeti, gençlere dersane hizmeti, kütüphane hizmeti, kitap toplama ve dağıtım hizmeti ve internet ve ödev hizmeti olmak üzere altı başlık altında incelenecektir.

Staj hizmeti

Bakırköy Belediyesi, Bakırköy Gençlik Eğitim Merkezi (BAKGEM) kapsamında, eğitime destek vererek gerekli hizmet gerçekleştirmiş, Bakırköy sınırlarında ikamet eden yardıma muhtaç öğrenciler ve işitme engelliler öncelikli olmak üzere, eğitimde başarıya ulaşmaları için gerekli dersane ve desteği vermiştir.

Ortaöğretim öğrencilerinden staj yapmakta zorunlu olanlara staj ücretli, belediye bünyesinde staj yapan yüksekokul ve lisans öğrencilerine ise ücretsiz yaptırılmaktadır. (www.bakirkoy.bel.tr).

Kütüphane hizmeti

Vatandaşların internet kullanım kolaylığı sağlamak ve kitap okumalarını kolaylaştırmak adına "Kütüphane ve İnternet Evi" açılmıştır.

Kütüphane Müdürlüğü bugünden geleceğe köprü oluşturmak ve kurum çalışmalarını halka iletmek, halkımızın kültür ve bilinç seviyesini yükseltmek amaçlı kurulmuştur. Kütüphane bağış yolu ile temin edilen kitapları kayıt altına alarak, halkımızın hizmetine sunmaktadır.

Ayrıca, herhangi bir sebepten dolayı kütüphaneye gelemeyen vatandaşlar için Bakırköy Belediyesi, resmi internet sitesinden 'kitabınız kapınızda' hizmeti ile istenilen kitabı görevli personel ile evlere veya işyerlerine göndermektedir. Bakırköy Belediyesi resmi internet sitesindeki kitap listesinde toplam 5218 adet kitap bulunmaktadır. 2014 yılı içerisinde 964 kitap "Kitabınız Kapınızda" projesi kapsamında adreslere gönderilmiştir (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

Kitap toplama ve dağıtım hizmeti

Bakırköy Belediyesi Kütüphane Müdürlüğü, Bakırköy ilçesinde yaşayan vatandaşların ellerindeki, bağışlamak istedikleri, kitapların toplanması amacıyla Muhtarlık binalarının civarlarında kurulmak üzere, 14 adet kitap toplama kumbaraları kurarak vatandaşların hizmetine sunmuştur.

Bakırköy Belediyesi Kütüphane Müdürlüğü tarafından 2014 yılında kitap yardımı yapılan yerler ise aşağıda listesi belirtilmiştir (Bakırköy Belediyesi, t.y.)

Çizelge 4.6: Kitap Yardımı Yapılan Okullar

Yardım Yapılan Yer	Tarih	Açıklama
Esenler Erdoğanlar İlköğretim Okulu	26/10/2014	2 koli 60 adet kitap
Kahramanmaraş'ın Andıran İlçesi	20/10/2014	2 koli 75 adet kitap
Sakarya Karasu İlköğretim Okulu	12/10/2014	4 koli 150 adet kitap
Ibni Sina İlköğretim Okulu	06/10/2014	8 koli 300 adet ansiklopedi
Ahmet Hamdi Tanpınar	28/09/2014	2 koli 50 adet kitap
Liseye hazırlanan öğrencilere	10/09/2014	110 liseye hazırlık kitabı
Üniversiteye hazırlanan öğrencilere	15/08/2014	130 Üniversiteye hazırlık kitabı

İnternet ve ödev hizmeti

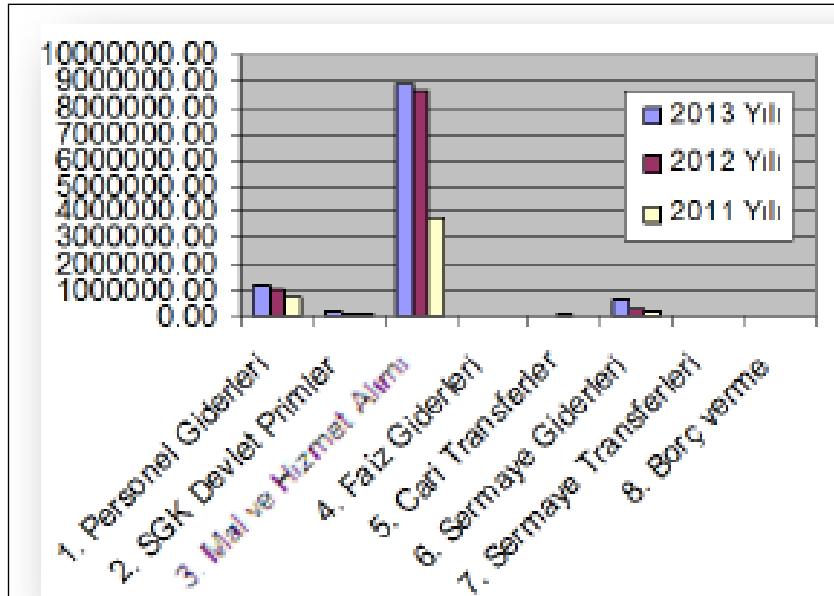
Bakırköy Belediyesi, evinde internet olmayan çocukların ödevlerini yapabilmeleri İnternet Evi'nde internet desteği vermektedir. Öğrenciler burada, istedikleri araştırmaları ve ödevlerini interneti ve kitapları kullanarak yapabilmektedir. Ayrıca üniversite öğrenci kulüpleriyle anlaşma yapılarak hafta içinde ilkököl, ortaokul ve lise üniversite öğrencilerinin derslerinde yardımcı olunmaktadır. Öğrenci velilerinin takdirle karşıladığı ve oldukça memnun oldukları bu projenin gün geçtikçe öğrenci sayısının artmaktadır. Dönem sonunda üniversiteli eğitimcilerle katılımından dolayı katılım ve teşekkür sertifikaları verilmektedir. Bu projede verilen hizmetten birçok öğrenci faydalanmıştır.

Ayrıca, 2013 yılı Ocak ve Aralık ayları arasında 'Abla Kardeş Projesi' çerçevesinde Kütüphane Müdürlüğü'ne gelen ilkököl öğrencilerine, misafirhane öğrencilerince her gün nöbetleşerek kaynak araştırma ve ödevleri konusunda yardımcı olmuşlardır.

4.4.2.8 Sağlık hizmetleri

Bakırköy Belediyesi, ihtiyacı olan vatandaşlara halk eczanesinden her türlü ilacı ücretsiz olarak dağıtmaktadır. Dağıtılan bu ilaçlar bağış yoluyla toplanan kullanım tarihleri geçmemiş ilaçlardır. Halk eczanesinde deneyimli ve sertifikalı uzman kişiler çalışmakta olup, titiz bir çalışma ile hizmeti yerine getirmektedirler. Bu hizmet hem ilaç israfının önüne geçilmesinde bir çalışma olup, hem de alım gücü olmayan kişilerin sağlık sorunlarının çözülmesinde destek olmaktadır.

2013 yılı faaliyet raporuna göre sağlık hizmetlerine her sene daha fazla bütçe ayrılmaktadır. Tablo'da görüldüğü üzere bu gider kalemlerini personel, SGK devlet primleri, mal ve hizmet alımı, faiz giderleri, cari transferler, sermaye giderleri ve borç verme oluşturmaktadır. Giderler arasında açık ara ile hizmet alımları bütün kalemlerden yüksektir. Dolayısıyla sağlık için ayrılan ödenek doğrudan vatandaş odaklı olup, halk sağlığı önemsenmiş durumdadır.

Şekil 4.6: Bakırköy Belediyesi Sağlık Hizmet Giderleri

Bakırköy Belediyesi, 2014 yılı faaliyet dönemi içerisinde sunmuş olduğu sağlık hizmetlerinin verileri türleri itibariyle tablolar halinde sunulmuştur.

Çizelge 4.7: Verilen Sağlık Hizmetleri ve Kişi Sayısı

Sağlık Hizmetleri	Kişi Sayısı
Sağlık Birimleri hekim muayenesi yapılan kişi sayısı	43.364
Tıp Merkezinde uzman hekim muayenesi yapılan kişi sayısı	79.751
Tıp Merkezi Fizik Tedavi Ünitesi muayene ve tedavi yapılan kişi sayısı	9.249
Tıp Merkezi Fizik Tedavi Ünitesi Rehabilitasyon yapılan kişi sayısı	253
Sağlık Birimlerinde ve Tıp Merkezinde hemşire sağlık hizmetinden (enjeksiyon, pansuman vb.) faydalanan kişi sayısı	17.723
Laboratuvar Hizmetlerinden faydalanan kişi sayısı (232.790 adet tetkik yapılmıştır.)	9.576
Görüntüleme Hizmetlerinden faydalanan kişi sayısı	15.320
Odyometre Hizmetinden faydalanan kişi sayısı	1.149
Sağlıklı Yaşam Hizmetlerinden(obeziye ve sigara bırakma danışmanlığı, diyetisyen ve beslenme sağlığı hizmetleri, aletli egzersiz) faydalanan kişi sayısı	5.246
Halk Eczanesi'nde ilaç verilen kişi sayısı(5.539 kalem ilaç verilmiştir.)	2.378
Halk Eczanesi'nde ilaç verilen kurum sayısı(145 kalem ilaç verilmiştir.)	1
Halk Eczanesi'e ilaç bağışlayan kişi sayısı	1.869
Portör Laboratuvar Hizmetlerinden faydalanan kişi sayısı	874
Portör Röntgen hizmetinden faydalanan kişi sayısı	1.305
Rapor(işe giriş öncesi sağlık raporu, havuza giriş raporu, kan grubu) verilen kişi sayısı	825
Ambulans Hizmetlerinden faydalanan kişi sayısı	12.970
Evde Yardımcı Sağlık Hizmetlerinden faydalanan kişi sayısı	6.181

Ağız ve diş sağlığı hizmetleri

Çizelge 4.8: Verilen Ağız ve Diş Sağlığı Hizmetleri

Ağız ve Diş Sağlığı Hizmetleri	Kişi Sayısı
Sağlık Birimlerinde diş muayenesi - tedavisi hizmetlerinden yararlanan kişi sayısı	13.678
Çocuk Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinde diş muayenesi ve tedavi yapılan çocuk sayısı (21.715 adet işlem uygulanmıştır)	21.067
Çocuk Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinde psikolog desteği verilen çocuk sayısı	598
Çocuk Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinde sunulan görüntüleme hizmeti sayısı	1.157

Sokak hayvanlarına yönelik hizmetler

Çizelge 4.9: Sokak Hayvanları İçin Verilen Hizmetler

Sokak Hayvanları Geçici Bakımında sunulan hizmetler:	
Tedavi	15.867
Aşılama	784
Kısırlaştırma	768
Mikroçip	838
Sahiplendirme	192
Kamu ilaçlama hizmeti sayısı	269
Ücretli ilaçlama hizmeti sayısı	250
Ücretsiz ilaçlama hizmeti sayısı	637
Rögar ilaçlama hizmet sayısı	18.829
Çöp Konteyneri ilaçlama hizmeti sayısı	7.452
Izgara ilaçlama hizmeti sayısı	14.460
Pazar yeri ilaçlama hizmet sayısı	159
Barınak ilaçlama hizmeti sayısı:	19

Hasta nakil hizmeti

Bakırköy Belediyesi, ilçede yaşayan sakinleri için hasta nakil başvurusu yapan vatandaşlarına hasta nakil hizmeti vermiştir.

4.4.2.9 Kültür ve sanat hizmetleri

Bakırköy Belediyesi'nin kültür ve sanat hizmetleri; kurslar, kongreler, sergiler, tiyatrolar, açılış ve galalar, festivaller ve şenlikler, organizasyonlar ve fuarlar, gösteriler, konserler, paneller ve kültür gezileri olmak üzere on bir aşlık altında incelenecektir.

Kurslar

Bakırköy Belediye Başkanlığı Kütüphane Müdürlüğü bütün BAKKART'lılara herhangi bir ücret talebi olmadan resim kursları vermektedir. Kurs kayıtları eylülde yapılmaktadır. Kurs haziran bitimine kadar devam etmektedir. Bu kurslar çocuklar için 1, büyüklere için ise 3 senedir. Kursiyerler yaşları ve yeteneklerine yakın kişilerin olduğu gruplarda ders almaktadırlar. Çocuklar için 07 - 17 yaş, büyükler için ise 18 ve sonrasıdır.

2013 yılında Resim Atölyesi'nde çocuk ve yetişkinlere resim kursu düzenlemiştir. Bu kurs programına toplam 3.862 kişi katılmıştır.

2013 yılında Sinema ve Fotoğrafçılık Atölyesi'nde toplam 160 kişiye kurs verilmiştir.

Her yılın dönem sonunda yetişkin gruplara mevcut belediye sergi salonlarında çalışmalarını gösterme şansını vererek, sanatsal çalışmalarda kendilerini göstermelerini sağlamaktadır. Çocuk gruplarına da ise her 23 Nisan Çocuk Bayramı'nda çalışmalarını gösterme şansını vermektedir.

Kongreler

Dünyanın en önemli 6 felsefecisinin katılımıyla 27 Nisan - 28 Nisan 2013 tarihlerinde "Yeni Özgürlük ve Özne biçimleri konulu" felsefe kongresi düzenlenmiştir.

Sergiler

Bakırköy Belediyesi Sanat Evi ve Kent Müzesi'nde 2014 yılı içinde aşağıdaki verilen resim sergileri gerçekleştirmiştir.

Çizelge 4.10: 2014 Yılında Yapılan Resim Sergileri

*17.01.2014 – 18.01.2014	Büyük Ressam Burhan DOĞANÇAY anısına Resim Sergisi
*19.01.2014 – 19.01.2014	Irmağın Kedi Rüyası
*25.01.2014 – 31.01.2014	Barış için Atatürk Sergisi
*01.02.2014 – 08.02.2014	Mesut UCATENİK Kişisel Resim Sergisi
*14.02.2014 – 16.02.2014	Arzu YILDAN Kişisel Resim Sergisi
*22.02.2014 – 28.02.2014	Belis GÖNCÜOĞLU Kişisel Resim Sergisi
*01.03.2014 – 02.03.2014	Bilgensu BEYAZ Kişisel Resim Sergisi
*08.03.2014 – 13.03.2014	Ece Gözde GÖZÜKARA – Gül ÜNLÜÇAY Kişisel Resim Sergisi
*14.03.2014 – 21.03.2014	Alya POLAT Kişisel Resim Sergisi
*22.03.2014 – 28.03.2014	Perim Naz ve Togan Kaan ALPDOĞAN Kişisel Resim Sergisi
*30.03.2014 – 03.04.2014	Resim ve Çini Sergisi
*04.04.2014 – 11.04.2014	Sibel Melek ARAT Kişisel Resim Sergisi
*12.04.2014 – 19.04.2014	Fatma BOĞ Kişisel Resim Sergisi
*20.04.2014 – 26.04.2014	Dört Yıldız Resim Sergisi
*27.04.2014 – 04.05.2014	Derin Deniz YAZICI Kişisel Resim Sergisi
*07.05.2014 – 14.05.2014	Filiz HALİLAGAOĞLU Resim ve Mozaik Sergisi
*15.05.2014 – 22.05.2014	Neşem HAKAN Kişisel Resim Sergisi

Bakırköy Belediyesi'nde ayrıca Çetin Emeç sergi salonunda “Ahşabın Hat Sanatıyla Buluşması” adlı Durmuş Turanoğlu sergisi, Belediye kursiyerlerinin İspirtohane Kültür Merkezinde yılsonu sergisi, Botanik Parkta Atölye “Ben Bir Ceviz Ağacıyım” Uluslararası posta sanatı sergisi, Bakırköy Belediyesi kursiyerlerinin “Kadınlarımız” konulu resim sergisi ve Çetin Emeç sergi salonunda “Ahşabın Hat Sanatıyla Buluşması” adlı Durmuş Turanoğlu sergisi düzenlenmiştir (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

Tiyatrolar

Bakırköy Belediyesi Tiyatro Müdürlüğü bünyesinde 2014 yılında sahnelenen oyunlar aşağıda gösterilmiştir.

Çizelge 4.11: 2014 Yılında Sahnelenen Tiyatro Oyunları

TIYATRO MÜDÜRLÜĞÜ		
SAHNELENEN OYUNLAR VE YÖNETMENLERİ		
	OYUN ADI	YONETMEN
1	KÜLHANBEYİ MÜZİKALİ	KEMAL BAŞAR
2	HAYVAN ÇİFTLİĞİ	EMRAH EREN
3	SOKAK KIZI IRMA	HALDUN DOMEN
4	ŞIŞMAN DOMUZ	KADRİYE KENTER
5	ROMEO VE JULIET	MEHMET BİRKİYE
6	KAÇ BABA KAÇ	HALDUN DORMEN
7	AZİZCE	MURAT KARASU
8	SIKIYONETİM	TURGAY KANTÜRK
9	GUNEŞİN ÇOCUKLARI (Ç.O)	AYTEKİN OZEN
10	ÜÇ KUŞ KARDEŞ (Ç.O)	GÜLCE UĞURLU
11	BENİM GÜZEL PABUÇLARIM (Ç.O)	MERT ASUTAY

Bakırköy Belediyesi'nde ayrıca Devlet Opera ve Balenin Leyla Gencer Opera ve Sanat Merkezinde “Lüküs Hayat” oyunu, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramında çocuklar için “Üç Kuş Kardeş” ve yetişkinler için “Azizce” oyunu gösterilmiştir.

Açılışlar ve galalar

Bakırköy Belediyesi'nde 2014 yılında Nar Taneleri Sahnesi Tiyatro Topluluğunun, Bir Ezginin Yazgısı oyun galası ve Yunus Emre Kültür Merkezi, Müşfik Kenter Sahnesi'nde “Romeo Juliet” oyunu galası yapılmıştır.

2013 yılında Ataköylü vatandaşların samimi ve rahat bir ortamda apartman toplantıları için Ataköylüler Evi, açılmıştır. BAKKART sahibi olanların da birçok avantajdan yararlanacağı bu mekânda, bir şeyler içerken okuma yapabilecekleri, sıcak sohbet ortamlarının oluşabildiği ve yakalanabildiği, televizyon izleyerek zaman geçirebildikleri, apartman toplantılarını yapabildikleri gerekli durumlarda yaş günü partilerine ev sahibi yapacak eşsiz bir ortama kavuştu. Ataköylüler Evi, Yeşilköy'deki Bakırköy Belediyesi Sanat Evi ve Kent Müzesi Kafeteryasında verilen hizmet ücretsizdir.

Festivaller ve şenlikler

Belediye Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü organizesinde gelenekselleşen 13. Uluslararası Bakırköy Kültür ve Sanat Festivali' Fildamı Kültür ve Sanat Merkezi'nde düzenlenmiştir.

Gelenekselleşen Yeşilköy festivali, her yıl “Bakırköy Belediye Başkanlığı Geleneksel Uluslararası Halk Dansları Festivali” adı altında gerçekleşmiştir.

Bakırköy Belediyesi'nde 2014 yılında ise Botanik Parkta “23 Nisan Çocuk Festivali”, Leyla Gencer Opera ve Sanat Merkezinde II. İstanbul Süryani Kültür Festivali gerçekleştirilmiştir.

Bakırköy Belediyesi'nde 2013 yılında ‘Kamp Ailesi Buluşuyor’ yeni yıl kutlaması 2500 kişinin katılımı ile düzenlenmiştir. ‘Roman Şenliği’ 700 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 2. Geleneksel Uçurtma Şenliği “Sevgimizi Uçuralım Göklerde” ve ‘Bilim Şenliği’ gerçekleştirilmiştir.

Organizasyonlar ve fuarlar

Kültür öğretilerinin kaybını engellemek, farklı devletler dengelen misafirlere kültürümüz ve tarihi mirasımızın tanıtımı hedefi ile gelenekselleştirilen ‘Bakırköy Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali’ ilçenin en önemli organizasyonlarından.

Haziran – Temmuz – Ağustos ayları haricinde her ay, haftanın Salı – Perşembe günleri sağlık, kültür ve güncel 44 ayrı konuda ‘Yaşam Rehberliği’ toplantıları gerçekleştirilmiştir.

19 Mayıs'da Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı ve 1 Ekim'de ‘Dünya Yaşlılar Günü’ Organizasyonu yapılmıştır.

Kadına yönelik şiddete ‘Dur!’ demek için düzenlenen ‘Kadına Yönelik Şiddet ile Uluslararası Mücadele Günü’ organizasyonu Bakırköy Belediyesi tarafından gerçekleştirilmiştir.

Engelliler Koordinasyon Birimi, 2013 yılında engelsiz bir yaşam için “EYAF EXPO” fuarına katılmıştır.

Gösteriler

Bakırköy Belediyesi, Birkültürşehri olan Bakırköy'de 2014 yılında II. İstanbul Süryani Kültür Festivali, Leyla Gencer Opera

ve Sanat Merkezinde Çevre konulu kukla gösterisi, Leyla Gencer Opera ve Sanat Merkezinde, 4. Uluslararası İstanbul Bale Yarışması ve Festivali kapsamında “Bach Alla Turca” dans gösterisi ve Leyla Gencer Opera ve Sanat Merkezi’nin Bolşoy Tiyatrosu’nda opera ve bale gösterisi gerçekleştirilmiştir.

Konserler

2013 yılında 30 Ağustos Zafer Bayramı nedeni ile ve Cumhuriyet Bayramı’nın 90. yıl kutlamaları kapsamında Atatürk Spor ve Yaşam Köyü’nde konserler düzenlenmiştir.

Bakırköy Belediyesi 2014 yılında Yunus Emre Kültür Merkezi’nde halka açık konser, 5. Uluslararası İstanbul Opera Festivali kapsamında, Leyla Gencer Opera ve Sanat Merkezinde “Birjan ve Sara” operası gerçekleştirilmiştir. Leyla Gencer Opera ve Sanat Merkezinde “Sistema Europa Gençlik Orkestrası” 8 farklı ülkeden 200 çocuğun aynı sahnede buluşmasını sağlamıştır. Yine Leyla Gencer Opera ve Kültür Merkezinde 15 Operacının katıldığı 17. Türksoy opera günleri yapılmıştır. 10 Kasım’da “Atatürk’ü Anma Konseri” Leyla Gencer Opera ve Sanat Merkezi’nde gerçekleştirilmiştir.

Paneller

Bakırköy Belediyesi 2014 yılında Toplumsal Uzlaşma Paneli, Yunus Emre Kültür Merkezi Müşfik Kenter Sahnesinde, “Meme Kanseri Karşı Tetikte Olun” paneli, “Atatürk Ve Cumhuriyet” Konulu panel ve Uğur Dündar’la “Halk Arenası” programı gerçekleştirilmiştir.

Belediye Başkanlığınca düzenlenen “RAMAZAN ETKİNLİKLERİ” kapsamında 28 Haziran 2014 tarihinden başlayarak Ramazan ayı boyunca (30 gün) Sanatçı Konserleri ve Orta Oyunları, geleneksel gösteri sanatları, çocuk eğlenceleri ve birçok sayıda Ramazan etkinlikleri programı düzenlenmiştir.

Kültür Gezileri

Bakırköy Belediyesi, 2013 yılında Çanakkale Zaferi’nin 99. yılını nedeniyle 5000 kişi ile 5 hafta boyunca devam eden Çanakkale Şehitliği Ziyareti gerçekleştirilmiştir. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamaları nedeniyle “Tut Elimden Bayramımız Olsun” sloganıyla yola çıkan belediye

olarak, Ata'mızın çocuklarımıza armağan ettiği bu özel gün için Anıtkabir Ziyareti ve Çelenk Koyma Töreni düzenlemiştir. Belediyemiz tarafından kandillerde türbe ve cami ziyaretleri gerçekleştirmiştir. 3000 kişinin katılımıyla 'Konya Mevlana Ziyareti' gerçekleştirmiştir.

4.4.2.10 Spora yönelik hizmetler

Bakırköy Belediyesi'nin spora yönelik hizmetleri; yaz kampı, kapalı yüzme havuzu, spor salonu ve turnuvalar olmak üzere dört başlık altında incelenecektir.

Yaz kampı

Bakırköy Belediyesi, 2013 yılı içerisinde Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından organize edilen 08 – 18 yaş aralığındaki görme, işitme, bedensel ve zihinsel engelliler için 'Yaz Kampı' düzenlemiştir. 2 Haziran – 13 Ekim tarihleri arasında Muğla'nın Fethiye ilçesinde gerçekleşen organizasyonda, engellilerin kültürel ve sportif amaçlı faaliyetlerde daha aktif hale getirilerek, sosyalleşmesi amaçlanmıştır. Proje kapsamında 7 şer tam günlük 19 devre halinde düzenlenen yaz kampına, 2.565 çocuk ve genç katılmıştır. Belediye olarak, katılımcıların gidiş – dönüşü sağlanmıştır. Ayrıca kampa bir engelli araç tahsis edilmiş ve projenin 19. hafta sonunda engelli vatandaşların ulaşımına destek olunmuştur.

Kapalı yüzme havuzu

Bakırköy Belediyesi, kapalı yüzme havuzunda yüzme sporuna yönelik hizmet vermektedir.

2013 yılı içerisinde Kapalı Yüzme Havuzunun 3.150 kişi kayıt yaptırmıştır. Kayıtlı üyeler; kulüp, kurum ve okullar dahil olmak üzere toplam 4.300 olup, havuzun kullanım seansı 58.150'dir. Saunadan ise 2.268 kişi 27.150 seans yararlanmıştır. Havuzu 1.250 kişi olarak ücretsiz (60 yaş üstü-engelli) kullanmış, 2.295 kişi ise aktif ve ücretli bir şekilde havuza devam etmiştir. Aynı yıl 'Havuz Çocuk Kurs Programı'na 8 dönem boyunca toplam 280 çocuk katılmıştır. 'Havuz Yetişkin Kurs Programı'ndan 6 dönem boyunca 3 grup 160 kişi şeklinde yararlanmıştır. Ayrıca kapalı yüzme havuzundan kulüp, kurum ve vakıflar bünyesindeki belli kuruluşlar da faydalanmıştır.

2014 yılında ise kapalı yüzme havuzunun üye sayısı 3725 kişidir. Kulüp, kurum ve okullar da içinde olmak üzere 4427 kayıtlı üye, 70342 seans havuzu

kullanmıştır. 2014 yılında 60 yaş üstü engelli 432 ücretsiz, 2591 kişi de ücretle aktif bir şekilde devam etmiştir. Ayrıca yüzme Çocuk Kurs programından 6 dönem toplam 248 çocuk, Yetişkin Kurs programından 4 dönem toplam 55 kişi yararlanmıştır. Aynı yıl havuzdan 2013 yılında olduğu gibi kulüp, kurum ve vakıflar bünyesindeki belli kuruluşlar da yararlanmıştır.

Spor salonu

2013 yılında kulüp, kurum, okul, grup ve kurs olarak 24.200, 2014 yılında 30.083 kişi kapalı spor salonundan yararlanmıştır.

Turnuvalar

Bakırköy Belediyesi 2013 ve 2014 yılında çeşitli turnuvalar gerçekleştirmiştir.

2013 yılında voleybol karşılaşması, suni çim sahada futbol turnuvası, Tenis Cafe’de tavlâ ve tenis turnuvası gerçekleştirmiştir. Yeşilköy Sanat Evi’nde “2013 İstanbul Takımlar Dostluk Satranç Turnuvası” düzenlenmiştir. Kapalı spor salonunda İstanbul “Uluslararası Aikido Semineri” 744 sporcunun katılımı, ITF’nin (international Tennis Federasyonu) düzenlemiş olduğu ‘Tenis Turnuvası’ 350 yarışmacının katılımı, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nün düzenlediği ‘Liseler Arası Basketbol Turnuvası’ 93 kişinin katılımı, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nün düzenlediği ‘Liseler Arası Voleybol Turnuvası’ 163 kişinin katılımı gerçekleştirilmiştir.

2014 yılında Bakırköy Kaymakamlığı tarafından düzenlenen okullar arası futbol ve basketbol turnuvası 2673 öğrenci katılımı, Gençlik ve Spor Bakanlığı İstanbul İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü tarafından düzenlenen Türkiye Okullar arası Bocce Turnuvası 300 sporcu ve 1500 seyircinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

4.4.2.11 Denetim hizmetleri

Bakırköy Belediyesi’nin denetim hizmetleri; 2872 sayılı çevre kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında yapılan denetimlerle ekolojik pazar denetimi olmak üzere iki başlık altında incelenecektir.

2872 sayılı çevre kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında yapılan denetimler

2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında hava, su ve toprak kirliliği ile çevresel gürültü kontrolü ve diğer çevre sorunları ile ilgili 2013 yılında 371 kişi – kurum ya da kuruluş, 2014 yılı boyunca 363 kişi, kurum ya da

kuruluş, belediye teknik personelce denetimi sağlanmıştır. Çevresel gürültü kapsamında yapılan denetimlerde, 2014 yılında; 8 eğlence yerine, 5 inşaat faaliyetine ve 1 markete toplamda 387.105,00 TL idari yaptırım uygulanmıştır (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

i. Ekolojik pazar denetimi

Yurttaşların doğal ve organik ürünleri kolay elde edebilmesi için, 150 tezgahlı %100 Ekolojik Pazar'ın, denetim çalışmaları belediye personelleri tarafından yapılmaktadır.

ii. Çevre koruma hizmetleri

Kültürel anlamda gelişmişliği olan Bakırköy, çevresel anlamda da çok duyarlı vatandaşların yaşadığı bir yerdir. Çevre ilçeleri içinde okuma oranı en yüksek olan bir ilçe olması, gelişmişliğin göstergesi olmakla birlikte çevresel duyarlılığın da yüksek olduğunun göstergesidir. Bu manada halkın yapılan hizmetlerinde sıkı takipçisi oldukları görülmektedir.

Bakırköy Belediyesi'nin de bu duyarlılığa karşılık vererek çevre koruma hizmetlerini tam anlamıyla yerine getirmeye çalıştığı görülmektedir. Yapılan hizmetler; bitkisel yağların toplanılması ve ekonomiye geri kazandırılması, ambalaj atıkları, kağıt, metal, plastik, kompozit malzemelerin toplanması ve ekonomiye kazandırılması, atık pillerin toplanması ve bertaraf edilmesi, tıbbi atıkların toplanması ve bertaraf edilmesi, elektronik atıkların toplanması ve ekonomiye kazandırılması, motor yağların toplanılması ve ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanması olmak üzere yedi başlık altında incelenecektir.

iii. Bitkisel yağların toplanılması ve ekonomiye geri kazandırılması

2013 yılı içinde ilçede, 'Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği' bünyesinde, geri kazanılabilir özellikte 326.488 kg miktarında, bitkisel kaynaklı atık yağ, evlerden ve iş yerlerinden toplanmıştır. Böylelikle, atık yağların çevreye bilinçsizce atılması nedeniyle oluşacak olan su ile toprak gibi doğal kaynaklarımızın kirlenmesinin önemli ölçüde önüne geçilerek, çevresel çalışmalara katkıda bulunulmuştur. 2014 yılında ise ilçede, geri kazanılabilir atıklar kapsamında 246 ton bitkisel atık yağ evlerden ve işyerlerinden toplanmıştır. Su ve toprağın bu atıklar nedeni ile kirlenmesi büyük oranda engellenmiştir.

Ambalaj atıkları, kağıt, metal, plastik, kompozit malzemelerin toplanması ve ekonomiye kazandırılması

2013 yılı içinde ilçede evlerden ve işyerlerinden kağıt, karton, metal, plastik, cam ve kompozit atıklar gibi geri dönüşebilen atıklar, 5.245 ton ambalaj atığı kaynağından ayrı toplanmış ve ekonomiye geri kazandırılmıştır. Ambalaj atıklarının kaynağından ayrı toplanabilmesi için ilçenin çeşitli yerlerine 103 adet cam kumbarası ve 40 adet 700 L geri dönüşüm konteyneri yerleştirilmiştir. 2500 adet iç mekan kutusu da bu amaçla vatandaşlarımıza teslim edilmiştir. Atık camların kaynağından ayrı toplanması için, ilçedeki okulların 3. 4. ve 5. sınıflarında öğrenimini sürdürmekte olan 9510 öğrenciye eğitim verilmiştir.

2014 yılında ise ilçede evlerden ve işyerlerinden kağıt, karton, metal, plastik, cam ve kompozit atıklar gibi geri dönüşebilen atıklar, 4.817 ton ambalaj atığı kaynağında ayrı toplanmış ve ekonomiye geri kazandırılmıştır. Ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanabilmesi için ilçenin çeşitli yerlerine 60 adet cam kumbarası ve 20 adet 700 L geri dönüşüm konteyneri yerleştirilmiştir. 2900 adet iç mekan kutusu ve 3130 kg toplama poşeti de bu amaçla vatandaşlarımıza teslim edilmiştir.

i. Atık pillerin toplanması ve bertaraf edilmesi

Atık piller içinde kurşun, kadmiyum gibi ağır metallere sahip olması sebebiyle diğer atıklardan ayrı olarak toplanmıştır. 2013 yılı süresince toplam 605 kg toplanmış ve diğer atıkların dışında toplanan atık piller mevzuata göre yok edilmiş, çevreye verdiği zararlar en aza indirilmiştir. 2014 yılı boyunca ise 600 kg atık pil diğer atıklardan ayrı toplanarak, mevzuata uygun bir şekilde bertaraf ettirilmiş ve çevreye verdiği zararlar en aza indirilmiştir.

ii. Tıbbi atıkların toplanması ve bertaraf edilmesi

İlçede, enfeksiyon, patolojik ve kesici - delici atıklar ilçemizdeki sağlık kuruluşlarından toplanılmaktadır. 2013 yılında, 20 yatağın altında olan sağlık kurumlarından, 2013 yılı süresince de 113, 2014 yılı boyunca 103 ton tıbbi atık toplanmıştır. Bunların çevreye verebileceği hasar engellenmiştir.

iii. Elektronik atıkların toplanması ve ekonomiye kazandırılması

2012 yılında yayımlanan, Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların (AEEE) Kontrolü Yönetmeliği'ne göre; atık elektrikli ve elektronik (monitör, bilgisayar, cep telefonu, çay - kahve otomatları, beyaz eşya vs.) eşyaların (AEEE) diğer atıklardan ayrı olarak toplanması gerekmektedir. Bu konuda çalışmalara başlanmış olup, ilçede ev ve iş yerlerinden 2013 yılı içinde 970 kg, 2014 yılı içinde 1000 kg tutarında elektronik atığın toplanması ve bertaraf edilmesi sağlanmıştır.

iv. Motor yağların toplanılması

İlçede tamirhane, akaryakıt istasyonları vs. işletmelerden 2013 yılı bütününde 186 ton, 2014 yılı bütününde 197 ton atık motor yağı toplanmıştır.

v. Ömrünü tamamlamış lastiklerin (ÖTL) toplanması

Uygunsuz şekilde bertaraf edildiğinde, çevresel açıdan çeşitli zararlara yol açan lastiklerin enerji ve ham madde geri kazanımı mümkündür. İlçede tamirhane, akaryakıt istasyonları, lastikçiler vs. işletmelerden 2013 yılında toplam 413 ton, 2014 yılında toplam 448 ton ömrünü tamamlamış lastik toplanmıştır.

4.4.2.12 Yapım hizmetleri

Sosyal politikaların uygulandığı Bakırköy Belediyesi yaşanabilir bir kentin bütün donatı alanları ile hizmet verebilmesi içinde yatırımda hizmetlerini de yerine getirmeye çalışmıştır. Bu yapım hizmetleri; Bakırköy Yaşam Evi yapımı, çocuk evi yapımı, Botanik Park yapımı, Millet Parkı yapımı, Açık Hava Spor Ormanı yapımı ve Boztepe (Abdullah Cömert) Parkı yapımı olmak üzere altı başlık altında incelenecektir.

Yaşam evi yapımı

2013 yılında Bakırköy Yaşam Evi'nin yapımı tamamlanmıştır. Bakırköy Yaşam Evi'nde yaşlılarımızın güven ve konfor içinde yaşayabilecekleri huzurlu yaşam alanlarının bulunduğu; 8'i süit olmak üzere toplam 64 oda, yüzme havuzu, spor salonu, tiyatro - sinema salonu, misafir salonları, hobi atölyeleri, kafeteryalar bulunmaktadır. Yaşam Evi'nde yaşlılar yaşamdan kopmadan, halkla içiçe, sosyal yaşantılarına da devam edebilecekleri bir ortam yaşlıların hizmetine sunulmuştur.

Çocuk evi yapımı

2013 yılında, **Çocuk Evi'nin** yapımı tamamlanmıştır. Yeni hizmete açılan çocuk evleriyle beraber Bakırköy Belediyesi Çocuk Evleri'nden yararlanan çocuk sayısı 466 kişiye ulaşmıştır. Ayrıca engelli çocuklarımızın da normal çocuklar gibi yararlanabildiği çocuk evlerinde psikolog ve hemşirelik hizmetleri de sunulacaktır.

2013 yılında yapımı gerçekleştirilen Çocuk Evleri aşağıdaki gibidir:

- i. Ülkü Adatepe Kreşi Yapımı (80 öğrenci kapasiteli)
- ii. Muazzez İlmiye Çığ Kreşi Yapımı (80 öğrenci kapasiteli)
- iii. Hasan Ali Yücel Kreşi Yapımı (60 öğrenci kapasiteli)
- iv. Can Yücel Kreşi Yapımı (60 öğrenci kapasiteli)
- v. Adile Naşit Kreşi Yapımı (120 öğrenci kapasiteli)

Botanik park yapımı

Osmaniye Rekreasyon Alanı ve Muhtelif Parkların Yapım İşleri çerçevesinde takriben 96.000 m²'lik bir bölgede Botanik Park yapılmıştır. Parkta tematik bahçeler, çocuk oyun alanları, kafeterya, kaskatlı havuz, manzara seyir terasları, aletli jimnastik alanı ve otoparklar vardır. Botanik Park'ta yer alan doğal göletin biyolojik arıtması tamamlanmış; gölet çevresi ahşap deckler, doğal kayalar ve bitkilendirme ile kullanıcılara keyifli anlar sunacak şekilde tasarlanmıştır. Park, içinde yer alan fonksiyon alanlar, gezinti yolları ile birbirine ve gölete bağlanmaktadır.

Farklı yaşlara sahip çocuklara göre yapılmış iki adet oyun alanı parkın iki değişik bölümüne yerleştirilmiştir. Yurtdışındaki örnekleri de incelenerek park konseptine uygun, doğa ile uyum içinde çocukların eğlenirken kendilerini de geliştirebilecekleri oyun elemanları seçilmiştir.

Park projesine ait bitki listesinde Türkiye'nin pek çok endemik bitki türünün yanı sıra egzotik bitki türleri, yapraklı ve ibrelili ağaç türleri, çalı ve ağaççıkların değişik tür ve alt türleri bir arada sunulacaktır. Botanik parktaki tüm yeşil alanlar otomatik sulama sistemi ile sulanmaktadır.

Millet parkı yapımı

Parkın mevcut halindeki sert zemin alanı azaltılarak toplam yeşil alan miktarı yüzde 30 arttırılmış ve 5.188 m²'ye çıkarılmıştır. 13 m² taban alana sahip süs havuzu, çocuklarımızın ve gençlerimizin güvenle oynayabileceği 92 m²'lik kuru havuz alanına dönüştürülmüştür. Çocuk oyun alanı 630 m²'ye, açık hava spor alanı da 131 m²'ye çıkarılarak, tüm donatılar yenilenmiştir. Çocuk oyun alanına, değişik yaş gruplarına hitap eden; 6 adet yaylanan oyuncak, 3 adet tahterevalli, 2 adet ikili salıncak, 1 adet kaydıraklı üç kuleli oyun grubu, 1 adet tek kuleli mini çocuk oyun grubu, 1 adet M şekilli tırmanma duvarı, 1 adet sepet salıncak, 1 adet döner platform, 1 adet konik şekilli döner ip sistemi, 1 adet dört metrelik ip tırmanma sistemi ve kaydıraklı duvar tırmanma ünitesi konulmuştur. Ayrıca, sokak oyunlarımızın unutulmaması amacıyla da 1 adet seksek alanı çocuklarımız için tasarlanmıştır. Çocuk uyun alanı ve spor alanlarının zemini 759 m² kauçuk yapılmıştır.

Park alanında mevcut bitkilere ek olarak 27 adet gümüşü ıhlamur ağacı, 3 adet erguvan ağacı, 70 adet ortanca, 63 adet abelya çalısı, 154 adet ardıç, 87 adet lavanta, 107 adet altuni taflan, 200 adet yıldız çalısı ve 798 adet alev çalısı dikilmiştir. Otomatik sulama sistemi de tamamen yenilenmiştir.

Parkın aydınlatma sistemi de yenilenmiş olup 51 adet ledli aydınlatma direği konulmuştur.

Açık hava spor ormanı yapımı

Ataköy 9. Kısım Ormanı toplam alanı 32.000 m² lik pasif yeşil alan yürüyüş yolları, jimnastik alanları haline getirilerek halkın kullanımına açık aktif yeşil alan haline getirilmiş olup içerisine 29.881 m² yeşil alan, 1.673 m² kauçuk alan, 860 m² Aletli jimnastik alanı yapılmıştır. Alan içerisinde spor amaçlı yürüyüş yolları yapılmış ve 4 takım toplamda 40 adet spor aleti halkın hizmetine sunulmuştur.

Boztepe (Abdullah Cömert) parkı yapımı

Eski adıyla Boztepe Parkı olan ve şimdi ise Abdullah Cömert Parkı olarak adı değiştirilen alanın toplamı 3017 m²'dir. Park içerisinde 1882 m² yeşil alan, 483 m² sert zemin yürüyüş alanı, 312 m² kauçuk kaplı çocuk oyun alanı ve spor alanı bulunmakta olup, çocuk oyun alanı içerisinde 1 adet 2 kuleli salıncaklı oyun grubu, ip tırmanma sistemi ve zıp zıp yer almaktadır. Yine park içerisinde bulunan 195 m² basket sahası yenilenerek akrilik zemin yapılmıştır. Sulama ve ledli aydınlatma sistemi de yenilenen park 2013 yılı içerisinde halkın hizmetine açılmıştır.

4.4.2.13 Diğer hizmetler

Bakırköy Belediyesi'nin diğer hizmetleri; BİMER, BAKKART, BAKOP, Çözüm Masası, Halk Kılavuzu ve Bakırköy Kadın Danışma Evi olmak üzere altı başlık altında incelenmiştir.

BİMER

Demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin 4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu gereği işleyiş sağlanmıştır. BİMER'e gelen bilgi alma hakkındaki dilekçelerin tamamına cevap verilmiştir.

Bilgi alma hakkı kullanımı hakkındaki 2014 yıllık raporu aşağıdaki gibidir:

Çizelge 4.12:2014 BİMER Raporu

VERİLER	SAYISI
Bilgi edinme başvurusu toplamı	446
Olumlu cevaplanarak bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurular	288
Kısmen olumlu cevaplanarak, kısmen de reddedilerek bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurular	--
Reddedilen başvurular	141
Gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak veya ayrılarak bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvurular	--
Diğer Kurum ve Kuruluşlara yönlendirilen başvurular	17
Başvurusu reddedilenlerden yargıya itiraz edenlerin toplam sayısı	--

BAKKART

Sağladığı olanaklarla büyük bir başarıya ulaşmış ve başka kurumlarca da örnek alınmış bir proje olan BAKKART, Bakırköylü vatandaşların kullandığı sosyal güvenlik kartıdır. Kart kapsamında belediyenin eğitim, sağlık, sanat, spor sahalarında, ilçe işyerleri ve alışveriş mağazalarında, kuruluşlarda, özel hastanelerde ücretsiz ya da indirimli hizmetten faydalanmaktadır. Bu doğrultuda, vatandaşların değişik koşullarından kaynaklanan farklı ihtiyaçlarına özel yanıtlar vermek amacıyla proje; Acil Sağlık Hizmeti, Destek BAKKART, Genç BAKKART, Engelsiz BAKKART ve 65+ BAKKART ile kullanımı büyümüş ve daha geniş kitlelere ulaşmıştır. 2013 yılındaki Bakkart üye sayısı 130.000 kişidir.

BAKKART üyelerine bazı Tıp Merkezi'nde sağlık hizmetleri ücretsizdir. Kart sahipleri göğüs, genel cerrahi, kadın doğum, ortopedi ve travmatoloji, kulak-burun-boğaz hastalıkları dallarında uzman doktorlarca muayene ve tedavi imkanı bulmakta olup, EKG, ultrason, kemik yoğunluğu ölçümü, röntgen, kan ve idrar tahlilleri de ücretsiz olarak yaptırabilmektedir. Proje kapsamında çeşitli sağlık birimlerinde, birinci basamak sağlık hizmetlerinden ve dış polikliniklerimizden yararlanılabilmektedir. Ayrıca evde bakım ve hasta nakil ambulans hizmeti almakta, halk eczanelerinden kanser ilaçları da dahil, ilaçlarını, temin edebilmektedir. 4 - 14 yaş arası çocuklar Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi'nden yararlanabilmektedir.

BAKKART sahibi vatandaşların çocukları, özel hastanelerde hijyenik ve modern bir ortamda sünnet ettirilmektedir. 8 - 18 yaş arası çocuk ve gençlerimiz Fethiye – Ölüdeniz'deki 'Yaz Kültür ve Spor Kampı'ndan yararlanmaktadır. Gençler üniversiteye hazırlık eğitimini Bakırköy Gençlik Eğitim Merkezi'nden alabilmektedir. Atatürk Spor ve Yaşam Köyü'ndeki futbol sahaları, tenis kortları, basketbol ve voleybol sahaları, kapalı yüzme havuzu, bocce oyun sahası, kapalı spor salonu, buz pateni, engelli spor salonları, sesli kütüphane ve sanat atölyelerinden yararlanmaktadır. 2500'e yakın anlaşmalı mağaza ve hizmet kuruluşlarından %50'ye varan indirimlerden faydalanmaktadır. Üyeler, kreş, aşevi, çamaşırhane, kültür merkezlerindeki sanat kursları ve kütüphane hizmetlerinden faydalanabilmektedirler.

BAKKART sahibi olanlar, Türkiye genelinde 7 gün 24 saat ‘Acil Sağlık Hizmeti’nden faydalanabilmektedir. Bunlar;

- i. 365 gün 24 saat sağlık danışmanlığı
- ii. 365 gün 24 saat kara ambulansı
- iii. 365 gün 24 saat acil doktor ve sarf malzemesidir.

Destek Bakkart uygulaması

İhtiyaç sahibi yurttaşlara İstanbul genelinden gelenlerde dahil insanca yaşama haklarının olduğunu bir kez daha hatırlatmak ve korunmasını sağlamak amacı ile geliştirilen Destek Bakkart uygulaması ile destek karta sahip olan ihtiyaç sahiplerine ayda 200 ile 300 TL arasında limitlere sahip alışveriş yapılabilmesi için destek Bakkart verilmiştir.

Destek Bakkart, ihtiyacı olan vatandaşların toplum içinde orta gelirli diğer vatandaşlar gibi ailesi ile birlikte market alışverişi yaparak, gereksinimlerini almasını sağlamaktadır. Proje içinde oluşturulan görevli kurum ilçedeki aileleri tespit edip, ziyaretlerine giderek ailenin gelir düzeyi, kaç kişinin çalıştığı, ısınma ve mülkiyet durumu, okuttuğu çocuklarının sayısı, özel aracı olup olmadığı, engellilik durumu, sosyal güvence ve ailelerin diğer özel durumları hakkında kapsamlı incelemelerde bulunarak ihtiyacı olan ailelere insani şeffaflık gözönünde bulundurularak Destek Bakkart verilmiş ve bu proje kapsamına alınmıştır. İhtiyaç sahibi ailelerin veya kişilerin maddi durumlarına bakılarak limitler belirlenmiştir.

Genç Bakkart uygulaması

Bakırköy ilçesindeki 18 – 25 yaş arası gençlerimiz Genç Bakkart uygulaması ile belediyemizin Bakkart’lı yurttaşlara sunduğu tüm hizmetlerinden ücretsiz yararlanabilmektedir.

Bununla beraber;

BAKGEM üniversite imtihanına hazırlık hizmetini ücretsiz vermektedir.

- i. Türkan Saylan kız öğrenci yaşam evinde konaklayan kız üniversite öğrencilerine genç Bakkart verilerek onlarında ilçe hizmetlerinden faydalanması sağlanmaktadır.

- ii. Her yaz Fethiye Ölüdeniz de çocuklar ve gençlere yönelik yapılan yaz spor ve kültür kampları ücretsizdir.
- iii. Gençler, onlar için özellikle yapılan kültür gezilerine ücretsiz katılabilmektedir. İlçe nüfusu 18 – 25 yaşları arası 20.000 genç nüfusa sahiptir. Genç Bakkart üyeliği 25 yaşın bitmesi ile sona ermektedir.

Engelsiz Bakkart uygulaması

Bakırköy belediyesinin engelli yurttaşlara yönelik bir diğer projesi ise; “Engelsiz Bakkart Uygulaması”dır. Engelsiz Bakkart Bakırköy ve tüm İstanbul’da bulunan vatandaşların yaşamını kolaylaştırmaya yönelik bir projedir. Engelsiz BAKKART Bakırköy belediyesinin alanlarından öncelikli ve ücretsiz faydalanma kolaylığını sağlamaktadır. Ücretsiz acil sağlık hizmeti, Engelliler Koordinasyon Merkezimizdeki hidroterapi havuzundan, fizyoterapi hizmetinden, spor alanlarından, sesli kütüphaneden ücretsiz yararlanma, Ücretsiz sanat kursları Kültür gezilerinden, Engelliler Yaz Kampı ve Termal Kamptan ücretsiz yararlanma Bakırköy Belediye Tiyatrolarında ücretsiz bilet hizmetlerinden yararlanabilmektedirler. Bakırköy belediyesi Engelsiz Bakkart sahiplerinin sayısı 2014 yılı sonu itibari ile 1060 kişiye ulaşmıştır.

Altmış beş yaş üstü Bakkart uygulaması

Bakırköy “Biz Hep Bakırköylü Büyüklerimizin Yanındayız” sloganı ile Bakırköylü 65 yaş üzeri yurttaşlar için “65+ BAKKART” Projesini hayata geçirmiştir.

Altmış beş yaş üstü yurttaşlarımıza verilen hizmetlerden bir tanesi de ileri yaşta olmaları sebebi ile temel sağlık hizmetidir. Temel sağlık hizmetlerinden kasıt yurttaşlarımıza yaşlarından kaynaklanabilecek hastalıkların önceden teşhisini yapmak ve erken tedaviye başlamayı amaçlanmaktadır. Bu amaç kısa sürede hedefine ulaşmış ve erken teşhisle birçok hastalığın önüne geçilmiştir. Bunların yanında acil ambulans hizmeti de yer almakla beraber yardımcı sağlık hizmetleri de yedi gün yirmi dört saat hizmet vermektedir. Bu hizmetlerden Belediye herhangi bir ücret almamaktadır. Bakırköy halkı, belediyenin tıp merkezindeki göğüs hastalıkları, genel cerrahi, ortopedi ve travmatoloji, üroloji, nöroloji, iç hastalıkları, kulak burun boğaz, laboratuvar, görüntüleme hizmetlerinden ve halk sağlığı laboratuvarından öncelikli hizmet almaktadırlar. Bunun yanında merkezin

psikolog ve psikiyatri desteği de ücret beklentisi olmadan yapılmaktadır. Yaşlıların düzenli sağlık kontrollerinden geçirilmesi, sürekli kullandıkları ilaçları temin edebilmek için ilaç yazımı için ilçe mahallerindeki sağlık birimlerinden ücretsiz faydalanabilmektedir. Ayrıca Sağlık üniteleri bünyesindeki diş sağlığı birimlerinden de ücretsiz hizmet almaktadırlar. Bakırköy ilçe sınırlarında ikamet eden yurttaşlardan sağlık güvencesi bulunmayan zor durumdaki 65 yaş üstü yurttaşlarında kanser tedavilerini ve cerrahi operasyonlarını çeşitli sağlık vakıflarıyla yapılan işbirliği protokolleri gereğince bu vakıf hastanelerinde herhangi bir ücret alınmadan yapılmaktadır. Bakırköy belediyesinin sağlıklı yaşam merkezlerinde genel olarak kontrolleri yapılmakta ve bu kontrollerden ücretsiz yararlanmaktadırlar.

Bakırköy belediyesinin altmışbeş yaş üstü projesinden yararlanan ve ayrıca ihtiyacı olan yaşlılara erzak, giysi, para, hasta bezi ev eşyası yardımları yapılırken, Bakırköy belediyesi Atatürk Spor ve Yaşam Köyündeki spor alanlarından ücret vermeden yararlanabiliyorlar. Tıp merkezlerinde yaşlı vatandaşlar için doktor ve diyetisyen desteği de verilmektedir. Sağlıklı yaşam merkezinde sigarayı bırakma ve obezite ile savaş noktasında danışmanlık hizmetlerinden de ücret vermeden yararlanabilmektedir. Spor eğitmeni hocalar tarafından kontrolleri sağlanarak egzersiz yapmaları sağlanabilmektedir. Altmış beş yaş üstü yurttaşlar Bakırköy belediyesi tiyatrolarından ücretsiz yararlanabilmektedir. Bakırköy Belediyesi Sanat evi ve Kent Müzesindeki kültür ve sanat etkinliklerini takip edebiliyor, müzenin kafeteryasında çay ve kahve ücretsiz olarak içerken kütüphanedeki kitapları okuyabiliyor, Kültür merkezlerindeki sanat kurslarına ve Türk Sanat müziği Türk Halk müziği korolarına ücretsiz olarak katılabiliyor. Çeşitli seyahatler ve gezi organizasyonlardan da yararlanabilmektedirler. Bakırköylü yurttaşlara 65 yaş üstü Bakkart verilerek Bakırköy belediyesinin her türlü hizmetlerinden yararlanma imkanı sağlanmaktadır. Ayrıca elli yaş üstü yurttaşlarımıza hafıza testleri yapılmaktadır. Uzman doktorlarca taraması yapılan elli ve üzeri yaştaki vatandaşlara ücretsiz olarak dikkat eksikliği ve hafıza testi yapılmıştır. Bu etkinlik yoğun istek görmüş ve bu etkinliğin bu anlamda her sene tekrarının yapılma kararı alınmıştır. Uzman doktor tarafından başvuran hastaların % 65 inde

Alzheimer tanısı konulduğunu belirtilerek erken tanının hastalığın seyrinde önemli rol oynadığı vurgulanmıştır.

BAKOP

Kent Bilgi Sistemi'nin Coğrafi Bilgi Sistemi verinin elde edilmesinin sağlayan birimdir. Numarataj altlıklarının güncellemesi, grafik ve sözel verilerde ada ve parsellerin güncellenmesi, parsel hareketlerin girilmesi vb. bütün grafik veriler bu servisçe gerçekleştirilmektedir.

BAKOP E-Belediye Uygulaması ile e -belediye uygulamalarında TC, Sicil Kodu ve Vergi No ile online tahsilat, istek / şikayet bildirim işlemleri yoğun olarak kullanılmaktadır.

BAKOP Kent Rehberi ile BAKOP veri tabanından çalışan, otomatik güncellenebilen 'Kent Rehberi' uygulaması vardır. Bakırköy Belediyesi web sayfasında bulunan kent rehberi uygulamasına girildiğinde adres ve parselden haritaya gitme, bina fotoğrafı bulma işlemleri yapılabilmektedir. Bununla birlikte özel yerlerin üniversite, hastane vb. gibi belirtilerek bulunması kolaylığı sağlanmıştır.

BAKOP T-Belediye Hizmetleri ile 2009 yılından beri Çözüm Masası tek telefon bünyesine alınarak hizmet ve ulaşım kolaylığının sağlanması amaçlanmıştır. Vatandaşlar 414 9 777 numaralı telefondan; borç bilgileri sorgulama, tahakkuk bilgileri öğrenme, şikayet bildirme, şikayet durumu sorgulama, tahsilat bilgileri öğrenme, beyan bilgileri sorgulama, şifre değiştirme işlemlerini gerçekleştirebilmektedir.

Çözüm masası

Bakırköy Belediyesi'ne bağlı olan Çözüm Masası birimine, vatandaşlar tarafından gelen istek ve şikayetler, niteliğine göre değerlendirildikten sonra, söz konusu istek ve şikayetlerin çözümlenebilmesi amacıyla ilgili müdürlüklere iletilmektedir. 2013 yılında Çözüm Masası faaliyetleri ile ilgili aşağıdaki tabloda bilgi verilmiştir. Tablodaki verilere bakıldığında; 2013 yılı içinde toplam alınan başvuru sayısı 11.974 iken çözümlenen başvuru sayısı ise 11.403'tür. Tablodaki verilerden de anlaşılacağı üzere Çözüm Masası çalışmalarında %95,23 oranı ile başarı yakalamıştır. Bir sonraki dönemde ise başvuruların %100 oranında çözümlenmesi hedeflenmektedir.

Çizelge 4.13: 2014 Çözüm Masası Raporu

Kurumsal Kod	Belediyemiz Birim ve Müdürlükleri	Çözüm Masasına Yapılan Toplam Başvuru Sayısı	Çözüm Masası Tarafından Sonuçlanan Başvuru Sayısı	Sonuçlanmayan Başvuru Sayısı	Başvuruların Çözümlenme Başarı Yüzdesi
153	ÇÖZÜM MASASI	376	376	0	100
573	SOSYAL MEDYA BİRİMİ	335	333	2	99,4
46340905	İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü	74	74	0	100
46340910	Bilgi İşlem Şefliği	185	185	0	100
46340911	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü	53	51	2	96,23
46340918	Yazı İşleri Müdürlüğü	18	18	0	100
46340924	Hukuk İşleri Müdürlüğü	11	6	5	54,55
46340925	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	66	66	0	100
46340930	Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü	706	705	1	99,86
46340931	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	154	153	1	99,35
46340932	Emlak İstimlak Şefliği	16	16	0	100
46340933	Fen İşleri Müdürlüğü	2189	1992	197	91
46340934	Harita Şefliği	1	0	1	0
46340935	Mali Hizmetler Müdürlüğü	75	74	1	98,67
46340936	İşletme Müdürlüğü	4	4	0	100
46340937	Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü	33	33	0	100
46340938	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	666	657	9	98,65
46340940	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	1814	1603	211	88,37
46340941	Sağlık İşleri Müdürlüğü	184	181	3	98,37
46340943	Temizlik İşleri Müdürlüğü	1056	954	102	90,34
46340945	Veteriner Şefliği	1475	1475	0	100
46340946	Zabıta Müdürlüğü	2153	2151	2	99,91
46340947	Tiyatro Müdürlüğü	29	29	0	100
46340962	Özel Kalem Müdürlüğü	271	244	27	90,04
46340964	Kütüphane Müdürlüğü	20	20	0	100
46340967	Sivil Savunma Uzmanlığı	1	0	1	0
Toplam :		11.974	11.403	571	95,23

Halk kılavuzu

Bakırköy Belediyesi, ilçe halkına yönelik vatandaşların kamu kurum ve kuruluşlarındaki işlemleri için; nereye nasıl başvuracakları, bu kurumların adres ve telefon bilgileri, diğer önemli telefonlar, ilçe haritası ve on beş mahalle haritasının da yer aldığı “vatandaş odaklı” hizmetler kapsamında; vatandaşın yaşam şartlarını daha kolay bir noktaya geçip, vakit tasarrufunun sağlanması hedefli, rehber özelliğine sahip halk kılavuzu dağıtım çalışmaları yapmaktadır.

Bakırköy kadın danışma evi

2013 yılında 95 kadın danışan bizzat Kadın Danışma Evi'ne başvuru yapmıştır. Kadınlara toplamda 224 kez danışmanlık hizmeti sağlanmıştır. Bunların 217'si psikolojik boyutlu ve 17'si hukuki boyutlu destek kapsamındadır. 2013 yılında başvuran yeni danışan sayısı 60 kişidir. Başvuruların %75'i ilçe dahili %25'i de ilçe dışındadır. Kadın Danışma Evi'nde 3 gönüllü avukat, 7 gönüllü psikolog ve 1 koordinatör ile yürütülen güçlendirilme çalışmaları yapılmıştır.

2014 yılında kadın danışma evine 115 kadın başvuru yapmıştır. 330 kadına verilen danışmanlık hizmetinin 270'i psikolojik boyutta, 50'si hukuki boyuttadır. 2014 yılında başvuran yeni danışan sayısı 85 kişidir. Başvuruların %75'i ilçe dahili %25'i de Bakırköy dışındadır. Kadın Danışma Evi'nde 4 gönüllü avukat, 7 gönüllü psikolog ve 1 koordinatör ile yürütülen kadını güçlendirilme çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışmalar; Bakırköy Kent Konseyi Kadın Meclisi tarafından, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Temizlik İşleri Müdürlüğü, Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü, Tiyatro Müdürlüğü Özel Kalem Müdürlüğü desteği ile gerçekleştirilmiştir.

Sosyal hayatı destekleme projesi

İstanbul Emniyet Müdürlüğü ve Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü'nün, Bakırköy belediyesi ile birlikte ilçe dahilindeki ortaöğretim kurumlarında uygulanması planlanan "Sosyal Hayatı Destekleme Projesi" kapsamında, Gençlerin madde kullanımı problemine karşı bilgilendirmek, sosyal hayatını yeniden düzenleyerek risk faktörlerini azaltmak, maddelere hayır diyebilme yetisini güçlendirmek, akran baskısına direnç göstermelerini sağlamak ve koruyucu faktörleri güçlendirmek suretiyle gençlere daha sağlıklı bir ortam oluşturmada, Bakırköy ilçe belediyesince gençlere bu konuları içeren 48.000 adet "Madde Bağımlılığı ile Mücadele Kitapçıkları" basımı ve dağıtım işi gerçekleştirilmiştir. (Bakırköy Belediyesi, t.y.).

5 SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye'de sosyal belediyeçilik uygulamaları anlamında belediyelere yasalarla geçmiş yıllara oranla daha geniş yetkilere sahip olsalar bile, yapılan çalışmalar istenilen oranda kişiye ulaşarak yaygınlık sağlayamadığı söylenebilir. Yerel kamu yöneticilerinin çoğu, sosyal politikaların önemini, sosyal barışa ve kalkınmaya verdiği faydayı göremeyerek ve bu çalışmaları, hizmetleri genelde az olan maddi kaynaklarla yapılan gereksiz hizmetleri genelde kısıtlı ekonomik koşullara rağmen yürütülen ihtiyaç dışı harcama olarak görmektedir. Sosyal sorumluluk bilincinin geliştirilmesi ve yurttaşlara verilmiş olan sosyal hakların temel insan hakları kapsamında olduğunun anlaşılması önemlidir.

Bugün adı sosyal belediyeçilik olarak ifade edilen hizmetler, aslında Türkiye'de kültürel anlamda sahip olunan yardımlaşma ve dayanışma, iyiliği emretme ve kötülükten sakındırma (hisbe) gibi birçok değerlerin yansıması olarak eskiden beri devam eden sorumluluklardır. Batıdaki anlayışla bu anlamda çok ciddi fark bulunmaktadır. Sahip olunan milli ve manevi değerler zaten bir kanun ve yönetmeliğe ihtiyaç bırakmadan, bu topluma sosyal hizmetlerin götürülmesini etkili kılmaktadır. Yapılan çalışmanın geneli dikkate alındığında görüleceği üzere, sosyal devlet kapsamında yapılması gereken birçok görevin 1980 sonrasında hem dünyada hem de ülkemizde tam anlamıyla yerine getirilmediği görülmüştür. Dolayısıyla bu vazife batıda sivil toplum örgütleri, özel teşebbüs ve yerel yönetimlere bırakılmıştır. Aynı şekilde Türkiye'de de bu daha çok yerel yönetim birimi olan belediyelere 5393 sayılı Kanunla devredilmiş ve belediyeler tarafından da uygulanmaya başlanmıştır. Aynı zamanda Türkiye'de de sivil toplum örgütleri ve özel teşebbüsler de ciddi anlamda sosyal sorumluluklarının gereği olan hizmetleri yerine getirmektedirler.

Her belediyenin hizmet verdiği alanın coğrafi koşulları, yaşayan halkın demografik özellikleri ve sosyal özellikleri farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar bölgenin ve halkın belediyeden beklediği hizmetlere yansımaktadır. Bunun için belediyelerin öncelikle bölgesinin ve yaşayan halkın özelliklerini

belirlemesi ve beklentiler göz önüne alınarak, risk gruplarına öncelik tanındıktan sonra tüm vatandaşlara eşit şekilde hizmetlerini ulaştırmaları, etkin bir sosyal belediyeçilik hizmetlerinin anahtarı olmalıdır.

Bakırköy Belediyesi tarafından yapılan sosyal belediyeçilik hizmetleri bu hizmetleri yerine getiremeyen/getirmeyen diğer ilçelere örnek olması bakımından önemli bir hizmeti yerine getirmektedir. Bakırköy Belediyesi misyonu ve vizyonu çizgisinde yapılan stratejik program kapsamında hizmetlerini uygulamakta ve takibini yapmaktadır. Sosyal ve kültürel faaliyetleri vatandaşların talep ve önerilerini dikkate alarak düzenlemekte ve yaygınlaştırmaktadır. Belediye hizmetlerinde öncü, örnek projeler üretmektedir. Bakırköy Belediyesi'nin bütün vatandaşlarının kullanabilmesi için spor, kültür ve sosyal altyapı tesisleri bulunmaktadır. Vatandaşların çevre, sağlık ve güvenliğine yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bakırköy Belediyesi aynı zamanda kadın, yaşlı, çocuk ve engelli vatandaşların hayatlarına kolaylık kazandıracak projeler geliştirmekte ve yeşil alanların artırılması amaçlı faaliyetler yapmaktadır. Yurttaşların toplumsal, sosyal ve çevre konularında bilincini arttırmak amaçlı eğitimler vermektedir. Belediye afet merkezleri kurarak acil durumlarda hızlı müdahale edebilmektedir. Öncü ve örnek belediye vizyonu yönetim kadrosu ve çalışanlarca benimsenmiş ve hizmetler bu çerçevede üretilmektedir. E-belediyeçilik uygulamaları arttırılmakta ve bu şekilde vatandaş şikâyet ve talepleri daha hızlı ve etkin bir şekilde değerlendirilmektedir.

Genel olarak Bakırköy Belediyesi'nin sosyal politika uygulamalarına bakıldığında; tiyatro ve opera binalarının olması, botanik park gibi temalı parklara sahip olması, sağlık alanında verilen hizmetlerin yeterli olması, aşevinin bulunması, belediyeye ait bütün vatandaşların kullanımını için açık spor, kültür ve sosyal altyapı tesislerinin olması, Bakkart projesinin uygulanması, afetlere karşı bir merkezinin ve eğitimli personelinin bulunması, yeşil alanların diğer ilçelere göre fazla olması, belediye üst yönetiminin gelişmeye ve yeniliklere açık olması, kadın, yaşlı, çocuk ve engelli yurttaşların hayatlarına kolaylık kazandıracak projelerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, kurumsal yapılanmanın yeterli olması, kişi başına düşen yeşil alanın dünya standartlarında olması, iç kontrol sisteminin oluşturulması ve yönetim hedefi ile İç Kontrol Biriminin varlığı Bakırköy Belediyesi'nin güçlü yönleri olarak söylenebilir.

Bakırköy Belediyesi tarafından yapılan sosyal belediyeçilik hizmetlerinde çeşitli sorunlarla da karşılaşıldığı görülmüştür. Bakırköy Belediyesi hizmet birimlerinin dağınıklığı, çalışmaların halka gerekli düzeyde duyurulamaması, kurumsallaşma noktasında eksiklik, birimlerin işbirliği ve uyumunun azlığı, teknolojik altyapının imkanlarından yeter derecede yararlanılamaması, hizmet binasının yeterli kapasitede olmaması ve dağınık olması, stratejik yönetim anlayışının yeterince yerleşmemiş olması, belediyeye ait sağlık kuruluşlarının olması, birimlerin ilişkilerinin zayıflığı, teknolojik altyapıdan çalışanların gereken şekilde faydalanamaması ve çalışanın sahip olması gereken teknik donanımlarının zayıf olması, personelin işbirliği ve takım ruhunun zayıf olması, arşivleme sisteminde eksikliklerin bulunması, araç parkının yetersiz olması, kurum içi kültürel ve sosyal faaliyetlerin yetersiz olması, şehrin engelli vatandaş, yoksul kesim ve emisyon (koku) haritasının hazırlanmamış olması, izleme, kontrol ve denetim mekanizmalarının yetersizliği, hizmetlerin yeterince tanıtılamaması, engellilere yönelik fiziki erişebilirlik ve ulaşılabilirlik standartlarının tam olarak sağlanamaması ise Bakırköy Belediyesi'nin zayıf yönleri olarak söylenebilir. Bu zayıf yönler sosyal politika uygulamalarına bir engel olarak görülmektedir. Dolayısıyla yapılan hizmetler ve yardımlar bütünlük içersinde, plan ve program doğrultusunda yapılarak, bu aksaklıklar ve bu engellerin ortadan kaldırılarak optimum fayda sağlanabilir..

Bakırköy Belediyesi 2013 ve 2014 senesi çalışmalarında hedef ve hedeflerini tam anlamıyla elde etmek, vizyon çerçevesinde hareket etmek ve tespitlerle ortaya çıkan zayıf tarafları çözmek, güçlü yönleri korumak için tüm çalışanları ile birlikte koordineli olarak çalışmalıdır. Belediye, personelinin katılım ve yaratıcılığını geliştirmeli, ekip çalışması ve işbirliğini ortamının güçlendirmesini sağlamalıdır.

Belediye Bütçesiyle birimlerin sahip olduğu maddi kaynakların kullanımının faydalı ve sağlıklı olması, belediyenin üstlendiği vazifeleri görevleri mevzuat hükümlerine göre yapabilmesi için bilgilerin yöneticiye bilgi aktarımı yapılmalıdır. Belediyenin çevresi ve paydaşları ile olan ilişkisinin, yükümlülüklerinin güçlenmesi sağlanmalıdır.

Halkla direk temas içinde olan, sosyal ilişkilere hakim ve kamu kaynaklarının etkin kullanılmasına dair yapı önemsenmelidir. Belediyenin amaçlarına dair düzenli aralıklarla raporlar hazırlanmalı ve değerlendirilmelidir.

Belediye idari kadrosu ve çalışanların ilişki ve iletişiminin daha sağlam bir noktaya çekilmesi için faaliyet ve iyileştirmeler yapılmalıdır. Bilgi yönetim sistemiyle iletişim koordineli olmalıdır. Belediye çalışanlarının yurttaşa vereceği hizmetin daha sağlam ve yerinde olmasının sağlanması için gerekli koşullar belirtilmeli ve işinde başarılı olan çalışan teşvik sistemi ile ödüllendirilmelidir.

Yurttaşların, belediye faaliyet ve hizmetlerine dair düşüncelerini ölçmek, buna göre hizmet önceliklendirilmesi yapmak ve idare politikalarının yönlendirilmesine yardım sağlamak hedefiyle, faaliyet gösteren tüm birimler için anket çalışmaları yapılmalıdır. Hizmet kalitesinin arttırılmasına dair yapılan faaliyetler olmalıdır. İdari anlamda faaliyetlerin sunulmasında üretkenlik ve etkinliği yükseltecek kalite yönetimi faaliyetlerine ağırlık verilmeli ve idari anlamda katılımcı metot uygulanmalıdır. Başka yerel yönetimler ile kesinlikle bağlantı kurulmalı ve iş birliği içinde projelere imza atılmalıdır.

Sonuç olarak Bakırköy Belediyesi'nde sosyal belediyecilik anlayışında yaşanan gelişim oldukça önemli bir aşama kaydetmiştir. Türkiye'deki belediyelerle kıyaslandığında, hem ilçede yaşayanlara verilen hizmetler açısından, hem de çalışanlarının yaşam standartını yakalayabilmeleri hususunda ücret politikaları çok iyi durumdadır. Ancak gelişmiş ülke örnekleriyle kıyaslandığında ve mevcut sorunlar düşünüldüğünde kurumsal olarak sosyal belediyecilik uygulamalarından bahsedebilmek için halen atılması gereken büyük adımlar mevcuttur.

KAYNAKLAR

- Abay, A. R.** (2004). Şehre Göç Edenlerin Şehirle Bütünleşmesinde Yerel Yönetimlerin Rolü, II. Üsküdar Sempozyumu, Üsküdar Belediyesi, İstanbul, 12-13 Mart.
- Abay, A.R.** (2008). Sosyal Belediyecilikte Üsküdar ve Kadınlar, *Mor Salkım*, 2, 80-83.
- Akdoğan, Y.** (2002). Ulusal Soruna Yerel Çözüm: Sosyal Belediyecilik, Eminönü Bülteni, İstanbul.
- Akpınar, M., Şahin, A. ve Zengin, E.** (2012). Sosyal Yardımların Yerel Düzeyde Sunulması: Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 3, 21-28.
- Ali, S.(2014).** Maneviyat Büyüklerinin Sosyal Hizmet Açısından Alkolizmle Mücadelesi, *Yeni Ümit Dergisi*,
- Alper Y.** (1999). Türkiye’de Sosyal Güvenlik ve Sosyal Sigortalar (SSK, BA Ğ-KUR), Bursa, 1999.
- Arslantürk, Z. ve Amman, T.** (2000). *Sosyoloji*. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Atasoy, V.** (1992) *Türkiye’de Mahalli İdarelerin Yapısı ve Yeniden Düzenlenmesi*. Türk Dünya Araştırmaları Vakfı, Ankara.
- Aydın, D.** (2006). *Cumhuriyet Dönemi Vakıfları: Tarihi Bir Bakış ve Vergi Muafiyetine Sahip Vakıfların Mali Krizi, Türkiye’de Hayırseverlik: Vatandaşlar, Vakıflar ve Sosyal Adalet*. TÜSEV, İstanbul.
- Aysan F.** (2007). Belediyelerin Üstlendikleri Yeni Rol: Sosyal Belediyecilik. *Sosyal Politikalar Dergisi*, 2, 26-29..
- Beki, A.** (2009). *Türkiye’de Sosyal Belediyecilik (Ümraniye Belediyesi Örneği)*, (doktora tezi), Sakarya Üniversitesi, İstanbul.
- Bovard, A.** (2003). Politikaları Etkileme Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü. *STK Yönetimi Konferans Yazıları*, 2, 17-18.
- Buğra A.** (2015). *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye’de Sosyal Politika*. İletişim Yayıncılık, İstanbul.
- Bülbül, D.** (2006). *Yerel Yönetimler Maliyesi*. Gazi Kitapevi, İstanbul.
- Canatan, B.** (2001). *Düşünce Tarihinde Kamu Hukukunda-Avrupa Birliği’nde Yerellik İlkesi*. Galeri Kültür Yayınevi, Ankara.
- Cılga, İ.** (2004). *Bilim ve Meslek Olarak Türkiye’de Sosyal Hizmet*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayını, Ankara
- Çengelci, E.** (1996). *Cumhuriyet Türkiye’sinde Sosyal Hizmetlerin Örgütlenmesi*. Şafak Matbaacılık, Ankara.
- Çınar T. Ve Güler, B. A.** (2004). *Yerel Maliye Sistemi*. TODAİ, Ankara.
- Çiçek, E.** (2012). *Türkiye’de Belediyelerin Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Politikaları: Batı Akdeniz Örneği*, (doktora tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Çiçek, H.** (2012). *Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin Kırsal Kalkınmaya Etkisi*, (yüksek lisans tezi) Selçuk Üniversitesi, Konya.

- Çorakçı, B.** (1997). Nüfus ve Hayat Kalitesi Bağımsız Komisyonu: Geleceğe Özen, TCY Yayınları, Ankara.
- Danis, M. Z.** (2007). Sosyal Hizmet Mesleği ve Disiplininde Sosyal Politikanın Yeri ve Önemi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 2, 51-64.
- Doyrangöl, N. C.**(1997). Yerel Yönetimlerin, Vakıf, Dernek ve Sendikaların Denetimi, Ekonominin Denetim Düzeni ve Muhasebe, Türmob - XVI. Türkiye Muhasebe Kongresi, Lütfi Kırdar Kongre Sarayı-, İstanbul.
- Dulupçu, M. A., Özkul, G., Ünlü, H. ve Sayın, M.** (2014). Yerel Yönetimlerin Vergilendirme Yetkisine İlişkin Değerlendirmeler. *Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 27-54.
- Duyan, V.** (2003). Sosyal Hizmetin İşlev ve Rollerini, *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 2, 23-32.
- Emini, F.T.** (2009). Türkiye’de Yerel Yönetimler Reformunun İç ve Dış Dinamikleri. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 2, 31-48.
- Erdoğan, H.** (2010). *Türkiye’de Belediye Hizmetlerinin Sunumunda Özel Sektör Alternatifi: Batı Akdeniz Bölgesindeki (Antalya-Isparta-Burdur) Uygulamalarının Analizi*, (doktora tezi) Süleyman Demirel Üniversitesi, Kamu Yönetimi, Isparta.
- Ermurat, A.** (2010). Sosyal Hizmetler ve Kent Yoksulluğu 2010 Dönemi Çalışma Raporu, Kadıköy Kent Konseyi, İstanbul.
- Ersöz, A.** (1995). *Yerel Yönetim Teori ve Uygulamaları*. Yimder Yayınları, Ankara.
- Ersöz H.Y.** (2011). *Sosyal Politikada Yerelleşme*. İTOY Yayınları, İstanbul.
- Ersöz, H. Y.** (2003). Doğuştan Günümüze Sosyal Politika Anlayışı ve Sosyal Politika kurumlarının Değişen Rolü. *İktisat Fakültesi Mecmuası*, 2, 119-144
- Ersöz, H. Y.** (2010). *Sosyal Politikada Yerelleşme*. İstanbul Ticaret Odası, İstanbul.
- Ersöz, S.** (2005). İnternet ve Demokrasinin Geleceği, Selçuk İletişim Dergisi, Cilt 3, Sayı 4.
- Ersöz, H.Y.** Sosyal Refah Devleti-Yerel Yönetim İlişkisi. İktisat Fakültesi Mecmuası, 55, 759-775.
- Eryılmaz, B.** (2002). *Kamu Yönetimi*. Erkam Matbaası, İstanbul.
- Ferguson, A. E.** (1975). *Social Work An Introduction*, Lippincott Company, USA.
- Friedlander, W. A.** (1965). *Sosyal Hizmetin Kavram ve Metotları*. Kardeş Matbaası, Ankara.
- Goldsmith, M.** (1993). The Europeanisation of Local Government. *Urban Studies*, 4, 683.
- Gözler, K.** (2006). *İdare Hukuku Dersleri*. Ekin Kitabevi, Bursa.
- Gözübüyük, Ş.** (2010). *Türkiye’nin Yönetim Yapısı*. Tuhan Kitabevi, Ankara.
- Greve, B.** (1998). *Historical Dictionary of the Welfare State*. The Scarecrow Press, Inc. Lanham, Md., London.
- Güler, B. A.** (2004). Kamu Yönetimi Temel Kanunu Üzerine. *Hukuk ve Adalet, Eleştirel Hukuk Dergisi*, 2, 26-61.
- Güler, B. A.** (1997). Küreselleşme ve Yerelleşme. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 3, 62-77.
- Günel, B.** (1997). *Belediye Başkanları ve Meclis Üyeleri El Kitabı*. İstanbul
- Günday, M.** (1996). *İdare Hukuku Dersleri*. İmaj Yayıncılık, Ankara.
- Gündüzöz, İ.** (2013). *Belediyelerin Ekonomideki Yeri ve Önemi*. Türkiye Belediyeler Birliği, Ankara.

- Güner, A.** (2006). *Yönetimler Arası Gelir Bölüşümü: Temel İlke ve Uygulamalar, Mali Yerelleşme Teori ve Uygulama Üzerine Yazılar*. Marmara Üniversitesi Yerel Yönetimler Eğitim ve Araştırma Merkezi: Güncel Yayıncılık Yayını, İstanbul.
- Güzel, A. ve Okur, A. R.** (2002). *Sosyal Güvenlik Hukuku*. Beta Basım, İstanbul.
- Holton, R.J** (1999). *Kentler Kapitalizm ve Uygarlık*. İmge Yayınları, Ankara.
- İçduygu, v.d.**(2006). *Sivil Toplum ve Hayırseverlik Araştırmaları 2004–2006, Araştırma Bulguları ve Çözüm Önerileri*. TÜSEV Yayınları, İstanbul.
- Karaarslan, M.** (2007). *Türkiye’de Yerel Yönetimler Reformu Bağlamında Yerel Yönetimlerin Özerkliği ve Denetimi*. (doktora tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karatas, K.** (2003). *Yoksullukla Mücadele: Bir Sosyal Politika Aracı Olarak Sosyal Yardımlar*, İnsan Hakları Derneği ve İnsan Hakları Vakfı Ortak Yayını, Ankara.
- Karataş, S.**(1992). *Kamu İşletmeleri ve Yerel Yönetimler*, İ. Ü. İktisat Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Keleş, R.** (1993). *Kent ve Siyaset Üzerine Yazılar(1975–1992)*, IULA Yerel Yönetim Dünyası, İstanbul.
- Keleş, R.** (2006). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. Cem Yayınevi, İstanbul.
- Keleş, R.** (2009). Yerinden Yönetim ve Siyaset, Cem Yayınları, İstanbul, Genişletilmiş 6. Basım, s. 22-23.
- Keleş, S.** (2008). *Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği*, (yüksek lisans tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Keser, H. ve Akoğul, A.** (2013). Türkiye’de Belediye Meclisi Kararlarının Yargısal Denetimi, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, **2**, 105-140.
- Kılıç, R. ve Çetinkaya, Ş.** (2012). Türkiye’de Yoksullukla Mücadele de Sosyal Yardım Stratejileri ve Bir Model Önerisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, **34**, 93-114.
- Kızılçelik, S. ve Erjem, Y.** (1992). *Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü*. Atilla Kitabevi, Konya.
- Kocaoğlu, M.**(1997). *Sosyal Politika*, Nadir Kitap, Ankara.
- Koçer, H. E.** (1970). *Türkiye’de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi (1773-1923)*. Talim ve Terbiye Dairesi Yayını, İstanbul.
- Koray, M.**(2012). *Sosyal Politika*. İmge Kitap Evi Yayınları, İstanbul.
- Koray, M, ve Temiz, H.E.** (2014) Merkezi Yönetimle İlişkiler, Kısıtlar ve Harcamalar Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik ve Dört Büyükşehir Belediye Açısından Uygulamalar, *Çalışma ve Toplum*, **3**, 11-59.
- Köseçik, M.** (2006). *Yerel ve Bölgesel Yönetimler Açısından Avrupa Birliği Bütünleşme Süreci ve Anayasası*. Avrupa Perspektifinde Yerel Yönetimler, İstanbul.
- Memişoğlu, D.**, (2006). Yeni Kamu Yönetimi ve Yerel Yönetimler Reformu, (yüksek lisans tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Nacar, B.** (2005). Yerel Vergi Düzeni: Kuramsal Temelleri ve Türkiye Uygulaması Üzerine Bir Değerlendirme, İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları 47. Seri, İstanbul.
- Nalbant, A.** (1997). *Üniter Devlet Bölgeselleşmeden Küreselleşmeye*.Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

- Öncel, Y.** (1992). *Mahalli İdareler Maliyesi*. Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Özaydın, M.** (2008). Küresel Etkilerle Şekillenen Sosyal Politika Anlayışı Ekseninde Sosyal Politikaların Geleceğini Tartışmak, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, **1**, 73-91.
- Özdemir, D.** (2006). Sosyal Hizmet ve Sosyal Devlet. *Sosyal Politikalar Dergisi*, **1**, 91.
- Özel, M.** (2000). Kamu Yönetiminde Yeni Bir Örgütlenme İlkesi: Yerellik (Subsidiaritaet), (Kısaltma: Yerellik). *Çağdaş Yerel Yönetimler*, **3**, 25.
- Rogers, B., ve Coates, L. J.** (2003). *Food-Based Safety Nets and Related Programs*. Social Protection Paper Series, The World Bank.
- Saracel, N.** (1997). Sosyal Yardım ve Hizmet Kuruluşlarının Sosyal Politikası ve Türkiye Yardım Sevenler Derneği Uygulaması. Afyon.
- Sarioğlu, F.** (2010) Kamusal Hizmet Boyutuyla Üçüncü Sektör. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Schaeffer, R. T.** (1986). *Sociology*. McGraw-Hill, New York.
- Seyyar, A.** (2014). Maneviyat Büyüklerinin Sosyal Hizmet Açısından Alkolizmle Mücadelesi, *Yeni Ümit Dergisi*.
- Seyyar, A.** (2009). Küresel Krizin Etkileri Karşısında Aktif Sosyal Politikaların Önemi, *Kamuda Sosyal Politika*, **8**, 38-44.
- Seyyar, A.** (2002). *Sosyal Siyaset Terimleri (Ansiklopedik Sözlük)*. Beta Yayınları, İstanbul.
- Seyyar, A.** (2003). *Sosyal Siyaset Açısından Yoksulluğa Karşı Mücadele. Yoksulluk Sempozyumu*, (38-69). Deniz Feneri Derneği Yayınları İstanbul.
- Seyyar, A.** (2008). Sosyal Siyaset Ekseninde Yerel Özürlüler Politikası, *Yerel Siyaset Dergisi*, **27**,
- Sezer, Ö. ve Vural, T.** (2010). Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Devletin Değişen Rolü ve Merkezi Yönetim ile Yerel Yönetimler Arasında Yetki ve Görev Paylaşımı, *Maliye Dergisi*, **159**, 203-219.
- Sheafor B.W. ve Horejsi, C. R.** (2006). *Techniques and Guidelines for Social Work Practice*. Allyn and Bacon, Boston.
- Sözer, A. N.** (1994). *Türkiye’de Sosyal Hukuk, Kamu İşletmeleri İşverenleri Sigortası*. Ankara.
- Şeker, A.**, (2012). *Sosyal hizmete Giriş*. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Şener, Ü.** (2010). Yoksullukla Mücadelede Sosyal Güvenlik, Sosyal Yardım Mekanizmaları ve İş Gücü Politikaları, TEPAV Politika Notu.
- T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı.** (2004). IV. Aile Şurası Bildirileri, Ankara.
- T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı.** (1999). I. Özürlüler Şurası Kararları, Ankara.
- Taşçı F.** (2010). Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar: İsveç, Almanya, İngiltere ve İtalya Örnekleri, *Çalışma ve Toplum*, **1**, 175-202.
- Tortop, N.** (1996). *Yerel Yönetimler Maliyesi*. TODAİE Yayını, Ankara.
- Tortop, N.** (1994). *Mahalli İdareler*. Nobel Yayınevi, Ankara.
- Tosuner, M.** (1995). Mahalli İdarelerde Vergilendirme Yetkisi, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, **2**, 259-272.
- Tuncay, C. A.** (2002). *Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri*. Beta Yayınları, İstanbul.

- Türkoğlu, İ.** (2013). Sosyal Devlet Bağlamında Türkiye’de Sosyal Yardım ve Sosyal Güvenlik, *Akademik İncelemeler Dergisi*, **3**, 275-305.
- Ulusoy, A.** (2010). *Mahalli İdareler: Teori-Uygulama-Maliye*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yaman, F. T.** (t.y). Yerel Yönetimlere Giriş, Ders Notu.
- Yaman, F. T.** (t.y). Kamu Yönetimi, Ders Notu.
- Yener, Z.** (1998). *Tartışma Toplantısında Yaptığı Konuşma*, *Yerel Yönetimler ve Sosyal Hizmetler*. TBD, Ankara.
- Yıldırım, T.**(1999). *Türkiye’nin İdari Yapısı*. Alkım Yayınevi, İstanbul.
- Yıldırım, S.** (2014). Sosyal Dışlanma ve Avrupa Birliği Yaklaşımı, *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, **2**, 91-108.

İNTERNET KAYNAKLARI

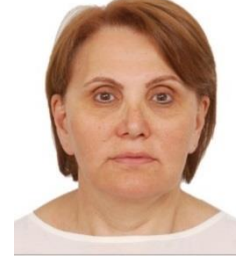
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı**, (t.y.).Alındığı tarih: 18.03.2015, adres: http://www.eyh.gov.tr/tr/html/8448/turkiye_de+yasli+lara+hizmet+veren+kuruluslar.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı**, (t.y.).Alındığı tarih: 18.03.2015, adres: http://fyal.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/26/14/971622/dosyalar/2014_10/14015324_sydv.pdf
- Akdoğan, Y.** (2008). Sosyal Belediyecilik, Alındığı tarih: 10.03.2015, adres: <http://www.yerelsiyaset.com/v2/index.php?goster=ayrinti&id=251>.
- Ali,S.** (2009). Küresel Krizin Etkileri Karşısında Aktif Sosyal Politikaların Önemi. Kamuda Sosyal Politika,Cilt. 3-8,pp. -,ISSN:,DOI.
- Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi**, (t.y.).Sosyal Hizmet Kavramının Genel Çerçevesi, Alındığı Tarih: 12.05.2016, <http://www.ataaof.edu.tr/wp-content/uploads/SosyalHizmetBilimineGiris.pdf>
- Ayni ve Nakdi Yardımlar**, Alındığı tarih: 07.01.2015, adres: www.shcek.gov.tr/hizmetler/Ayni_Nakdi_Yardimlar/.
- Bakırköy Belediyesi**, 2014 Faaliyet Raporu, Alındığı tarih: 14.03.2015, adres: <http://www.bakirkoy.bel.tr/faaliyet2014.pdf>.
- Bakırköy Belediyesi**, 2013 Faaliyet Raporu, Alındığı tarih: 14.03.2015, adres: <http://www.bakirkoy.bel.tr/faaliyet2013.pdf>.
- Bilsin, V.** (2015). Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesi: Fransa Modeli, Alındığı Tarih: 15.02.2016, <http://www.bilgesam.org/Images/Dokumanlar/0-349-2015021201188.pdf>.
- Birleşmiş Milletler**, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi, m.2.,Alındığı tarih: 09.02.2015, adres: www.unmikonline.org/regulations/unmikgazette/06turkish/TIntCo vEcSoc CulRights.pdf,
- Bünyamin,G.** (1997). Belediye Başkanları Ve Meclis Üyeleri El Kitabı, İstanbul.
- Cheema, G. S, and Rondinelli, D, A.** (2007). From Government Decentralization to Decentralized Governance, Alındığı tarih: 18.04.2015, adres: http://www.brookings.edu/~media/press/books/2007/decentralizing_governance/decentralizing_governance_chapter.pdf.
- Ciğerdelen, T.** (2016). STK, Özel Sektör, Halkla İlişkiler ve Sosyal Sorumluluk, Alındığı Tarih: 15.02.2016,

- http://siviltoplumakademisi.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=410:stk-ozel-sektor&catid=54:sivil-toplum-bilinci&Itemid=132
- Çiçek, E.** (2012). Türkiye’de Belediyelerin Sosyal Hizmet ve Sosyal Yardım Politikaları. Ankara, Koza Yayıncılık. Alındığı Tarih: 12.05.2016
<http://www.tbb.gov.tr/online/yayinlar/turkiyedebelediyelerin sosyal/>
- Dillinger W. and Webb, S. B. (1999).** Fiscal Management in Federal Democracies: ArjantinaandBrazil, World Bank, Alındığı tarih: 09.01.2015, adres: http://www.wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/IW3P/IB/1999/09/14/000094946_99060905321127/Rendered/PDF/multi_page.pdf, s.1.
- Diñer, M. K.** (2005). Devlet ve Sivil Toplum Kuruluşları (3) Ülkemizdeki STK’lar Kolektif ve Halka Dayalı Lobicilik Yapmalı, Sivil Toplum Dergisi, Yıl: 3, Sayı:10, Alındığı tarih: 07.01.2015, adres: <http://www.siviltoplum.com.tr/?ynt=icerikdetay&icerik=104&id=411>.
- Ersöz, H. Y.** (2005). Sosyal Politika- Refah Devleti-Yerel Yönetimler İlişkisi Sosyal Siyaset Konferansları, Alındığı tarih: 24.04.2015, adres: s.760775. (<http://iibf.kocaeli.edu.tr/ceko/armaganlar/tokerdereli/35.pdf>).
- Güler, B. A.** (y.y). Yerinden Yönetimde İki Tür: Üniterlik ile Federallik, Alındığı tarih: 15.01.2015, adres: <http://www.yayed.org/id83-incelemeler/yerinden-yonetimde-iki-tur-uniterlik-ile-federallik.php>.
- Güzel, A. ve Okur, A.R.** (2002) Sosyal Güvenlik Hukuku, Beta, 8. Basım, İstanbul.
- Kaleağası, B.** (2006). Lobicilik Nedir?, Ne Değildir?, Radikal Gazetesi, Alındığı tarih: 07.01.2015, adres: www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=20279.
- Konrad Adenauer Vakfı-Ortak Eğitim Projesi Yayını.**(1992). Türk Belediyecilik Derneği, Feryal Matbaacılık, Aralık, Ankara.
- Mengi, A.** (t.y). Yerinden Yönetim: Avrupa Birliği’nde Bölgeler Ulus Devlet Karşımı?, Mülkiye Dergisi, Sayı 245, Alındığı tarih: 27.01.2015, adres: <http://mulkiyederigi.org/article/view/5000007788>.
- Meslekive Teknik Eğitim Yönetmeliği,** (t.y.). Alındığı Tarih: 02.02.2016, <http://www.tesk.org.tr/tr/mevzuat/mesleki.pdf>.
- Özden, K. ve Arabacı, A.** (t.y.). Yoksullukla Mücadelede Yerel Yönetimlerin Rolü, Alındığı Tarih: 02.02.2016, <http://www.fatih.edu.tr/~aarabaci/pdf/Yoksulluk.pdf>.
- Özer, M. H.** (2008). Günümüz İtibariyle STK’ların İktisadi ve Sosyal Fonksiyonları, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Alındığı tarih: 07.01.2015, adres: <http://www.e-sosder.com/dergi/26086-097.pdf>.
- R.G. 26.05.1981/17354,** 26.05.1981 Tarih ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu.
- RG. 07.07.2005,** Sayı: 25868, .01.07.2005 tarih ve 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun.
- RG. 10.02.2007,** Sayı: 26430, .01.02.2007 tarih ve 5579 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu’nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun.
- RG. 10.07.1976,** Sayı: 15642, .01.07.1976 tarih ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz Ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun.
- RG.27.05.1983,** Sayı: 18059, 1983 tarih ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu.

- RG.27.05.1983**, Sayı: 18059, 1983 tarih ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu.
- Sosyal Hizmet Uzmanı. (t.y.).** <www.sosyalhizmetuzmani.org/>, alındığı tarih: 29.05.2015.
- Şahin, L. ve Öztürk, M. (2016).** Küreselleşme Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye'deki Durumu, Alındığı Tarih: 15.02.2016, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/iusskd/article/viewFile/1023001730/1023001561>.
- Şartlı Nakit Transferleri,** Alındığı tarih: 15.02.2015, http://www.eskisehir.gov.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=108&Itemid=354.
- Sivil Toplum Geliştirme Merkezi (STGM).(2008),**Alındığı tarih: 18.03.2015, adres: VI. Danışma Kurulu Toplantısı Sonuç Belgesi, Adana, <http://www.stgm.org.tr>.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı,** Alındığı Tarih: 02.02.2016, http://fyal.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/26/14/971622/dosyalar/2014_10/14015324_sydv.pdf.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı,** Türkiye'de Sosyal Hizmet ve Yardımların Yeniden Organizasyonu-Nisan 2015, Alındığı Tarih: 02.02.2016, <http://ailetoplum.aile.gov.tr/data/54293ea2369dc32358ee2b25/T%C3%9CRK%C4%B0YE'DE%20SOSYAL%20H%C4%B0ZMET%20VE%20YARDIMLARIN%20YEN%C4%B0DEN%20ORGAN%C4%B0ZASYONU.pdf>.
- Türkiye Belediyeler Birliği,** Alındığı Tarih: 02.02.2016, <http://www.tbb.gov.tr/online/yayinlar/turkiyedebelediyelerinsosyal/files/search/searchtext.xml>
- TUIK. (t.y.).** Türkiye İstatistik Kurumu. Alındığı Tarih: 13.05.2016, <http://www.tuik.gov.tr/Start.do;jsessionid=LzbLX10C4gBx6gfyQ5cCFqFYnGhfXDTnCxzrSGKfxQMGP9HTWYSb!-1242786939>
- YerelNet, (t.y.).** Bakırköy İlçe Nüfus Listesi, Alındığı Tarih: 12.05.2016, http://www.yerelnet.org.tr/ilceler/ilce_nufus.php?ilceid=198630
- Zengin, E. ve Öztaş, C. (t.y.).** Yerel Yönetimler ve Spor, Alındığı Tarih: 02.02.2016, <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423905819.pdf>.
- Wallis E.O. (1993).** FiscalDecentralizationandEconomic Development, NationalTaxJournal, Alındığı tarih: 04.02.2015, adres: [http://ntj.tax.org/wwtax%5Cnjrec.nsf/AF19747D3B64B6848525686C00686D27/\\$FILE/v46n2237.pdf](http://ntj.tax.org/wwtax%5Cnjrec.nsf/AF19747D3B64B6848525686C00686D27/$FILE/v46n2237.pdf), s. 237.
- Wikipedi (** <https://tr.m.Wikipedi.org>)

ÖZGEÇMİŞ

TOZANLI Gülten 1960 yılında Sivas'ta doğdu. 1971 yılında Alibeyköy Kılıçarsalan İlkokulu'nu bitirdi. Orta ve lise öğrenimini Alibeyköy Orta Okulu ve Endüstri Meslek Lisesi'nde tamamladı.. 1983 Yılında İstanbul Belediyesi'nde memur olarak işe başladı. Çalışırken Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesini bitirdi. Çalışma hayatı boyunca üst düzey yöneticiliğine kadar yükseldi. Halen Belediyedeki görevi fiilen devam etmektedir. 2012 yılında başladığı Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Tezli Programına devam etmektedir..